

Implementering av rörelsefrämjande åtgärder i fysisk planering

– En komparativ fallstudie av tre svenska landsbygdskommuner

---

*Implementation of physical activity measures in spatial planning
- A comparative case study of three rural municipalities in Sweden*

Josefine G. Adlercreutz & Jacquelin Brorsson

Självständigt arbete •30 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning- masterprogram

Alnarp 2026

Implementering av rörelsefrämjande åtgärder i fysisk planering – En komparativ fallstudie av tre svenska landsbygdskommuner

Implementation of physical activity measures in spatial planning- A comparative study of three rural municipalities in Sweden

Josefine G. Adlercreutz & Jacquelin Brorsson

Handledare: Johan Wirdelöv, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator: Helena Mellqvist, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Bitr. examinator: Victoria Sjöstedt, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 30 hp
Nivå och fördjupning: A2E
Kurstitel: Independent Project in Landscape Architecture
Kurskod: EX0859
Program: Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning - masterprogram
Kursansvarig inst.: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Utgivningsort: Alnarp
Utgivningsår: 2026
Omslagsbild: Jacquelin Brorsson & Josefine G. Adlercreutz

Nyckelord: Rörelsefrämjande, fysisk planering, landsbygdskommuner, policyimplementering, folkhälsa, fysisk aktivitet

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

- JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.
- NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammanfattning

Forskning visar att Sverige är ett av de länder vars invånare är mest stillasittande, med ett genomsnitt på cirka 9-10 timmar per dag. Att försöka minska denna trend bland invånarna är viktigt eftersom långvarigt stillasittande kan ha negativa följder på både hälsan och samhällsekonomin. Trots förslag samt bevis för hur utvecklingen av miljöer kan påverka invånarens rörelsevanor, försvinner de rörelsefrämjande visionerna bort i samhällsplaneringen. Syftet med denna studie är att fördjupa förståelsen för hur kommuner i Sverige kan främja rörelse genom den fysiska planeringen. Uppsatsen har som avsikt att förstå vilka faktorer som påverkar förutsättningarna för implementering av rörelsefrämjande åtgärder, samt undersöka vilka möjligheter och hinder som finns i den kommunala planeringsprocessen att arbeta rörelsefrämjande. Detta undersöks genom en jämförande fallstudie av de tre svenska landsbygdskommunerna; Tomelilla, Ovanåker och Lycksele. Valet att utgå från landsbygdskommuner grundar sig i tanken att säkerställa att rörelsefrämjande insatser genomförs för hela befolkningen. Den insamlade empirin till studien har framkommit genom semistrukturerade intervjuer med tjänstepersoner, analys av kommunala dokument samt en litteraturstudie.

Resultatet visar att rörelsefrämjande mål kan integreras i den kommunala fysiska planeringen genom översiktsplanering samt detaljplanering. Studien visar att de rörelsefrämjande målen kan översättas till genomförbara åtgärder genom att i detaljplaneringen ta hänsyn till exempelvis sammanhängande och trygga gång- och cykelvägar samt tillgång till natur- och friluftsområden. Resultatet visar däremot också att det kan uppstå olika glapp mellan den strategiska, taktiska och operativa nivån inom den kommunala fysiska planeringen, vilket kan utgöra hinder för implementeringen av de rörelsefrämjande åtgärderna. Implementeringen kan påverkas av faktorer som mål och visioners tydlighet, samverkan samt geografiska förutsättningar. Även politiska beslut, medborgares behov samt fördelningen av resurser utgör en väsentlig faktor som påverkar tjänstepersonernas handlingsutrymme för att arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen.

Nyckelord: *Rörelsefrämjande, fysisk planering, landsbygdskommuner, policyimplementering, folkhälsa, fysisk aktivitet*

Abstract

Research shows that Sweden is among the countries with the highest levels of sedentary behavior, with citizens spending an average of 9-10 hours per day sedentary. Reducing this trend is important, as prolonged sedentary behavior may have negative consequences for health and the economy. Despite evidence and recommendations demonstrating how the development of a built environment can influence citizens' physical activity habits, visions related to promoting physical activity tend to be lost in the planning process. The purpose of this study is to deepen the understanding of how Swedish municipalities can promote physical activity through spatial planning. The study aims to deepen the understanding of the factors that influence the conditions for implementing measures that promote physical activity, as well as to examine the opportunities and barriers related to promoting physical activity within the municipal planning process. This is examined through a comparative case study of three Swedish rural municipalities: Tomelilla, Ovanåker och Lycksele. The choice to focus on rural municipalities is based on the ambition to ensure that physical activity-promoting measures benefit the entire population. The empirical material was collected through semi-structured interviews with municipal officials, analysis of municipal documents and literature review.

The results show that physical activity-promoting objectives can be integrated into municipal spatial planning through both comprehensive planning and detailed planning. The study shows that objectives related to promoting physical activity can be translated into feasible measures through detailed planning by considering for example connected and safe walking and cycling paths and access to nature and recreational areas. The results also show that various gaps can arise between the strategic, tactical and operational levels within municipal spatial planning, which may hinder the implementation of physical activity-promoting measures. The implementation process may be affected by factors such as the clarity of goals and visions, collaboration and geographical conditions. Political decisions, citizens' needs, and the allocation of resources also constitute significant factors affecting the discretion of municipal officials to work with physical activity promotion within spatial planning.

Keywords: *Movement-promoting, spatial planning, rural municipalities, policy implementation, public health, physical activity*

Förord

Denna masteruppsats genomfördes under våren 2026 inom programmet *Hållbar stadsutveckling*. Uppsatsens fokus på den sociala hållbarheten grundar sig på vårt intresse för hälsa och välbefinnande samt på vilket sätt den fysiska planeringen har möjlighet att påverka oss människor. När vi i uppstartsfasen av arbetet såg att Folkhälsomyndigheten hade lanserat en nationell kraftsamling för ökad rörelse 2026, såg vi en självklar möjlighet att kunna bidra med ny kunskap ur ett hållbart planeringsperspektiv.

Vi vill i detta förord tacka de som hjälpt och stöttat oss under arbetets gång. Ett särskilt stort tack till vår handledare Johan Wirdelöv för goda råd, värdefullt stöd och vägledning under processens gång. Vi vill även rikta ett stort tack till de tjänstepersonerna i Ovanåkers kommun, Tomelilla kommun och Lycksele kommun som tog sig tid att ställa upp på intervju och dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper. Er information har varit väsentlig för denna masteruppsats.

Tack!

SLU, Alnarp 2026-05-13

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Introduktion.....	1
1.2 Syfte och frågeställningar.....	3
1.3 Avgränsning.....	4
2. Forskningsöversikt.....	5
2.1 Planering för god och jämlik hälsa i Sverige.....	5
2.2 Staden och landsbygden.....	7
2.3 Policyer för förbättrad hälsa.....	9
2.3.1 Policys för fysisk aktivitet i samhällsplanering.....	10
2.4 Behovet av samverkan.....	12
3. Analytiskt ramverk.....	14
3.1 Top-down och bottom-up implementering.....	14
3.2 Vilja, kunna och förstå.....	16
3.3 Strategiska organisationsmodellen.....	17
4. Metod.....	19
4.1 Forskningsstrategi.....	19
4.2 Fallstudie som forskningsdesign.....	19
4.2.1 Urval av fall.....	20
4.3 Datasamlingsmetoder.....	21
4.3.1 Intervjustudie.....	21
4.3.2 Dokumentstudie.....	23
4.4 Litteratursökning.....	23
4.5 Arbetsprocess.....	24
4.6 Arbetsfördelning.....	25
5. Resultat.....	26
5.1 Planering för rörelse.....	26
5.1.1 Ovanåkers kommun.....	26
5. 1. 2 Tomelilla kommun.....	28
5. 1. 3 Lycksele kommun.....	29
5.2 Implementering av rörelsefrämjande mål i fysisk planering.....	31
5.2.1 Behovet av konkretisering i ÖP.....	31
5.2.2 Planerarens handlingsutrymme.....	32
5.2.3 Förverkligandet av rörelsefrämjande mål och visioner.....	35
5.3 Samverkan för ökad rörelse.....	36
5.4 Landsbygdens förutsättningar.....	38

5.4.1 En bilnorm i landsbygdskommunerna.....	38
5.4.2 Närheten till natur.....	39
6. Analys.....	40
6.1 Rörelsefrämjande arbete på strategisk nivå.....	40
6.2 Rörelsefrämjande arbete på taktisk nivå.....	43
6.3 Rörelsefrämjande arbete på operativ nivå.....	46
6.4 Implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder.....	49
7. Diskussion.....	51
7.1 Behovet av rörelsefrämjande fysisk planering.....	51
7.2 Hur integreras rörelsefrämjande mål i fysisk planering och hur översätts målen till genomförbara åtgärder i tre landsbygdskommuner?.....	51
7.3: Vilka faktorer hindrar eller stödjer implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder i fysisk planering?.....	54
7.3.1 Vaghet i översiktsplan.....	54
7.3.2. Resurser som hindrar och stödjer.....	55
7.3.3 Samverkan.....	56
7.3.4 Naturliga förutsättningar och viljor.....	58
7.4 Metoddiskussion.....	59
8. Slutsatser.....	63
8.1 Vidare forskning.....	65
Referenslista.....	66
Figurförteckning.....	75
Bilagor.....	76

1. Inledning

I detta kapitel ges en introduktion till uppsatsens ämne, vilket följs med en beskrivning av uppsatsens syfte samt frågeställningar. Avslutningsvis redovisas avgränsningarna som har gjorts i detta arbete.

1.1 Introduktion

Det pågår en global förändring med inverkan på dagens generation och kommande generationers hälsa. Människors rörelsemönster har förändrats drastiskt efter de vetenskapliga och teknologiska framsteg som uppstod vid skiftet från ett jordbrukssamhälle till ett industrisamhälle (Goyal & Rakhra, 2024). Datorisering, automatisering och urbanisering, men även beroendet av motordrivna färdmedel är olika processer som bidrar till att människor blir allt mer bekväma och mer stillasittande, både på sin fritid och arbetstid. Idag utförs nästan 80 procent av människors yrken sittande, vilket är en drastisk skillnad från tidigare århundraden, där yrken oftast krävde fysiskt aktiv tillvaro. Det långvariga stillasittandet och minskade fysiska aktiviteten bland individer är idag ett växande och globalt folkhälsoproblem, som är mest utbredd i länder med högre ekonomisk utveckling (Goyal & Rakhra, 2024).

Att bryta de långa perioderna av stillasittande med någon form av rörelse är av stor relevans, dels för att främja ett förbättrat välmående bland individer och dels för att stärka folkhälsan (Folkhälsomyndigheten, 2021). Flera studier pekar på att avsaknaden av rörelse tillsammans med långvarigt stillasittande kan kopplas till förtida dödlighet samt uppkomsten av flera sjukdomar, både fysiska och psykiska. Bland annat ökar risken att drabbas av diabetes typ 2 samt hjärt- och kärlsjukdomar (Castrillon et al., 2020) samt risken att drabbas av olika cancerformer (Folkhälsomyndigheten, 2025b). Avsaknaden av fysisk aktivitet kan även leda till att människors psykiska hälsa påverkas negativt, med ökad risk att drabbas av ångest eller depression (Goyal & Rakhra, 2024).

Förändringen i rörelsemönster över tid, med ökad stillasittande under vardag och arbetstid syns även i Sverige. Kommittén för främjande av fysisk aktivitet (2023) beskriver att Sverige är ett av de länder där befolkningen är som mest stillasittande. Totalt spenderar den svenska befolkningen i genomsnitt 70 procent av den vakna tiden liggande eller sittande ner, vilket motsvarar cirka 9-10 timmar per dag.

Stillasittandet är inte enbart kopplat till områden med tät bebyggelse. Trots antagandet att människor på landsbygden är mer fysiskt aktiva än de som bor i urbana områden (Castrillon et al., 2020) visar studier att stillasittandet inte skiljer sig markant på landsbygden jämfört med i stadsmiljö. Enligt en folkhälsoundersökning genomförd i Skåne kunde inga skillnader ses på stillasittande i tid mellan de som bor i staden kontra landsbygden (Region Skåne, 2017). Åtgärder som syftar till att främja utvecklingen av förbättrad folkhälsa behöver därför även göras på landsbygden, inte enbart i urbana miljöer (Castrillon et al., 2020).

Det höga antalet timmar av stillasittande bland den svenska befolkningen är följaktligen oroväckande siffror. Trots framtagna och offentligt tillgängliga rekommendationer och riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande bland olika befolknings- och åldersgrupper, förblir stillasittande en tydlig utmaning i samhället (Folkhälsomyndigheten, 2021). Idag uppfyller exempelvis enbart två tredjedelar av vuxna mellan 18-64 år i Sverige rekommendationerna för pulshöjande aktivitet per vecka (Folkhälsomyndigheten, 2025a). Vidare uppfyller enbart en tiondel av femtonåriga flickor rekommendationen satta av Folkhälsomyndigheten (Kommittén för främjande av fysisk aktivitet, 2023). Det är inte enbart människors hälsa som drabbas av det stillasittande fenomenet, även samhällsekonomin påverkas. År 2023 kostade stillasittandet samt den otillräckliga fysiska aktiviteten det svenska samhället 16,5 miljarder kronor, med hänsyn till både hälso- och sjukvård samt produktionsbortfall (Folkhälsomyndigheten, 2025b).

Flertalet studier belyser vikten av tvärsektorielt samarbete och dialog i folkhälsoarbetet bland olika samhällsaktörer, för att möjliggöra en faktiskt förändring i invånarnas rörelsemönster (Goyal & Rakhra, 2024; Kommittén för främjande av fysisk aktivitet, 2023). Med hänsyn till att Sveriges kommuner idag har planmonopol och därmed ansvaret för planläggning av mark och vattenanvändning enligt plan- och bygglagen, även kallat PBL (PBL, 2010), spelar kommunen en viktig roll i arbetet att forma levnadsmiljöer som uppmuntrar till rörelse (Folkhälsomyndigheten, 2026). Det finns idag flera faktorer som påverkar en individs vilja att röra sig, framförallt upplevelsen av miljön, både på detaljnivå, men också på makronivå (Stigell & Didriksson, 2020). Kommunen kan med hjälp av den fysiska planeringen främja rörelse genom att planera för god tillgänglighet och närhet till och mellan platser, skapa miljöer som upplevs trygga med hjälp av belysning och siktlinjer, samt utveckla sammanhängande grönområden (Folkhälsomyndigheten, 2026). Kommunens fysiska planering blir därför viktigt för att främja utvecklingen av miljöer som bjuder in till rörelse och aktivitet (Stigell & Didriksson, 2020).

Trots starka bevis och förslag på hur samhällsplaneringen faktiskt kan främja stärkt folkhälsa, uttrycker den svenska myndigheten Boverket (2022b) att visioner om rörelsefrämjande livsmiljöer för aktiv mobilitet försvinner samt prioriteras bort när detaljplaneringen väl genomförs. Aktiv mobilitet måste vara med i hela planeringsprocessen. Den kommunala organisationens strukturella uppbyggnad och samarbetet som sker inom den är avgörande för hur folkhälsofrågor faktiskt hanteras i praktiken (Höög & Westerlund, 2020).

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att fördjupa förståelsen för hur kommuner i Sverige kan främja rörelse genom den kommunala fysiska planeringen. Uppsatsen har som avsikt att förstå vilka faktorer som påverkar förutsättningarna för implementering av rörelsefrämjande åtgärder, samt undersöka vilka möjligheter och hinder som finns i den kommunala planeringsprocessen att arbeta rörelsefrämjande.

Till denna uppsatsen har följande frågeställningar formulerats;

- I. Hur integreras rörelsefrämjande mål i fysisk planering och hur översätts målen till genomförbara åtgärder i tre landsbygdskommuner?
- II. Vilka faktorer hindrar eller stödjer implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder i fysisk planering?

1.3 Avgränsning

Uppsatsen har som avsikt att fördjupa förståelsen för hur kommuner i Sverige kan arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen. I uppsatsen inkluderar begreppet rörelsefrämjande åtgärder, åtgärder som gynnar all typ av fysisk aktivitet i vardagen. Fysisk aktivitet kan definieras "som all kroppsrörelse som ökar energiförbrukningen utöver viloförbrukning" (Mattsson et al., 2016 s.1) och kan ske när som helst under dagen, som exempelvis i hemmet, under transporter eller på fritiden. Fysisk aktivitet kan handla om till exempel en vardagspromenad eller en organiserad fysisk träning. Stillasittande är avsaknaden av kroppsrörelser, vilket även benämns som fysisk inaktivitet (Mattsson et al., 2016). Rörelsefrämjande planering syftar därmed till att uppmuntra rörelse och fysisk aktivitet bland invånarna.

Fysisk planering kan ske på olika nivåer inom den svenska förvaltningsmodellen (Regeringskansliet, 2024). Idag är det regioner och kommuner som har möjlighet att driva fysisk planering i Sverige enligt PBL (2010). Denna studie har avgränsats till att undersöka hur kommunerna arbetar rörelsefrämjande i den fysiska planeringen. Hur regioner arbetar rörelsefrämjande i sin fysiska planering har därför avgränsats bort i detta arbete.

Vidare avser arbetet att undersöka mindre tätorts- och landsbygdskommuner för att utmana den urbana normen och säkerställa att rörelsefrämjande insatser genomförs för hela befolkningen. Urvalet av kommuner i detta arbete utgår från Sveriges kommuner och regioner (SKR, 2026) senaste kommungruppsindelning för året 2023. Kommungruppsindelningen är uppdelad i nio grupper, fördelade på tre huvudgrupper som är baserade på olika kriterier. Arbetet avgränsas till huvudgrupp C, *mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner*.

Arbetet är avgränsat till att undersöka tre kommuner. Anledningen till valet av tre kommuner grundar sig på möjligheten att kunna jämföra och få fram information inom tidsramen för uppsatsens genomförande. Genom att undersöka tre kommuner, istället för en, får arbetet större spridning och mer representativ data. Kommunerna är även utspridda på olika platser i Sverige för att skapa en större geografisk spridning.

2. Forskningsöversikt

I detta kapitel presenteras olika aspekter och forskning som berör ämnet rörelsefrämjande fysisk planering. Inledningsvis presenteras kommunernas förutsättningar att arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen. Därefter lyfts ett landsbygdsperspektiv fram. Vidare görs en beskrivning av policyer med fokus på fysisk aktivitet och förbättrad hälsa i planeringen. Avslutningsvis presenteras forskning om samverkan och dess relevans i att uppnå hälsosamma samhällen.

2.1 Planering för god och jämlik hälsa i Sverige

I Sverige är det kommunerna som bär det främsta ansvaret med att genomföra den fysiska planeringen. Detta är i enlighet med plan- och bygglagen (PBL, 2010) som reglerar planläggningen av mark, vatten samt byggandet i Sverige. Bestämmelserna syftar till att möjliggöra att den fysiska planeringen i Sverige ska främja en långsiktigt hållbar utveckling där dagens och kommande generationer får jämlika och goda levnadsförhållanden. Bestämmelserna har även som mål att ta hänsyn till varje enskild människas frihet (PBL, 2010). Kommunen kan styra mark- och vattenanvändningen inom den egna kommungränsen med hjälp av översiktsplan (ÖP), detaljplan (DP) samt områdesbestämmelser (Boverket, 2021).

ÖP är ett måldokument vars syfte är att ange den långsiktiga inriktningen för hur den fysiska miljön inom kommunens gräns ska utvecklas (PBL, 2010). Den innehåller en beskrivning av mark- och vattenanvändningen i kommunen, samt redovisar hur den byggda miljön är tänkt att utvecklas och bevaras (Lantmäteriet, u.å.). ÖP ska även visa hur kommunen planerar att tillgodose olika riksintressen samt beskriva hur kommunen tar hänsyn till olika nationella mål och planer för hållbar utveckling (PBL, 2010). ÖP är inte ett juridiskt bindande dokument, vilket gör att informationen enbart är vägledande för beslut som tas inom den fysiska planeringen, som exempelvis beslut vid DP (Boverket, 2022a; PBL, 2010). Till skillnad från ÖP är områdesbestämmelser samt DP juridiskt bindande, vilket kommuner använder sig av för att reglera mark- och vattenanvändningen i olika områden (Boverket, 2025; PBL, 2010). Områdesbestämmelserna kan kommuner använda sig av för att möjliggöra att riktlinjer som lyfts fram i ÖP kan bli bindande, exempelvis genom K-märkning eller reservering av mark för framtida projekt (Boverket, 2020).

DP redovisar huvudman för marken på allmänna platser, samt prövar ifall områden är lämpliga för olika bebyggelser och byggnadsverk (PBL, 2010). DP ska liksom områdesbestämmelserna och ÖP redovisas i form av en karta. Till DP måste det även finnas en planbeskrivning som beskriver planeringsförutsättningar och genomförande av planen. Denna beskrivning ska även förklara hur detaljplanen förhåller sig till ÖP och huruvida det finns konsekvenser med dess utformning (PBL, 2010).

Boverket beskriver i rapporten *Planera för rörelse!* (2013) att trots att folkhälsa eller främjandet av fysisk aktivitet inte benämns direkt i PBL, skapar lagstiftningen förutsättningar för kommuner att kunna arbeta hälsofrämjande i fysisk planering. Detta med hänsyn till att samhällsplaneringen ska främja utvecklingen av både goda och hållbara livsmiljöer för invånarna. Boverket (2013) beskriver att den tredje paragrafen samt den sjunde paragrafen i kapitel 2 stödjer utvecklandet av miljöer i samhället som har möjlighet att främja fysisk aktivitet (se tabell 1). I den förstnämnda ska planeringen utifrån ett socialt perspektiv främja en god livsmiljö som ska kunna användas av alla grupper i samhället. Det sistnämnda exemplet beskriver att planeringen behöver säkerställa att platser som är lämpliga för både motion och lek finns i närheten av sammanhållen bebyggelse (PBL, 2010).

Boverket (2013) uttrycker även att syftet för den fysiska planeringen som står skrivet i *1 kap 1§* (se tabell 1), är väl kopplat till det som uttrycks i det tidigare folkhälsomålet om att arbeta för god hälsa på lika villkor. Det är av central betydelse att lyfta fram hur folkhälsomålet och det folkhälsopolitiska ramverket har uppdaterats efter publiceringen av den ovan nämnda rapporten av Boverket. År 2018 omformulerade regeringen det folkhälsopolitiska målet med ett starkare fokus på jämlikhet och åtgärdandet av hälsoklyftor i samhället (Folkhälsomyndigheten, 2020). Enligt Regeringskansliet (u.å.) ska samhällsaktörerna istället sträva efter att "skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation" (Regeringskansliet, u.å., första stycket under rubriken Mål för folkhälsopolitiken).

Att kommunen med sin fysiska planering har möjlighet att bidra till jämlik hälsa uppmärksammas av Folkhälsomyndigheten. Folkhälsomyndigheten beskriver (2026) att samhällsplanerare har en given möjlighet att bidra till mer jämlik hälsa i samhället, genom att förbättra tillgången till både säkra och fungerande miljöer som ökar möjligheten till rörelse för olika grupper i samhället.

Utdrag PBL	Citat (SFS 2010:900)
1 kap 1§	<i>" I denna lag finns bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer." (PBL, 2010)</i>
2 kap 3§ p. 2	<i>" Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja 2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper". (PBL, 2010)</i>
2 kap 7§ p.4	<i>" Vid planläggning enligt denna lag ska hänsyn tas till behovet av att det inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse finns 4. lämpliga platser för lek, motion och annan utevistelse." (PBL, 2010)</i>

Tabell 1: Bestämmelser från PBL som kan kopplas mot att arbeta för stärkt folkhälsa och fysisk aktivitet. Egen sammanställning med information från SFS 2010:900. [Brorsson] (2026).

2.2 Staden och landsbygden

Den urbana normen präglar Sverige där staden prioriteras framför landsbygden. Staden förknippas ofta med modernitet, utveckling (Hela Sverige, u.å.) men även med tillväxt och hållbarhet (Vallström & Svensson, 2022) samtidigt som landsbygden ses som bakåtsträvande eller inte synliggörs alls (Hela Sverige, u.å.). Detta synsätt påverkar bland annat hur resurser och investeringar satsas och konsekvenserna blir att rurala platser och dess invånare inte får samma möjligheter att leva och utvecklas jämfört med urbana platser (Hela Sverige, u.å.; Wollin, 2023).

Urbaniseringen har pågått under lång tid och prognoser visar att trenden fortsätter. När städerna prioriteras samtidigt som både offentlig och privat service läggs ner på landsbygden lockas unga, högutbildade och välbetalda medborgare att flytta in till städerna, vilket resulterar i att äldre och lågutbildade ofta blir kvar på landsbygden (Bock, 2019). Samtidigt som urbaniseringen sker står Sverige även inför en förändrad demografi där antalet personer över 80 år förväntas öka kraftigt (Statistiska centralbyrån, 2025). Fysisk aktivitet är av stor vikt för ett gott åldrande, vilket skapar möjligheter för äldre att kunna behålla sin funktion och sitt oberoende längre. Socialstyrelsen (u.å.) har tagit fram en förstudie för hur kommuner kan jobba hälsofrämjande, med fokus på äldre, där fysisk aktivitet och rörelse är en mycket central del av arbetet.

Socialstyrelsen (u.å.) menar att kommuner har olika förutsättningar, där glesbebyggda kommuner bland annat kan ha svårt att få till mötesplatser för aktiviteter, där kollektivtrafiken lyfts som ett hinder. Även ekonomin lyfts som en utmaning för kommuner med pressad ekonomi, vilket gör att aktiviteter som inte är lagstadgade kan bli svåra att motivera.

Wollin (2023) problematiserar hur den sociala hållbarheten på landsbygden påverkas när landsbygden bortprioriteras i frågor kopplat till infrastruktur och mobilitet. Boende på landsbygden har andra förutsättningar jämfört med boende i staden, framförallt när det kommer till tillgången av service.

Wollin menar att möjligheten att kunna utnyttja bil är avgörande för en social hållbarhet på landsbygden, eftersom det är enda sättet att kunna pendla till andra orter, i synnerhet när kollektivtrafiken på landsbygden försvinner. Även den Parlamentariska landsbygdskommittén (2017) problematiserar skillnaden i tillgång till både offentlig och kommersiell service mellan platser, där människor på landsbygden blir drabbade. De beskriver att tillgången till service behöver förbättras på landsbygderna för att kunna främja hållbar utveckling. Wollin (2023) konstaterar att hållbarhetsfrågor ofta fokuserar på hållbara levnadssätt i staden och att hållbara alternativ på landsbygden ofta ignoreras. En platspecifik förståelse för den sociala hållbarheten är avgörande för att kunna föreslå åtgärder som faktiskt är förankrade i de boendes upplevelser.

Zhang och Warner (2023) lyfter att för att främja fysisk aktivitet rekommenderas satsningar på aktiv mobilitet, som gång eller cykel. Författarna betonar dock att rekommendationerna kan vara svåra att genomföra på landsbygden eftersom områdena bland annat saknar gångvänliga kvarter och är beroende av bil. Detta går i linje med Wollins slutsatser om bilberoendet på landsbygden, vilket visar på att det krävs andra satsningar när det gäller att främja rörelsen på landsbygden. Författarna menar att rörelsefrämjande åtgärder på landsbygden görs med fördel genom att erbjuda fler fritidsprogram och en säker miljö snarare än att fokusera på aktiv mobilitet.

Chigbu (2015) presenterar begreppet "ruralisering" som en motvikt mot den rådande urbaniseringen, och definieras som en förändrad livsstil på landsbygden mot en mer funktionell landsbygd. Det innebär att landsbygden ska vara en plats för boende, arbete och fritid, vilka ska tas hänsyn till i planeringen. Chigbu (2015) lyfter att landsbygden bör utvecklas för att främja en förbättrad livsstil och det är därför viktigt att förstå hur människor interagerar och använder den byggda miljön. Parsons och Lawreniuk (2022) lyfter också ruralisering som ett begrepp för att återinföra landsbygden som central i geografiskt tänkande. Istället för att se landsbygden som motsats till staden kan landsbygden ses som flera olika dynamiska och subjektiva platser. Författarna menar att för miljontals människor ses landsbygden i kontrast till staden som en "dröm man väljer", medan staden snarare är den verklighet som uthärdas.

Chigbu (2015) menar att ruralisering är en möjlighet till en positiv förändring för en hållbar utveckling genom att förbättra levnadsvillkoren på landsbygden och därmed vända den negativa trenden.

Det är tydligt att kommuner har olika förutsättningar, både när det kommer till ekonomi, medborgare och geografiskt läge. De flesta kommuner har en strävan efter en befolkningstillväxt, vilket är direkt kopplat till kommunernas intäkter där fler invånare leder till större intäkter (Fjertorp, 2013). Fjertorp (2013) menar att kommuner med minskad befolkning leder till att långsiktiga investeringar undviks, vilket i sin tur leder till service och andra icke nödvändiga satsningar undviks. De flesta av Sveriges kommuner anses vara glesbebyggda, vilka är de som drabbas hårdast av avfolkningen och i sin tur drabbas störst ekonomiskt. Bock (2019) poängterar även att det finns olika typer av landsbygd, både stadsnära och avlägsen landsbygd. Stadsnära landsbygd kan fungera som attraktiv boendemiljö för pendlare, samtidigt som avlägsen landsbygd riskerar avfolkning som i sin tur leder till sämre livskvalitet.

2.3 Policyer för förbättrad hälsa

Det finns flera olika beskrivningar av vad en policy är och innefattar, där Ball (1993) beskriver att en policy kan ta formen av en text, samt utgöra en egen diskurs. Ward et al. (2015) beskriver snarare policy som en process varav olika principer och idéer omsätts i praktiken. Policyer representerar och legitimerar olika politiska beslut som syftar till att åtgärda olika samhällsproblem. Att se policyer som en process som innefattar principer, går även att utläsas i Svenska Akademiens ordbok som beskriver policyer som; "grundprinciper för ett företags eller organisations handlande" (Svenska Akademien, 2026, första meningen under rubriken SO).

Policyimplementering är processen när politiska beslut omsätts i praktiken. Forskning visar att de flesta länder har någon form av policy för fysisk aktivitet, men betydligt färre länder har policyer för att minska stillasittandet (Klepac Pogrmilovic et al., 2020). Författarna menar att trots att policyer finns, är deras omfattning, implementering och effektivitet endast låg till måttlig. Den genomförda studien visar att inga av de 76 länder som undersöktes ansåg att policyer var tillräckligt effektiva och täcker in alla aspekter. Detta visar att det finns ett glapp mellan policybeslut och det praktiska resultatet då många länder inte når uppsatta mål gällande att förbättra den fysiska aktiviteten (Whiting et al., 2025). För att få en bild över det befintliga forskningsläget gällande fysisk aktivitet genomfördes en studie år 2014-2015 (Rütten et al., 2016). Vid tidpunkten för genomförandet av studien visar resultaten att det fanns gott om forskning som lyfter både hälsoeffekter och interventioner kring fysisk aktivitet, men att det fanns en brist i forskning om hur politiska

beslutsprocesser och strukturer möjliggör hälsofrämjande insatser. Forskning om den politiska processen och implementeringen av hälsofrämjande insatser återfanns enbart i 40 översiktsartiklar, jämfört med 856 artiklar kring sambandet mellan rörelse och hälsoeffekter, och 350 artiklar hur olika interventioner påverkar människors aktivitetsnivåer. Författarna menar att för att verkligen kunna främja den fysiska aktiviteten måste forskning i högre grad fokusera på policyskapande och politiska processer (Rütten et al., 2016).

Flera författare lyfter att bristen på resurser och finansiering utgör ett stort hinder för att kunna implementera policyer, vilket visar behovet av budgeterade handlingsplaner (Allen et al., 2020; Klepac Pogrmilovic et al., 2020; Whiting et al., 2025). Mätbara mål för fysisk aktivitet är ytterligare en aspekt som många länder saknar, vilket är nödvändigt för att policyimplementering av fysisk aktivitet och minskat stillasittande ska bli framgångsrikt (Klepac Pogrmilovic et al., 2020). Allen et al. (2020) lyfter att fysisk aktivitet är ett av de områdena som lyckas minst med att implementera WHO:s strategier för att bekämpa icke-smittsamma sjukdomar. Brist på implementering beror ofta på bristen av mänskliga och ekonomiska resurser, framförallt i låginkomstländer. Brist på politiskt engagemang är ytterligare en faktor som nämns utgöra ett hinder för att effektivt kunna implementera policyer för att motverka icke-smittsamma sjukdomar. En studie genomförd av Wang et al. (2016) bland kommuner i USA har identifierat att det politiska intresset för hälsofrågor är lågt och därför utgör ett hinder för att prioritera fysisk aktivitet i beslut kopplat till den fysiska planeringen.

2.3.1 Policyer för fysisk aktivitet i samhällsplanering

Flertalet studier lyfter fram att policyer inom samhällsplanering har möjligheten att påverka människors hälsa (Lowe et al., 2022; Wang et al., 2016). Lowe et al. (2022) menar att eftersom policyer har möjlighet att styra och forma inriktningen och själva utvecklingen av markanvändningen i städer, har de möjligheten att forma levnadsmiljöer för människor som bidrar till stärkt folkhälsa och hållbar utveckling. Författarna problematiserar däremot att med hänsyn till att vissa policyer enbart är vägledande och inte enligt lag måste uppfyllas, blir den faktiska implementeringen av policyn som genomförs av planerare avgörande.

Policyer för fysisk aktivitet anses oftast vara "mjuka" rekommendationer och inte tillräckliga för att åstadkomma en förändring (Heuvelman et al., 2025; Whiting et al., 2025). Exempelvis tillhandahålls rekommendationer kring fysisk aktivitet från WHO, men som Heuvelman et al. lyfter som mjuka rekommendationer. I enlighet med Lowe et al. (2022) föreslås istället "hårdare" politiska verktyg, som exempelvis bindande regler för att säkerställa att de omsätts i praktiken. Genom att integrera fysisk aktivitet i miljöbalken och etablera tydliga regler och ramar som kommunerna måste följa

säkerställs en mer märkbar skillnad. Heuvelman et al. (2025) föreslår även nationella riktlinjer kring attraktiva och trygga gång- och cykelvägar, vilka inkluderar tillräckligt med belysning, inom synhåll för boende samt prioritera områden med låg fysisk aktivitet. Det rekommenderas även att det ställs krav på kommunerna som säkerställer att det offentliga rummet är tillgängligt för alla, med konkreta krav som till exempel bänkar med visst avstånd och offentliga toaletter. På samma sätt beskriver Sunding et al. (2025), som analyserar hur kommuner hanterar sambandet mellan grön infrastruktur och människors hälsa och välbefinnande, att dokumentets förmåga att stödja arbetet varierar beroende på hur specifika dokumenten är. Det finns därför kritik mot att visioner är för övergripande och inte ger tillräckligt med stöd eller vägledning.

Heuvelmans et al. (2025) studie utvärderar hur policyimplementering sker i avseendet att främja fysisk aktivitet i Nederländerna. Precis som i Sverige är det kommunerna i Nederländerna som ansvarar för att implementera nationella och provinsiella policyer i den fysiska planeringen. Resultatet av studien visar att stadsplaneringen är bristfällig när det gäller att implementera den fysiska aktiviteten, däremot fick främjandet av aktiv mobilitet som gång- och cykelvägar betydligt högre betyg. Studien tar upp flera konkreta rekommendationer för hur stadsplaneringen kan förbättra den fysiska miljön för att främja fysisk aktivitet (Heuvelman et al., 2025). Aktiv mobilitet är ett viktigt fokusområde för att öka den fysiska aktiviteten och förbättra folkhälsan, men här utgör bildominansen i planeringen och befintliga strukturer i den byggda miljön ett stort hinder (Ahrens et al., 2022; Wang et al., 2016).

Övervakning och uppföljning lyfts som strategier för att uppnå en förbättring kring policyimplementering gällande fysisk aktivitet. En systematisk övervakning och uppföljning är en nyckelkomponenter för att åstadkomma en förändring, med syftet att kunna se om landet rör sig mot uppsatta mål gällande fysisk aktivitet. Ett övervakningssystem skapar även en vetenskaplig grund till folkhälsointerventioner för att veta vad som faktiskt fungerar i praktiken och förstå policys effektivitet (Klepac Pogrmlovic et al., 2020; Whiting et al., 2025). Likaså lyfter Heuvelman et al. (2025) att det behövs en specifik roll på kommunen som kan övervaka integreringen av fysisk aktivitet i planeringen. Tjänsten avser att följa de nationella ramarna och ansvara för säkerställa, övervaka samt att återkoppla. Ahrens et al. (2022) menar dock att kontinuerlig övervakning av offentliga policys för att främja fysisk aktivitet befinner sig i ett tidigt skede och att det utgör en utmaning både praktiskt och akademiskt.

Världshälsoorganisationens (WHO) initiativ *The global action plan on physical activity 2018 - 2030* har fyra mål, där det fjärde målet är att skapa aktiva system (WHO, 2018). Målet innefattar att stärka policyramverk, ledarskap och styrsystem både på nationell och lokal nivå, med syftet att stödja

åtgärder som främjar fysisk aktivitet och minskar stillasittandet. En föreslagen handling är att stärka eller utveckla nya handlingsplaner, bland annat inom stadsplaneringen. En annan rekommenderad åtgärd är att utveckla och sprida ett ramverk för övervakning och utvärdering med syftet att kunna bedöma hur väl hälsointerventionerna möter handlingsplanens mål om att öka den fysiska aktiviteten. Både övervakning och skärpta policyer går i linje med vad tidigare forskning anser behövas för att kunna uppnå en verklig förändring i ökandet av fysisk aktivitet och minska stillasittandet. Däremot kvarstår fortfarande vad forskarna anser vara problemet att det endast är vägledande rekommendationer och inte några krav.

2.4 Behovet av samverkan

Världshälsoorganisationen skriver att “Promoting physical activity requires collaboration with all sectors; private companies, NGOs, community organisations, and individuals must work together to engage in local solutions” (WHO, u.å., tredje stycket under rubriken 4 Create active systems-governance and policy enablers). Samarbetet beskrivs vara avgörande för att åstadkomma en verklig skillnad i att öka den fysiska aktiviteten och minska stillasittandet i samhället. En rekommendation är att stärka samarbetet mellan sektorer för att kunna kontrollera policyramverken och eventuellt stärka den fysiska aktivitetens roll i policyn.

Flera studier lyfter att samverkan över sektorsgränser är avgörande för att lyckas med en hälsosam stadsplanering (Sunding et al., 2025; Wang et al., 2016; Zhang & Warner, 2023). Samarbete mellan olika myndigheter och sektorer hjälper samhällen att erbjuda fler tjänster som främjar fysisk aktivitet. Författarna konstaterar att det räcker inte att enbart fokusera på den byggda miljön, utan transport, rekreation och säkerhet är också avgörande faktorer för att uppmuntra till fysisk aktivitet. Ett tvärsektorielt samarbete är därför viktigt för att kunna främja arbetet med att ge en “komplett” byggd miljö (Zhang & Warner, 2023). Forskning förespråkar ett systemövergripande och strukturellt angreppssätt som involverar relevanta sektorer för att skapa samlad kunskap och en helhetssyn över systemet, vilket kan möjliggöra integrering av policyer för fysisk aktivitet inom olika samhällsområde (Heuvelman et al., 2025; Klepac Pogrmilovic et al., 2020). Socialstyrelsen (u.å.) lyfter att det finns en önskan från kommuner att få nationellt stöd i form av bland annat rutiner och fungerande modeller för samverkan med hälso- och sjukvården i arbetet med hälsofrämjande åtgärder för äldre personer.

Studier beskriver hur organisationer ofta är uppbyggda i så kallade “silos” (Sunding et al., 2025; Waal et al., 2019). Eftersom denna silo-struktur i organisationer skapar hinder mellan avdelningar menar Sunding et al. (2025) att samarbete mellan planerare och hälsoarbete är sällsynt och

sektorsöverskridande samarbete sker idag oftast ad hoc. I likhet med Sunding et al. så menar de Waal et al. (2019) att silotänkandet gör att avdelningarna bara fokuserar på sina egna intressen, vilket ibland kan leda till konflikter med andra avdelningar. Det leder också till att resurser och information inte delas, vilket i sin tur kan leda till att fakta som inte stämmer överens med ens egna åsikter kan ignoreras. Att arbeta i silos kan dessutom bidra till ineffektivitet genom ökad risk för dubbelarbete samt samverkansmöjligheter förbises när projekt som ligger i linje med avdelningens egna mål identifieras först i efterhand. Ytterligare faktorer som hindrar samarbete är bristen på specifika resurser för att arbeta tillsammans, eller olika ekonomiska mål, trots att målet om att öka välbefinnandet och förbättra hälsan är det samma (Dobson & Dempsey, 2020).

Figur 1. Illustrerar vikten av att samverka för att kunna förbättra den fysiska aktiviteten för medborgare. Illustration: [Adlercreutz] (2026), baserat på underlag från Partsrådet (2023).

3. Analytiskt ramverk

I detta kapitel presenteras det egna framtagna analytiska ramverket för uppsatsen. Kapitlet inleds med en beskrivning av implementering och redogörelse av två olika synsätt för hur implementering sker inom organisationer; *top-down* och *bottom-up*. Dessa används för att skapa en större förståelse av hur rörelsefrämjande mål och visioner omsätts i praktiken inom den kommunala fysiska planeringen. Vidare beskrivs modellen *vilja, kunna* och *förstå* som är framtagen av statsvetaren Lennart Lundquist. Denna modell används för att skapa en djupare förståelse för tjänstepersonernas handlande i det rörelsefrämjande arbetet som sker i kommunen. Avslutningsvis redovisas en *strategisk organisationsmodell* för att förstå komplexiteten och identifiera var det rörelsefrämjande arbetet inom fysisk planering sker inom kommunal organisation.

3.1 Top-down och bottom-up implementering

I början på 70-talet påbörjades fördjupade studier kring implementering i USA, både som eget fenomen men även som teori. Implementeringen är ett begrepp som funnits tidigare och använts flitigt inom både statsvetenskapen och den publika administrationen, främst som en av faserna i den offentliga policyprocessen, även känt som policycykeln (Hill & Hupe, 2014). Det beskrivs som att det var statsvetarna Jeffrey L. Pressman och Aaron Wildavskys förtjänst att forskningen om implementering tog fart vid denna tidpunkt. Detta i samband med publiceringen av boken *Implementering* år 1973, där de undersökte varför implementeringen av policyer misslyckades i USA. De uppmärksammade att det krävdes en större förståelse av relationen mellan idéer och faktiskt handling inom politiken och dess styrning. Sedan dess har studierna kring implementering fördjupats och kunskapen har spridit sig till andra disciplinära forskningsfält. Bortsett från statsvetenskap och publik administration (Hill & Hupe, 2014) har studier kring implementering även spridit sig till bland annat sociala och hälsovetenskapliga fält (Vedung, 2016).

Hill och Hupe (2014) definierar implementering som ett verb. De beskriver att det är en form av aktivitet, som syftar till förverkligandet eller genomförandet av ett tidigare formulerat mål eller beslut som har tagits. Inom statsvetenskapen brukar det formulerade mål eller beslut som förverkligas vara den offentliga policyn (Hupe, 2025). Den svenska statsvetaren Evert Vedung, som har studerat den offentliga förvaltningen (Vedung, 2016), beskriver att implementering inte enbart är avgränsad till den offentliga sektorn eller de formulerade policyerna. Individuer, grupper och andra aktörer i samhället har möjlighet att implementera olika beslut som tagits.

Hupe (2023) beskriver att forskningen kring implementering har utgått från att skapa en förståelse för det praktiska handlandet som sker när en policy väl har antagits: hur implementeringen sker inom privata och publika organisationer, vem som implementerar och vad som faktiskt anses vara en lyckad implementering. Han beskriver att sedan implementeringsforskningen tog fart på 70-talet, har flera olika teorier utvecklats med olika synsätt på implementeringen och hur styrningen av beslut sker. I detta arbete har vi valt att utgå från två skilda perspektiv som visar hur implementering sker; top-down och bottom-up.

Top-down perspektivet utgår från att implementeringen av policyer sker i ett linjärt samband med hierarkisk kontroll, som namnet antyder- uppifrån och sedan ner. Det finns flera olika forskare som har utvecklat modeller inom detta perspektiv, främst på 70-talet i samband med att forskningen kring implementering tog fart. De tidigare nämnda forskarna Pressman & Wildavsky beskrivs vara framträdande inom detta teoretiska perspektiv. Pülz och Treib (2007) beskriver att gemensamt med de olika framtagna modeller från första generationen av implementeringsforskning, är att implementeringen av policyer utgår från att beslutsfattarna skapar tydliga policymål samtidigt som de kontrollerar dess fas. De som genomför policybeslutet är aktörer på en lägre hierarkisk nivå. Enligt Pülz och Treib (2007), baserat på Pressman & Wildavskys teori, beskrivs antalet aktörer som är inblandade i implementeringsprocessen ha en stor påverkan på ifall implementeringen av en policy blir effektiv eller inte. De beskrivs ha haft en kritisk syn på att implementeringen av policybeslut behöver gå igenom flera olika aktörer och problematiserar hur varje enskild aktör har möjlighet att hindra genomförandet. De beskriver att de olika aktörerna som genomför policybeslutet ska ha tillräckligt med resurser för att säkerställa att målen genomförs på ett korrekt sätt.

Det andra perspektivet inom implementering kallas för bottom-up och precis som namnet antyder handlar det om individerna som är på den *lägsta nivån* i implementeringsprocessen och som styr implementeringen (Buzogáni & Pülzl, 2024). På 80-talet myntade Michael Lipsky begreppet *street-level bureaucrat* (gräsrotsbyråkrat) vilket syftar på offentligt anställda som genom sitt arbete har kontakt med medborgare, samtidigt som de besitter ett stort handlingsutrymme (Lipsky, 2010). Enligt Hupe och Hill (2007), baserat på Lipskys teori, skapar gräsrotsbyråkrater politiken i praktiken genom att tolka lagar och regler och omsätta det till beslut och rutiner som blir de praktiska konsekvenserna för individen. Forskarna hävdar att det mänskliga omdömet är centralt för gräsrotsbyråkrater där regler och lagar ofta är tvetydiga och tjänstepersoner tvingas göra prioriteringar och val. Även när regler inte ger tydliga svar finns det en tillit till tjänstepersonerna att de har kompetens att leverera önskvärda resultat. Begreppet *discretion* (handlingsutrymme) är kärnan i gräsrotsbyråkraternas arbete och definieras som de val och agerande tjänstepersonerna är fria att göra

inom det utrymme som deras makt ger dem. Forskarna nämner flera exempel på gräsrotsbyråkrater, bland annat är polis och lärare typiska gräsrotsbyråkrater (Lipsky, 2010; Hupe & Hill, 2007).

Gräsrotsbyråkratens enskilda egenskaper och viljan att förstå är inte de enda faktorerna som påverkar gräsrotsbyråkratens arbete. Hupe och Buffat (2014) lyfter behovet av att se bortom den enskilda individen och förstå hur politiska beslut påverkar verksamheten. Forskarna presenterar begreppet *public service gap* (det offentliga tjänstegapet) som ett verktyg för att förstå de förhållandena som gräsrotsbyråkrater jobbar under. Lipsky (2010) hävdar att det finns en skillnad i de policymål som tjänstepersonerna ska uppnå och de resurser som tilldelas dem för att utföra arbetet. När kraven på tjänstepersonerna överstiger resurserna bildas ett gap, vilket gör att de kan behöva utveckla strategier för att kunna hantera detta. Spänningen mellan *utbud* och *efterfrågan* uppstår när de förväntningar och krav som kommer från formella regler, yrkesmässiga normer och förväntningar från samhället inte stämmer överens med de medel som tilldelas i form av exempelvis budget, utbildning, tid och personal. Bristen på resurser skapar en grundläggande svårighet att implementera policys i det faktiska arbetet, eftersom tjänstepersoner tvingas göra sitt arbete utifrån vad som är praktiskt möjligt (Hupe & Buffat, 2014).

Gräsrotsbyråkrati betraktas ofta som ett bottom up-fenomen, men det är sällan helt frånkopplat från top-down. Lagar och politiska mål bestäms ofta "i toppen" samt beslut om budget och andra resurser, vilket medför att tjänstepersoners handlingsutrymme blir begränsad av resurstilldelningen. Bottom up kan därför betraktas som ett resultat av top-down beslut och det som blir den "verkliga politiken" (Hupe & Buffat, 2014).

3.2 Vilja, kunna och förstå

Evert Vedung hänvisar i boken *implementering i politik och förvaltning* (2016) till en teoretisk analysmodell som den svenska statsvetaren och implementeringsforskaren Lennart Lundquist har tagit fram. Modellen baseras på att det finns tre olika faktorer som har möjlighet att påverka implementeringsprocessen som sker inom organisationer. De tre faktorerna är *vilja*, *kunna* och *förstå*. Vedung (2016) beskriver att modellen kan appliceras bland personer som arbetar inom de olika politiskt- administrativa nivåerna, såsom regeringar, regioner eller kommuner. Vedung (2016) gör en skillnad mellan slutmottagare, frontbyråkrater samt implementerare på en mellersta och högsta nivå, varav modellen kan appliceras på diverse skikt. Vedung (2016) beskriver att individer som arbetar inom den kommunala organisationen, från fullmäktige ner till förvaltningar, tillhör implementerare på mellersta nivån. Vissa tjänstepersoner inom kommunen kan även vara en frontbyråkrat med hänsyn till att de arbetar direkt med slutmottagaren (Vedung, 2016). Frontbyråkraten skiljer sig gentemot

gräsrotsbyråkraten, som beskrevs i det tidigare avsnittet (3.1), med att inkludera fler arbetsroller som utövar beslutsfattandet närmast slutmottagarna.

Vedung (2016) beskriver att *vilja* enligt Lundquists modell, handlar om att det finns en önskan hos implementeraren att genomföra det som beslutats om. Han beskriver att politiska uppfattningar har möjligheten att påverka besluten. Om det finns en positiv attityd hos implementeraren, alltså en vilja, är det en större sannolikhet att implementeringen sker, till skillnad från om viljan inte finns kan de istället hindra implementeringen. Faktorn *kunna*, handlar om att implementeraren har resurser, både materiella och immateriella sådana, till att genomföra det som beslutats om. Vedung (2016) beskriver att det kan gälla kunskap där tjänstepersonen behöver ha bland annat rätt kompetens gällande det specifika projektet samt om mottagarens behov. Även ekonomiska resurser är avgörande för att implementering ska kunna ske. Den sista faktorn i modellen är *förstå*, vilket handlar om att implementeraren begriper innebörden av det som beslutats om och som denne är tänkt att genomföra. Vedung (2016) beskriver att det räcker inte att bara förstå åtgärden allmänt, utan det är nödvändigt att förstå i detalj vad som gäller. Implementerarens handlingsutrymme relaterar också till förstå, vilket påverkas av hur målen och tillvägagångssätten är formulerade och därmed vilket utrymme det ger implementeraren. Han menar också att implementeraren förstår genom sitt egna perspektiv, tankemönster och referensramar, vilket gör att de inte är objektiva mottagare av budskapen.

3.3 Strategiska organisationsmodellen

Strategisk, taktisk och operativ nivå utgör en trestegshierarki inom en organisation (se figur 2). Modellen är ingen enskild teori, utan ett styrningsramverk som kan användas inom organisationer för planering och styrning. Sunding et al. (2025) föreslår modellen som ett analytiskt ramverk för att enklare förstå kopplingarna mellan politiska visioner om grön infrastruktur och hälsa, och hur det omsätts i det praktiska arbetet. Singh et al. (2021) beskriver modellen som *top-down* och *bottom-up*, där de högre nivåerna hjälper till att styra och strukturera det som sker i de lägre nivåerna, samtidigt som lärdomar från aktiviteter på operativ nivå förs tillbaka till de högre nivåerna. Sunding et al. menar att en vertikal samverkan inom kommunen mellan den strategiska, taktiska och operativa nivån blir nödvändig för att de politiska visionerna ska kunna kopplas samman med det operativa arbetet.

En generell beskrivning av den strategiska nivån innebär att den utgör toppen i trestegshierarkin och sätter ett ramverk för nivåerna under. Ett centralt kännetecken enligt Scheneeweiss (1998) är att den har mer makt eller information och måste fatta beslut innan nivåerna under. Randrup & Persson (2009) benämner nivån som *policynivå* och beskriver att på denna nivå fastställs långsiktiga visioner och mål samt fördelning av resurser inom verksamheten.

Den taktiska nivån fungerar som en länk mellan den strategiska och den operativa nivån där den tar emot instruktioner från top-nivån och för vidare instruktioner till den operativa nivån (Scheneeweiss, 1998). På denna nivå översätts mål och visioner till strategier och planer. Sunding et al. (2025) menar att den taktiska nivån är central för sektorsöverskridande samarbete, så kallad horisontell samverkan. Planerare är ofta verksamma på den taktiska nivån, även om det skiljer sig från kommun till kommun.

Basnivån i trestegshierarkin är den operativa nivån vars huvuduppgift är att utföra de fysiska handlingarna inom de ramar som satts på den strategiska och taktiska nivån. Enligt Sunding et al. (2025) är det ofta förvaltare, när det kommer till grön infrastruktur, som arbetar på denna nivå.

Figur 2: En strategisk organisationsmodell som visar en trestegshierarki: Illustration: [Adlercreutz] (2026)

Eftersom modellens utformning möjliggör analys av mångdimensionella utmaningar kan den med fördel anpassas för att analysera hur kommuner jobbar med rörelsefrämjande planering på strategisk, taktisk och operativ nivå. Samordning mellan sektoriella, policybeslut och politiska aktörer är en användbar styrningsmetod som fungerar väl att använda som metod för att integrera systemanalys i planeringen enligt Singh et al. (2021). En fördel med modellen är att den hjälper till att bryta ner komplexa system till mer hanterbara delsystem och ger en mer enhetlig vy över processen. Däremot är modellen generell, med syftet att kunna användas brett och inte specifikt framtagen för att analysera just rörelsefrämjande åtgärder. För att tillämpas i verkliga fall krävs en medvetenhet om att verkligheten är mer komplex och att modellen kan behöva göras mer detaljerad och därmed enbart passa det specifika fallet (Scheneeweiss, 1998) .

4. Metod

I detta kapitel presenteras den valda forskningsstrategin och forskningsdesignen för arbetet. Vidare ges en beskrivning av urvalet av fall och hur litteratursökningen genomförts. Avslutningsvist ges en detaljerad beskrivning av datainsamlingsmetoderna för arbetet.

4.1 Forskningsstrategi

En kvalitativ ansats har valts för detta arbete. Forskningsstrategin avser att generera information om sociala fenomen “från insidan” (Brinkmann & Kvale, 2018) och lägger tonvikten på bilder, ord och objekt i analysen för att få ett helhetsperspektiv. Ansatsen har valts eftersom arbetet syftar till att tolka den sociala verkligheten av hur kommuner jobbar med att främja rörelse i den fysiska planeringen. Dess ontologiska utgångspunkt innebär att arbetet studerar samspelet mellan individer och organisationer, för att ge djupa insikter i hur människor konstruerar världen omkring sig (Bryman et al., 2025). För detta arbete analyseras hur människor omvandlar rörelsefrämjande visioner och mål till verkliga handlingar inom de valda kommunerna. Det handlar om att förstå hur kommunala tjänstepersoner möjliggör i praktiken dess implementering. I kvalitativ forskning fungerar forskaren som själva instrumentet som observerar och analyserar genom sin egen kropp och sinne (Tracy, 2025).

Inom kvalitativ forskning har man ofta en induktiv syn på teorin och forskning, där teorin genereras utifrån forskningen. I detta arbete kommer däremot ett abduktivt arbetssätt att användas, där teori och data kombineras samtidigt. Fördelen med den abduktiva ansatsen är flexibiliteten och söker de bästa möjliga förklaringen av fenomenet, samt tar itu med de begränsningar som finns både inom induktiva och deduktiva ansatser (Bryman et al., 2025).

4.2 Fallstudie som forskningsdesign

Denna uppsats är en komparativ fallstudie. Enligt Robert K. Yin (2018) är fallstudien, en forskningsdesign som används för att generera kunskap och utökad förståelse av specifika fall. Ett fall behöver inte enbart vara en specifik händelse, utan kan vara en individ, plats, organisation eller process som studeras i sin specifika kontext (Yin, 2018). Vidare kan fallstudien utgöras av flera olika fall och jämföras med varandra, för att likt en-fallstudier, dra analytiska och generaliserbara slutsatser (Yin, 2018). Detta arbete utgår från tre olika fall; tre landsbygdskommuners mål och arbete med rörelsefrämjande åtgärder i den fysiska planeringen. De tre fallen jämförs sedan med varandra för att

skapa en förståelse av hur det fungerar i praktiken att implementera rörelsefrämjande mål i fysisk planering, vilket analyseras med hjälp av teori. Bryman et al. (2025) beskriver att jämförelsen av flera fall bidrar till meningsfulla beskrivningar av likheter och skillnader mellan fallen, vilket är till nytta när kopplingen till teori ska göras i studien.

Förutom att utgå från specifika fall, är fallstudien även baserad på olika insamlingsmetoder av data (Yin, 2018). Johansson (2007) menar att användningen av flera olika metoder bidrar till en triangulering, en process som stärker validiteten i studien genom att möjliggöra olika infallsvinklar i själva fallet. I detta arbete, vars syfte är att fördjupa förståelsen för hur kommuner i Sverige kan främja rörelse genom fysisk planering, har två olika insamlingsmetoder av data använts.

4.2.1 Urval av fall

För denna studie har ett *målstyrt urval* genomförts med syfte att välja kommuner som kan generera mycket relevant data och besvara arbetets frågeställningar på ett meningsfullt och informativt sätt (Bryman et al., 2025). Vidare finns det olika typer av målstyrt urval inom den kvalitativa forskningen. I detta arbete har en blandning av *urval av kritiska fall* samt *kriteriestyrt urval* genomförts. Bryman et al. (2025) beskriver att när forskaren gör *urval av kritiska fall* väljs fall ut som troligtvis kan maximera informationen om den företeelse som studeras. *Kriteriestyrda urval* beskrivs som fall som uppfyller förutbestämda kriterier. Arbetets förutbestämda kriterier var följande:

- Landsbygds kommun
- Rörelse, rörelsefrämjande och/ eller fysisk aktivitet benämns i ÖP
- Geografisk spridning

Baserat på SKR:s definitioner (2026) gjordes ett urval att välja kommuner i kommungruppsindelning *C7. pendlingskommun nära mindre stad/tätort*, *C8 landsbygds kommun* och *C9 landsbygds kommun med besöksnäring*. En systematisk genomgång av SKR:s kommunlista (SKR, 2022) inom de valda kommungrupperna genomfördes med syftet att få en överblick över kommunernas ÖP. Att rörelse, rörelsefrämjande, och/ eller fysisk aktivitet benämns i kommunernas ÖP var ett viktigt kriterium för att kunna välja ut de fall som ger mest relevant information för att kunna besvara arbetets frågeställning. Geografisk spridning var ytterligare ett kriterium för att få bredare representativ data.

Studien är avgränsad till tre kommuner (se avsnitt 1.3 *Avgränsning*) och i en flerfallsstudie kan man välja fall antingen baserat på likheter eller skillnader. För denna studie valdes fall som grundas på likheter utefter kriterierna men också skillnader. Syftet är inte att jämföra vilken kommun som planerar på bäst sätt, utan förstå hur landsbygdskommuner kan arbeta rörelsefrämjande och visa tre goda exempel.

Anledningen till att flerfallstudie görs är för att kunna se likheter, skillnader och mönster och därmed enklare förstå hindrande eller stödjande faktorer i planeringsprocessen. De valda kommunerna för studien är Ovanåkers kommun, Lycksele kommun och Tomelilla kommun (se figur 3).

Figur 3:Karta över fallstudiens valda fall. Illustration: [Adlercreutz] (2026), baserat på underlag från Lantmäteriet (2026).

4.3 Datainsamlingsmetoder

4.3.1 Intervjustudie

För att få en djupare förståelse för hur kommunerna arbetar rörelsefrämjande i den fysiska planeringen har tre intervjuer genomförts, en med vardera kommun. Intervju är en metod som genomförs genom ett guidat samtal och som syftar till att få information från respondenten. Enligt Yin (2018) fungerar intervjuer som en viktig informationskälla i samband med att fallstudier görs. Det finns flera olika sätt att strukturera en intervju där strukturerade, semistrukturerade och ostrukturerade intervjuer utgör de vanligaste sätten. Intervjuerna med de fyra tjänstepersonerna har i detta arbete varit semistrukturerade. Inom kvalitativ forskning är semistrukturerade intervjuer vanliga eftersom det ger detaljerade svar och rymmer mycket flexibilitet. En semistrukturerad intervju består ofta av en intervjuguide med ett antal frågor som ställs på ett öppet sätt som uppmuntrar respondenten till detaljerade svar. Det är viktigt att intervjuaren ställer de frågor som ingår i intervjuguiden, men är medveten om att vara flexibel gällande ordningen och möjlighet att ställa oplanerade frågor (Bryman et al., 2025). Inom en fallstudie är formen på en intervju ofta öppen och mer som ett styrt samtal snarare än att följa frågor strikt (Yin, 2018).

Innan intervjuerna genomfördes skickades en samtyckes-och informationsblankett (se bilagor, s.76-77) via mejl till tjänstepersonerna som valt att delta. Intervjuerna med Ovanåkers kommun och Lycksele kommun genomfördes digitalt via länk på Teams, medan intervjun med Tomelilla kommun genomfördes på plats i kommunhuset i Tomelilla. Samtliga intervjuer varade mellan 45 minuter och en timme (se tabell 2), och utgick från samma intervjuguide, med viss modifikation på formulering av inledande frågor (se bilaga A-C). Eftersom intervjuerna var semistrukturerade varierade även somliga följdfrågor och därmed en viss skillnad i samtalen. Alla respondenter godkände att samtalen spelades in för att underlätta analysen av det insamlade materialet. Respondenterna var tjänstepersoner inom fysisk planering i sin kommun, men hade olika roller och ansvarsområden. I Ovanåkers kommun genomfördes en gruppintervju där två tjänstepersoner med yrkestitlarna: *planarkitekt* och *fysisk planerare* intervjuades. I Lycksele kommun intervjuades en tjänsteperson med yrkestitel *samhällsplanerare* och i Tomelilla kommun intervjuades en *planeringsingenjör*.

Efter samtliga intervjuer genomfördes en transkribering av det inspelade materialet från ljudinspelare på mobiltelefon. Denna genomfördes för hand, utan hjälp av transkriberingsverktyg. Eftersom intervjuguiden som användes till intervjuerna var indelade i olika teman (se bilaga A-C) underlättades även sorteringen och analysen av det transkriberade materialet för sammanställningen av resultatet.

Efter att resultatet var sammanställt, genomfördes en ny sortering av dess innehåll. Mejl skickades sedan till samtliga respondenter, som innehöll ett bifogat dokument med utdrag och meningar från det sammanställda resultatet från intervjutillfällena. Tjänstepersonerna blev i mejlen ombedda att läsa igenom det bifogade dokumentet med sammanställningen och återkoppla ifall det fanns något som behövde förtydligas, ändras eller tas bort. Detta gjordes för att säkerställa att vi har förstått och tolkat svaren från intervjutillfällena rätt. Vid tillfällena i resultatet, där fallen jämfördes och flera kommuner förekom i samma mening, suddades de andra kommunernas och tjänstepersonernas namn bort vid utdragen i mejlen. Samtliga respondenter fick därmed enbart läsa det material som framkom från det egna intervjutillfället i detta skede.

Respondent	Datum	Tid	Plats
Planarkitekt & fysisk planerare, Ovanåker Kommun	10/3-26	1 h	Digitalt
Planingenjör, Tomelilla kommun	20/3-26	45 min	Kommunhuset i Tomelilla
Samhällsplanerare, Lycksele kommun	27/3-26	56 min	Digitalt

Tabell 2: Tabell över genomförda intervjuer i studien

4.3.2 Dokumentstudie

För att undersöka hur rörelsefrämjande mål integreras i den fysiska planeringen och fördjupa förståelsen i det rörelsefrämjande arbetet har en dokumentstudie genomförts. I en dokumentstudie samlas information in som kan fungera som ett underlag i forskningen (Denscombe, 2018). Dokument kan förekomma som skriven text i form av exempelvis artiklar och rapporter. Genom dokumentstudier görs djupare läsning av dokument för att kunna upptäcka sådant som inte framgår direkt. Metoden innebär ofta att det inte enbart görs faktainsamling, utan forskaren tolkar även innehållet för att kunna lära sig mer. Begreppet *dokument* kan betraktas som en permanent handling, vilket gör att informationen ses som stabil under en lång tid (Denscombe, 2018). En viktig aspekt vid dokumentstudie är att fastställa dess trovärdighet, och Denscombe skriver att källan bör utvärderas från följande kriterier; *autenticitet, representativitet, innebörd och validitet*. I denna uppsats har två olika typer av dokumentstudier genomförts, dels har rapporter och artiklar till forskningsöversikten studerats, dels har kommunala dokument analyserats. De kommunala dokument som har analyserats är följande;

- Översiktsplan 2025 med utblick mot 2040 (Tomelilla kommun, 2018)
- Livskvalitetsprogram Tomelilla 2030 - Det goda livet- (Tomelilla kommun, u.å)
- Översiktsplan 2040 (Lycksele kommun, 2022)
- ÖP 2030 (Ovanåkers kommun, 2017)
- Konsekvensbedömning med miljökonsekvensbeskrivning- Översiktsplan 2030 (Ovanåkers kommun, 2017)
- Planeringsförutsättningar 2024-2040, underlag för långsiktig ekonomisk planering av den kommunala verksamheten (Ovanåkers kommun, 2017)

4.4 Litteratursökning

Till detta arbete har en litteratursökning med nyckelord använts för att spåra relevanta källor av värde till undersökningen (Denscombe, 2018). Förslag på olika former av tryckta källor som litteratursökningen bidragit med, både fysiska och elektroniska sådana, är vetenskapliga artiklar, böcker samt tidskrifter. Tre olika databaser har använts för litteratursökningen i detta arbete. Den ena är en öppen databas för allmänheten som heter *Google Scholar*. Vidare har databasen *LibSearch* som erbjuds av Malmö Universitet använts. Denna databasen har förutom tillgången av elektroniska källor, möjliggjort att studien även får relevant information från fysiska böcker från Orkanenbiblioteket i centrala Malmö. Den sista databasen som använts i studien är *Primo*. De två sistnämnda databaserna som erhålls från universiteten kan beskrivas vara slutna databaser.

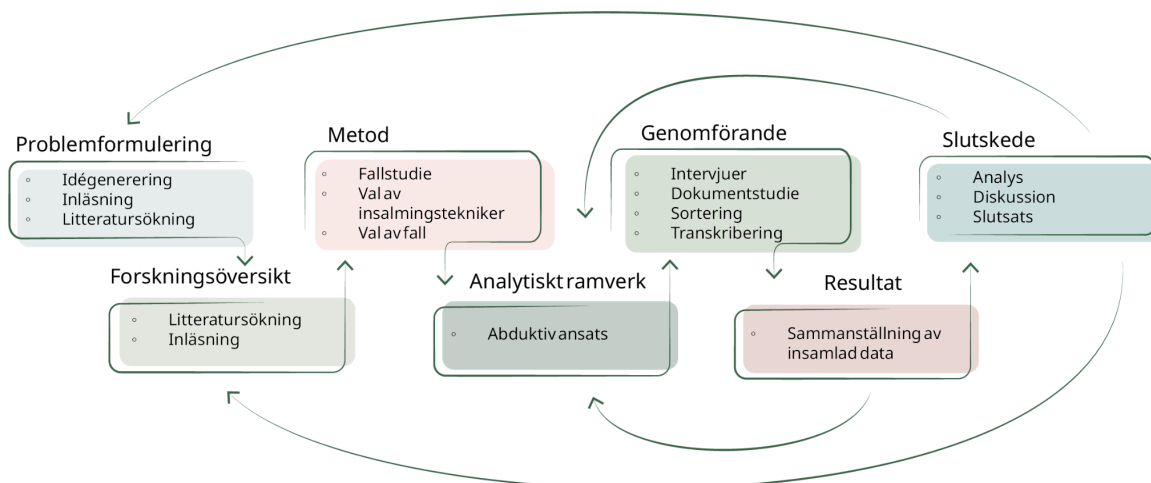
Användningen av nyckelord i litteratursökningen har möjliggjort att källorna som tas fram blir relevanta för uppsatsens tema (Denscombe, 2018).

Exempel på ord som använts är; *Sedentary, sedentarism, stillasittande, physical activity, fysisk aktivitet, health-promoting, hälsofrämjande, public health, folkhälsa, movement enhancing, rörelsefrämjande, policy / policyer, policy, top-down, bottom-up, implementation, implementation theory, rural/urban development, urban /rural planning, governance, strategic management, strategic, tactical, operational och organization.*

I samband med att litteratursökningen med nyckelord genomfördes i databaserna, gjordes även några avgränsningar i sökningen. Exempelvis gjordes en avgränsning på tidsperioden när texter hade publicerats. Initialt gjordes litteratursökning på texter som publicerats mellan åren 2020-2026 för att hållas aktuella. Vissa texter som använts i uppsatsen har däremot publicerats tidigare än år 2020 och detta beror på att avgränsningen av tidsperioden inte gav tillräckligt med resultat, vilket resulterade i att tidsperioden vidgades. Vidare har vissa texter i detta arbete hittats genom att gå igenom funna texters referenslista. Några av dessa har varit texter som är äldre än den valda tidsperioden. Ett annat kriterium vid litteratursökningen var att texterna skulle vara vetenskapligt granskade samt vara skrivna på antingen engelska eller svenska.

4.5 Arbetsprocess

Arbetsprocessen inleddes med idégenerering, följt av litteratursökningar och inläsning av det valda ämnet. Detta bidrog till formuleringen av forskningsproblem, syfte och frågeställningar, avgränsning men även forskningsöversikten i arbetet. Därefter undersöktes och bestämdes vilka metoder som skulle vara lämpliga och av värde för studien. Vidare genomfördes urval av fall och sedan kontaktades tjänstepersoner via mejl hos samtliga valda kommuner. I väntan på att de tre inbokade intervjuerna med tjänstepersonerna skulle genomföras, påbörjades framtagandet av det analytiska ramverket samt intervjuguide. Genomförandet av dokumentstudien och sammanställningen av dess resultat blev klar innan intervjustudien påbörjades. Efter att transkriberingen samt sorteringen av det insamlade intervjumaterialet var klart, sammanställdes den sista data till resultatdelen. Därefter genomfördes en analys av resultatet med hjälp av det framtagna analytiska ramverket. Till sist genomfördes en diskussion samt slutsats vilket syftar till att besvara uppsatsens två formulerade frågeställningar.

Figur 4: Illustrerar arbetets process. Pilarna visar arbetets abduktiva ansats där teori och empiri har använts samtidigt. Illustration: [Adlercreutz] (2026)

4.6 Arbetsfördelning

Uppsatsskrivarna har gemensamt ansvarat för planering av uppsatsens innehåll och struktur, datainsamling, analys och framtagandet av skriftligt material. För att effektivisera processen har arbetet delats upp genom att författarna har haft olika fokusområde i datainsamlingen av forskningsöversikt samt det analytiska ramverket. Under intervjustudien delades arbetsuppgifterna upp där Josefine ansvarade för att inleda och avsluta intervjun samt föra anteckningar. Jacquelin ansvarade för att ställa huvudfrågorna, uppkomna följdfrågor i samtalen samt transkribering. Josefine har även ansvarat för att skapa grafiskt material i arbetet. En kontinuerlig dialog och diskussion mellan uppsatsskrivarna har förts under hela arbetsprocessen för att säkerställa att arbetet blir enhetligt och en ömsesidig förståelse för innehållet.

5. Resultat

I detta kapitel presenteras resultatet som framkommit av dokumentstudien samt intervjuer med tjänstepersoner från de tre valda landsbygdskommunerna. Kapitlet har delats in i fyra olika teman. Dessa är; 5.1 Planering för rörelse, 5.2 Implementering av rörelsefrämjande mål i fysisk planering, 5.3 Samverkan för ökad rörelse och 5.4 Landsbygdens förutsättningar.

5.1 Planering för rörelse

5.1.1 Ovanåkers kommun

Ovanåkers kommun är beläget i Hälsingland och ingår i Gävleborgs län. Kommunen består av stora delar skogsmark samt vattendrag (Ovanåkers kommun, 2017b). År 2025 uppgick invånarantalet till 11 272 personer (Rådet för främjande av kommunala analyser, u.å.) varav en majoritet av den totala befolkningen bor i centralorten Edsbyn och tätorten Alfta (Ovanåkers kommun, 2017b). Befolkningsstrukturen i kommunen lyfts i ÖP som en av de största utmaningarna där färre invånare kommer behöva försörja fler i framtiden (Ovanåkers kommun, 2017b). Det sker en förändring av demografin i kommunen där barnafödandet minskar, samtidigt som fler blir äldre, framförallt 80 plus, vilka beräknas öka med ca 40 % fram till år 2030 (Ovanåkers kommun, 2024). Med tanke på denna demografiska förändring skriver kommunen att det är av stor betydelse att arbeta förebyggande för att medborgarna ska bibehålla en god hälsa trots hög ålder och därmed kunna minska och förskjuta behovet av vård och omsorg (Ovanåkers kommun, 2024). De olika förvaltningarna i Ovanåkers kommun ska arbeta aktivt mot en förbättrad hälsa för befolkningen (Ovanåkers kommun, 2026).

Ovanåkers kommuns ÖP, med titeln ÖP 2030, antogs av kommunfullmäktige år 2017. Att kommunen ska planera för rörelse och fysisk aktivitet lyfts fram i flera av de formulerade utvecklingsinriktningarna som finns i planen (Ovanåkers kommun, 2017b). I utvecklingsinriktningen *Klimat och hälsa*, lyfts ett folkhälsoperspektiv i samhällsplaneringen fram tillsammans med ett avsnitt som handlar om relevansen av att planera för rörelse och fysisk aktivitet. Ovanåkers kommun problematiserar det allt högre stillasittandet i samhället och beskriver hur samhällsplaneringen har möjlighet att påverka människors levnadsvanor med hjälp av den byggda miljöns utformning. För att minska stillasittandet behöver kommunen planera för att rörelse ska bli en naturlig del av människors vardag. Begreppet fysisk aktivitet lyfts även fram som viktigt i detta avsnitt, eftersom det finns ett tydligt och positivt samband med människors hälsa och välbefinnande (Ovanåkers kommun, 2017b). Kommunen lyfter fram olika faktorer som ska beaktas i den fysiska planeringen för att främja ökad rörelse bland invånarna. Grönområden inom de bebyggda områdena beskrivs ha stor inverkan på

fysisk aktivitet, varav 300 meter anses vara en gräns där individer är beredda att gå ifall grönområdet ska användas regelbundet. Välplanerade grönområden och parker samt goda kopplingar till olika fritidsområden utanför tätorten blir därför viktiga att beakta i planering för ökad rörelse. Även god tillgänglighet av kollektivtrafik och sammanhängande gång- och cykelvägar beskrivs vara viktiga faktorer som påverkar den fysiska aktiviteten bland invånarna (Ovanåkers kommun, 2017b)

I utvecklingsinriktningen *Ovanåker närmare världen* beskriver kommunen att de ska fortsätta att utveckla befintliga stråk och kollektivtrafiken. Det finns ett tydligt fokus på gång och cykel för att kunna ställa om till ett mer hållbart resande (Ovanåkers kommun, 2017b). I utvecklingsinriktningen *Leva och bo* finns det också ett fokus på säkra gång- och cykelvägar. Det beskrivs att det ska vara enkelt och tryggt att gå eller cykla för invånarna. Satsningar som görs på gång, cykel och kollektivtrafik beskrivs vara till fördel både för folkhälsan och miljön enligt kommunen (Ovanåkers kommun, 2017b). I utvecklingsinriktningen presenteras även olika förslag på åtgärder som kommunen kan ta hänsyn till, för att skapa både tryggare och mer hälsosamma miljöer för fotgängare och cyklister. Det står även att kommunens närhet till grönska är en resurs för människors hälsa och välbefinnande där närheten och tillgängligheten lyfts som betydande för att kunna användas av så många som möjligt.

Förutom att försöka skapa mer sammanhängande gatunät för de nämnda färdstegen, behöver tillgängligheten och trafiksäkerheten beaktas. Fler cykelparkeringar behöver även planeras in vid olika kollektivtrafikhöjningar och hänsyn måste ges till barn- och ungas rörelsemönster (Ovanåkers kommun, 2017b). Inom samma utvecklingsinriktning finns ett fokus på tätortsnära rekreation, där det ska vara enkelt att ta sig till bland annat lekrområde, friluftsområde och olika promenadstråk. Naturen i kommunen beskrivs även vara en viktig resurs för människors hälsa och välbefinnande (Ovanåkers kommun, 2017b). Trivsel, trygghet och tillgänglighet benämns som ledord och representerar därmed folkhälsoperspektivet i den fysiska miljön i ÖP.

I *Konsekvensbedömningen* (Ovanåkers kommun, 2017a) står att planförslagets ställning till folkhälsa medför måttliga positiva konsekvenser, där det främst är fokus på att utveckla grönområde samt gång- och cykelvägar. Det står även att kommunen stödjer en aktiv fritid, främst hos barn och unga, med syftet att skapa goda förutsättningar för en förbättrad folkhälsa. I konsekvensbedömningen uttrycks även följande;

Det finns en svårighet när arbetet med folkhälsa skall gå från strategier och inriktningsmål till konkreta projekt. För att även i kommande skeden fånga upp denna fråga kan t.ex. checklistor och handlingsplaner användas. (Ovanåkers kommun, 2017a, s. 30)

5. 1. 2 Tomelilla kommun

Tomelilla kommun är beläget i sydöstra Skåne vid Österlen (Tomelilla kommun, 2018) med ett invånarantal på 13 669 personer år 2025 (Rådet för främjande av kommunala analyser, u.å.). Kommunen beskriver sig vara en landsbygdkommun med spridd bebyggelse varav cirka hälften av den totala befolkningen bor i centralorten Tomelilla. Resterande bor ute på landsbygden, byar eller andra närliggande tätorter. Tomelillas naturmiljö kännetecknas av ett slättlandskap, med både jordbruksmark och skog (Tomelilla kommun, 2018). I kommunen sker en förändring av demografin där andelen äldre ökar, samtidigt som barnafödandet minskar. Detta resulterar i att kommunen sedan år 2023 har en befolkningsminskning. Däremot är det fler individer som väljer att flytta in till kommunen än de som flyttar ut, vilket resulterat i ett positivt flyttningsöverskott för kommunen (Tomelilla kommun, 2025).

I Tomelillas ÖP, *översiktsplan 2025 med utblick mot 2040* (2018), framgår det att kommunen har ett högt ohälsotal i jämförelse med både riket och länet. Det framgår också att den minskade fysiska aktiviteten bland barn och unga är ett växande problem, vilket kan resultera i flera välfärdssjukdomar. Kommunen beskriver att det är av stor angelägenhet att arbeta mot förbättrad folkhälsa i kommunen (Tomelilla kommun, 2018). I styrdokumentet *Livskvalitetsprogram Tomelilla 2030- det goda livet* (u.å.) beskrivs att Tomelilla kommun ska skapa goda förutsättningar för en god och hälsosam livsstil, vilket ska erbjudas genom bland annat mångfunktionella mötesplatser för ökad rörelse. De vill inspirera till en hälsosam livsstil och uppmuntra till fysisk aktivitet, vilket i sin tur kan bidra till ett välmående samhälle.

I ÖP benämns fysisk aktivitet, i samband med en beskrivning av det tidigare nationella folkhälsomålet under kapitlet *Människa och livsmiljö*. Folkhälsomålet bestod vid framtagandet av planen av elva stycken målområden, varav det nionde målet handlade om fysisk aktivitet (Tomelilla kommun, 2018). I detta avsnittet i ÖP, beskriver kommunen hur fysisk aktivitet har sjukdomsförebyggande effekter och leder till ett bättre välbefinnande bland invånarna. Den fysiska aktiviteten kan även stärka den samhällsekonomiska nyttan och bidra till uppfyllandet av flera kommunala mål, som exempelvis hållbara transporter, hållbar utveckling och tillgänglighet. Kapitlet tar även upp friluftsmål, då kommunen har god tillgång till tätortsnära rekreation som bland annat vandringsleder och stigar. Friluftsmål nr.10 är *Friluftsliv för god folkhälsa*, vilket innebär att det ska skapas bra förutsättningar för att människor ska kunna vara fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskap. Det finns även beskrivet att kommunen har ett rikt föreningsliv, samt har flera idrottsanläggningar, som badplats, konstgräsplan och badhus (Tomelilla kommun, 2018).

Kommunen beskriver att samhällsplaneringen kan ge människor förutsättningar till vardaglig fysisk aktivitet och på så sätt bidra till en förbättrad folkhälsa (Tomelilla kommun, 2018). De lyfter fram en manual som *Statens folkhälsoinstitut* arbetat fram vilket bygger på de tre dimensionerna; närhet, tillgänglighet och användbarhet. Dessa begrepp lyfter kommunen ska vara vägledande vid planeringen av den fysiska miljön, där exempelvis närhet till grönområden, en sammanhållen bebyggelse och motverkandet av geografisk segregation kan ge bättre förutsättningar för ökad fysisk aktivitet. Kommunen ska även arbeta med tätortsnära rekreation, samt ett bra friluftsliv med syftet att förbättra folkhälsan.

Tomelilla kommun skriver i ÖP att en förbättring och utveckling av gång-och cykelvägar kan leda till förbättrad hälsa och en bättre miljö för invånarna. Detta anses dock vara en utmaning för kommunen med hänsyn till bland annat begränsade resurser (Tomelilla kommun, 2018) . Idag är bilen det dominerande färdmedlet i kommunen och ett stort antal pendlar både in och ut från kommunen, främst med bil. Cykeln lyfts som ett bra transportmedel som varken släpper ut växthusgaser eller farliga partiklar, samtidigt som den bidrar till bättre hälsa för den som cyklar. Det krävs dock att infrastrukturen är sammanhängande, trygg och säker för att en individ ska välja cykeln som transportmedel. Gång- och cykelvägar i kommunen ska öka enligt ÖP, och vid ombyggnad av befintliga vägar ska behovet av cykelvägar tas hänsyn till. Syftet är att skapa trygga vägar där invånare på ett effektivt sätt kan ta sig mellan tätorterna till arbete, skolor och samhällsservice. Vid större infrastrukturprojekt rekommenderar kommunen att gång- och cykelvägar anläggs separat och att satsningar bör ske både på regionala och kommunala vägar. Även att anlägga ridleder i anslutning till gång- och cykelvägar vid utbyggnad ska utredas (Tomelilla kommun, 2018).

5. 1. 3 Lycksele kommun

Lycksele kommun är beläget i Lappland som ingår i Västerbotten län (Lycksele kommun, 2022) och har ett invånarantal på 12 159 personer år 2025 (Rådet för främjande av kommunala analyser, u.å.). Kommunen består av stora delar barrskog med flera vattendrag. Cirka 70 procent av den totala befolkningen i kommunen bor i centralorten Lycksele. Resterande invånare bor i mindre tätorter eller små byar på landsbygden (Lycksele kommun, 2022). I kommunen sker en förändring av demografin där andelen äldre ökar och barnafödandet minskar. Kommunen beskriver att det sker en låg befolkningsökning samt en positiv nettoinflyttning (Lycksele kommun, 2025). I Lycksele kommun är god folkhälsa ett av tre kommunövergripande mål som har antagits och som haft stor påverkan på utvecklingen av de olika fokusområden i ÖP (Lycksele kommun, 2022). Kommunen ska arbeta för stärkt folkhälsa och skapa förutsättningar för att invånarna kan skapa goda och hälsosamma levnadsvanor (Lycksele kommun, 2019).

Lycksele kommuns ÖP, som heter *Översiktsplan 2040*, antogs av kommunfullmäktige år 2022 och ersatte den tidigare planen från år 2006. I *Omvärldsanalysen* som presenteras i kapitel 3, beskrivs pågående trender och olika utmaningar som kommunen behöver ta hänsyn till vid den fysiska planeringen. Stillasittandet lyfts fram som ett hot mot invånarnas hälsa, både ur ett nationellt och globalt perspektiv. Kommunen beskriver att den fysiska planeringen har möjlighet att främja fysisk aktivitet bland invånare som i sin tur resulterar i förbättrad hälsa (Lycksele kommun, 2022).

Det är av stor relevans att belysa att Lycksele kommun uttrycker att folkhälsan är ett mål som kommunen vill sträva efter och uppnå (2022). Vidare lyfter Lycksele kommun fram i det femte kapitlet; *Naturmiljö och ekosystemtjänster*, de kulturella ekosystemtjänsterna som naturen med sin grönska erbjuder människor. Lycksele kommun ska försöka bevara och utveckla grönstrukturen med hänsyn till att det kan främja fysisk aktivitet bland invånarna och bidra till förbättrad mental och fysisk hälsa (Lycksele kommun, 2022). I ÖP lyfter även Lycksele kommun fram hur så kallade skolskogar, ger barn och unga i kommunen möjligheten att få röra sig mer ute i naturen. Fokuset på ökad rörelse för denna målgrupp synliggörs även i ett ställningstagande som lyfts fram i det andra kapitlet *samhällsservice*, där skolmiljöer ska utformas så de bidrar till ökad rörelse för den nämnda målgruppen (Lycksele kommun, 2022). I kommunens ÖP beskrivs att de har goda förutsättningar för ett rörligt friluftsliv året runt där de bland annat erbjuder längdskidåkning och slalom under vinterhalvåret. Friluftsområden ska vara tillgänglig för ett stort antal människor att kunna utöva aktiviteter för en bättre folkhälsa (Lycksele kommun, 2022).

Under kapitel 4, *Trafik och kommunikationer*, beskrivs även att gång- och cykelvägar ska prioriteras i planeringen av infrastruktur. Det framhävs att för att öka antalet gående och cyklande behövs trygga och säkra vägar anläggas. Kommunen upplever en brist på säkra passager och cykelparkeringar. Eftersom Lycksele tätort har korta avstånd finns det potential för fler att förflytta sig till fots eller cykel, vilket betonas kunna bidra till bland annat förbättrad folkhälsa (Lycksele kommun, 2022).

I konsekvensbedömningen lyfts både fysisk aktivitet och rörelse upp i samband med en nuläges och konsekvensanalys av folkhälsan. Lycksele kommun beskriver att den fysiska miljön ska utformas så att det finns en närhet till både natur- och friluftsområden samt olika mötesplatser. De belyser även att det bör finnas "goda möjligheter att färdas med muskelkraft" (Lycksele kommun, 2022, s.192). Kommunen ger också olika förslag på åtgärder för att uppfylla det högt prioriterade hälsomålet. Lycksele kommun beskriver att gång- och cykelvägar ska prioriteras och säkras för invånarna, friluftsområden bevaras samt säkerställa att det inte är längre än 300 meter till närmaste grönyta i tätorterna. Detta möjliggör att rörelsen bland invånarna kan öka och således stärka hälsan i Lycksele kommun (2022).

5.2 Implementering av rörelsefrämjande mål i fysisk planering

5.2.1 Behovet av konkretisering i ÖP

Vid förfrågan av hur tydliga och vägledande de rörelsefrämjande målen och visionerna som finns i översiktsplanen är i respektive tjänstepersoners arbete, framgick skilda svar. Planarkitekten från Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) beskriver att de är tydligt formulerade i *ÖP 2030*, även om det inte är många omfattande delar som behandlar just rörelse och fysisk aktivitet. Planeringsingenjören från Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) upplever istället att målen angående fysisk aktivitet och rörelse inte är så tydliga i *översiktsplan 2025 med utblick mot 2040*, och menar på att "kopplingar" i form hur man ska ta sig och vad där ska finnas mellan olika områden hade kunnat lyftas mer, vilket är planen ska ske i den nya ÖP som håller på att tas fram. Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) menar att målen gällande att planera för rörelse och fysisk aktivitet i *Översiktsplan 2040* inte är tillräckligt konkreta, och lyfter fram att det finns förbättringspotential.

Planeringsingenjören i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) beskriver att de förutsättningar som lyfts i ÖP gällande fysisk aktivitet, innebär främst att de jobbar med att bygga ut cykelvägar och göra dem till närreklamationsområde. Satsning på underhåll, belysning och markeringar lyfts som ett viktigt arbete i dessa områden. Han beskriver att avdelningen han sitter i, den tekniska enheten, får investeringspengar att utifrån ÖPs övergripande mål skapa möjligheterna för bland annat ett aktivt friluftsliv, hur trafiken ska se ut och hur grönområden ska utvecklas. Vid genomförandet av större projekt är det ofta entreprenörer som ansvarar för det, även om kommunen har större möjlighet att själva ansvara för byggandet i mindre projekt, som exempelvis i parker. Fokuset på cykel framkom även under intervjun med samhällsplaneraren i Lycksele kommun. Samhällsplaneraren (personlig kommunikation, 27 mars 2026) beskriver att de rörelsefrämjande målen i ÖP främst är kopplat till gång- och cykelvägar. Hon lyfter även att det sker mycket praktiska projekt på de olika enheterna som kanske inte alltid syns i ÖP.

Samhällsplaneraren (personlig kommunikation, 27 mars 2026) uttrycker att det kan vara svårt att hitta en bra balans vid framtagningen av ÖP gällande hur tydliga och vägledande de rörelsefrämjande målen ska vara, då dokumentet samtidigt ska vara generellt. Planeraren spekulerar kring om avsaknaden av konkreta rörelsefrämjande åtgärder i ÖP uteslöts på grund av den begränsade tidsaspekten vid framtagandet av ÖP, eller om det eventuellt inte upplevdes som ett behov då de rörelsefrämjande åtgärderna sker ändå i kommunen.

Under intervjutillfällena ställdes tjänstepersonerna frågan ifall det fanns några speciella riktlinjer, planer eller arbetssätt som visar konkret hur de rörelsefrämjande visionerna och målen ska tas hänsyn till i den fysiska planeringen. Planeringsingenjören i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) berättar att det inte finns några konkreta hälso- eller rörelse planer i kommunen, men lyfter fram ett styrdokument för miljö och folkhälsa i kommunen som kallas *Livskvalitetsprogrammet 2030*, som tjänstepersonerna i Tomelilla är fria att tolka i sitt arbete. Planeringsingenjören berättar att fokuset ligger på att göra det så bra som möjligt för fotgängare och cyklister och behöver inte aktivt utgå från dokumentet.

De intervjuade tjänstepersonerna i Ovanåkers kommun och i Lycksele kommun beskriver att det inte finns några speciella riktlinjer, planer eller arbetssätt som visar konkret hur dessa rörelsefrämjande visioner och mål ska tas hänsyn till i planeringen. Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) berättar att anledningen till avsaknaden av dessa kan bero på att det redan sker ett gott samarbete inom kommunen och kunskap delas med varandra. Det rörelsefrämjandet perspektivet beskrivs finnas bland de olika enheterna i kommunen, men hon lyfter att det hade kunnat bli bättre med exempelvis att strukturera upp eller visualisera i konkreta planer. Planarkitekten i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) beskriver att de valt att gå direkt från ÖP till DP, vilket kan bero på deras situation som en landsbygdskommun. Den fysiska planeraren tillägger att mindre kommuner inte är i behov av de så kallade "mellanstegen", men uttrycker samtidigt att deras ÖP är väldigt generell och inte så konkret, vilket därför gör att det kan vara svårare att nå fram till verkliga åtgärder.

Den fysiska planeraren (personlig kommunikation, 10 mars 2026) beskriver vidare att med tanke på det omfattande materialet i ÖP kan det även hända att man missar vissa saker och fokuserar främst på det som är aktuellt för det pågående projektet. Båda tjänstepersonerna i Ovanåkers kommun lyfter däremot fram att sunt förnuft ska råda gällande vad hälsa är och vad som faktiskt är en trevlig och god livsmiljö, och få med det i den fysiska planeringen. Beroende på vilken typ av plan de arbetar med sker rörelsefrämjande åtgärder baserat på varje plans förutsättningar.

5.2.2 Planerarens handlingsutrymme

Den fysiska planeraren i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) lyfter under intervjutillfället fram ett hinder som uppstår efter att rörelsefrämjande mål har fastställts i DP; "Vi kan ju planera för att något ska ske, men vi kan inte reglera att det sker. Vi kan inte kräva att det ska ske, även om förutsättningarna sätts" (personlig kommunikation, 10 mars 2026). Detta resonemang kring begränsningar i detaljplaneringen lyfts även fram vid ett tidigare tillfälle under intervjun när

planarkitekten inom samma kommun blev tillfrågad vad planera för rörelse innebar, med hänsyn till de rörelsefrämjande mål och visioner som står skrivet i ÖP;

Det innebär att vi ska ta med oss det i våra detaljplaner och översätta det till verkliga, vad ska man säga? Så långt vi har möjlighet att påverka till verkligt genomförda åtgärder. Där blir det ju sen ett glapp kan man ju säga, mellan oss och genomföraren. Men det konkretiseras ju åtminstone i detaljplaneringen. (Planarkitekt, Ovanåkers kommun, personlig kommunikation, 10 mars 2026)

Planarkitekten i Ovanåkers kommun beskriver att det uppstår en form av *glapp* i processen. De rörelsefrämjande målen i ÖP, som konkretiseras till verkliga åtgärder i DP, faller bort när det sedan ska realiseras av genomföraren. Genomföraren beskrivs vara kommunen själva, med en exemplifiering på en annan enhet i kommunen som brukar ansvara för själva byggnationen på allmänna platser. Planarkitekten berättar att ibland kan även andra aktörer, exempelvis politiska viljor, påverka riktningen till något annat än det som var förutsatt i detaljplanen (personlig kommunikation, 10 mars 2026).

Tjänstepersonerna som intervjuades från Ovanåkers kommun och Lycksele kommun lyfter att den politiska viljan och ekonomiska resurserna har inverkan på det rörelsefrämjande arbetet som sker inom den fysiska planeringen. Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) lyfter fram att oftast är det inte tjänstepersonerna själva som tar initiativ till att arbeta rörelsefrämjande, utan uppdragen kommer främst från politiskt håll, där verksamhetsmålen kommer från den politiska viljestyrkan. Oftast prioriteras även andra mål framför fysisk aktivitet och rörelse. Hon beskriver att som tjänsteperson kan de försöka integrera rörelsefrämjande åtgärder i DP om de upplever att det finns ett behov, men de behöver fortfarande utgå från politiska mål och det som står skrivet i ÖP. Samhällsplaneraren poängterar att det hade varit lättare om det fanns mer konkreta målsättningar i det rörelsefrämjande arbetet från politiskt håll och specifikt avsatta medel för det. Hon upplever att rörelsefrämjande mål och visioner inte påverkar de faktiska planbesluten, men betonar även att det redan finns en stark vilja och ambition från de olika enheterna att skapa bra förutsättningar i kommunen, bland annat för rörelsefrämjande och aktiviteter. Däremot poängterar hon att det är personberoende och intresset för att arbeta rörelsefrämjande hade därför kunnat vara annorlunda.

Den fysiska planeraren i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) lyfter även fram hur tid och organisationens storlek har en inverkan på det rörelsefrämjande arbetet i den fysiska planeringen. Hon beskriver att detaljplaneringen kan innebära långa processer, vilket medför att det kan ske omsättning av personal och därför kan rörelsefrämjande idéer försvinna på vägen. Planarkitekten i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) fyller i med att desto stabilare organisationen är, desto större är chansen att alla delar kommer till genomförandet och att den ursprungliga visionen finns kvar. Tjänstepersonerna beskriver att trots att Ovanåkers kommun är liten, kan det ändå upplevas att ansvarsfördelningen för genomförandet kan vara ett problem i vissa frågor. En nackdel som lyfts med att vara en liten kommun är att tjänstepersonerna behöver jobba med breda ansvarsområde, istället för att jobba med ett nischat område.

Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) berättar att eftersom kommunen är liten, har de också begränsat med personer i de olika avdelningarna. Det är främst hon själv som arbetar med DP och strategiska planer. Även om det finns en vilja att ta sig an fler projekt uttrycker respondenten:

Så det är ju klart att vi kanske också hade velat ta oss an fler projekt eller göra mer fortare om man säger. Nu blir det hela det här frågan, vad ska vi prioritera? Vad ligger närmast nu? Vart kan vi göra eller är det något vi kan upphandla via ramavtal? (Lycksele kommun, personlig kommunikation, 27 mars 2026)

Hon beskriver att det finns tillfällen när kommunen behöver ta hjälp av konsulter för att kunna möta det intresse och behov som finns.

Planeringsingenjören i Tomelilla (personlig kommunikation, 20 mars 2026) upplever att det finns mer ekonomiska resurser än vad det finns tidsresurser i kommunen. Han lyfter även fram att det finns brist på resurser, framförallt kopplat till mätmetoder i ämnet. Samhällsplaneraren i Lycksele (personlig kommunikation, 27 mars 2026) menar också att det inte finns tillräckligt med resurser att ta sig an alla utvecklingsprojekt utan man måste också jobba utifrån den politiska viljan. Hon lyfter även att invånarantalet påverkar ur en ekonomisk aspekt vilken service och underlag som finns. Ute på landsbygden och i byarna är minskat service underlag en utmaning och man satsar mer i tätorten.

5.2.3 Förverkligandet av rörelsefrämjande mål och visioner

Tjänstepersonerna från samtliga kommuner lyfter under intervjutillfällena fram exempel på projekt där kommunen har jobbat rörelsefrämjande. Planarkitekten och den fysiska planeraren från Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) lyfter fram ett projekt som ska genomföras vid ett friluftsområde, som har elljusspår, badplats samt en slalombacke. Vid detta område ska nya bostäder byggas, varav förhoppningen är att de "drar varandra" och fler individer finner anledning att röra sig i sin vardag. Planen är antagen men exploatering har ännu inte påbörjats. Det har också valts att lägga användningsbestämmelser i planen för att säkerställa att friluftslivet och bostadsområdet inte motverkar varandra och planen är ganska hårt reglerad gällande det (personlig kommunikation, 10 mars 2026). Även i Tomelilla kommun lyfts ett rörelsefrämjande projekt som involverar natur. Planeringsingenjören i Tomelilla kommun berättar (personlig kommunikation, 20 mars 2026) att vid en ny parkering utanför ett varuhus finns ett angränsande naturområde. I exploateringsavtalet stod det skrivet att kommunen fick vara med i utvecklingen av den. Planen är att skapa en lekplats som uppmuntrar till naturlek, med exempelvis stockar och stenar.

Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) kom inte på ett tydligt exempel på projekt där de har specifikt fokuserat på rörelse och fysisk aktivitet, men nämner flera projekt där rörelse har integrerats. Bland annat jobbar hon för tillfället med en LIS plan (landsbygdsutveckling i strandnära läge), där hon försöker väva in friluftslivet och möjliggöra tillgängliga områden som inte kunnat utnyttjas tidigare. Samhällsplaneraren nämner även att en annan enhet inom verksamheten samhällsbyggnad arbetar mycket med gaturummen, framför allt i tätorten. Förutom att arbeta med trafiksäkerhet, skyltning och överfarter, ser enheten till att planerna blir verkliga. Hon lyfter även fram att de ansvarar för snöröjning, vilket är viktigt arbete för framkomligheten till olika platser för allmänheten. Fritidsenheten under samma verksamhet, beskrivs jobba mycket med olika föreningar och jobbar främst med rörelsefrämjande aktiviteter (personlig kommunikation, 27 mars 2026).

Under samtliga intervjuer gavs även exempel på projekt när det rörelsefrämjande arbetet inte riktigt gått som planerat av olika anledningar. Planeringsingenjören i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) lyfter fram ett exempel på ett projekt ute i en skog som heter Kronoskogen, där markeringarna och ledarna som de hade dragit, skapat konflikter mellan olika intressenter, såsom hundägare och ryttare. Planeringsingenjören beskriver att det uppstod en miss i dialog och arbetet rättas till i efterhand med hjälp av utvärdering och respons från invånarna.

Tjänstepersonerna i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) berättar att i väntan på att ett område skulle bebyggas fanns en ambition att utveckla området på ett enkelt sätt som främjar rörelse, eftersom området även låg nära en gymnasieskola som saknade utemiljö. Det fanns idéer i riktningar mot exempelvis fotbollsplan, basketkorgar och parkmöbler som skulle främja rörelse. Själva genomförandet blev något annat, det planterades istället ut udda träd på gräsmattan utan struktur, vilket gjorde att en fotbollsplan inte blev möjlig. Även sittmöbler placerades ut, vilket inte skapade förutsättningar för exempelvis parkour som var visionen, och de placerades även på ett avstånd som inte möjliggjorde social interaktion.

Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) lyfter fram ett exempel på hur markförhållandena vid en nybyggd strandpromenad längst Umeälven plötsligt ändrades, vilket bidrog med en omställning för tjänstepersonerna i kommunen och ett tillägg av så kallade flytbryggor. Samhällsplaneraren berättar att i samband med projektets start, uppkom negativa reaktioner från invånarna, med hänsyn till den investering som skulle göras av kommunen. Efter invigningen beskrivs det däremot bara framkommit positiva reaktioner. Samhällsplaneraren i Lycksele kommun poängterar även i samband med beskrivningen av detta projekt, att det framförallt är de som redan är aktiva som nyttjar de rörelsefrämjande projekten och den stora utmaningen för kommunen är att nå ut till de grupper som rör sig i begränsad omfattning (personlig kommunikation, 27 mars 2026). Planeringsingenjören i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) lyfter fram ett liknande perspektiv under intervjun. Planeringsingenjören beskriver att det är hyfsat lätt att tänka på hur medborgare rör sig, som att vara ute i skogen eller cykla, men att den stora utmaningen blir att få folk att faktiskt göra det.

5.3 Samverkan för ökad rörelse

Under samtliga intervjuer framgick det att en samverkan sker inom kommunerna i det rörelsefrämjande arbetet, både mellan olika avdelningar och aktörer utanför kommunen. Tjänstepersonerna på Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) berättade att vid behov diskuteras planer med övriga avdelningar. Gällande samverkan betonar tjänstepersonerna att det underlättar att vara få aktörer då det blir kortare vägar och lättare att hitta varandra. Däremot blir det upp till varje individ att hitta varandra och det krävs därmed en egen vilja att diskutera med en annan aktör. Likaså menar respondenten i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) att en liten kommun är till fördel när det gäller samverkan kring frågor gällande fysisk aktivitet och rörelse. Hon uttrycker att det finns ett stort värde i att kunna träffa de som ska göra planerna till verklighet. Den fysiska planeraren på Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) poängterar dock att en nackdel med att vara få är det att det blir person- och kompetensberoende,

vilket därför kan resultera i att när en person med en specifik kompetens försvinner är det inte garanterat att nästa person skapar samma förutsättningar. Hon uttryckte även en saknad av att ha en strategisk funktion hos utföraren och som hade legat närmare planeringen, vilket hade kunnat underlätta att föra över deras rörelsefrämjande visioner till handling.

Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) träffar andra enheter dagligen, samt att de har återkommande möten med de olika enheterna och diskuterar områden som kan vara problematiska. Hon beskriver att de har en god dialog om rörelse mellan både tjänstepersoner och politiker och ser ett stort värde i närheten till de andra enheterna för att underlätta samarbetet. Planeringsingenjören på Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) berättar att de jobbar i team på cirka 5-6 personer och att planarkitekterna sitter på en annan avdelning, men att de har en kontinuerlig dialog och ett bra samarbete mellan tjänstepersonerna. Han beskriver att planarkitekterna jobbar aktivt med att skapa möjligheter för rörelse i DP.

Både i Tomelilla kommun och i Lycksele kommun beskriver tjänstepersonerna att det även sker ett samarbete med organisationer utanför kommunen. Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) beskriver att framförallt Fritidsenheten jobbar aktivt med föreningar och att det finns ett väldigt starkt föreningsliv i kommunen. Hon lyfter även att ett aktivt föreningsliv och aktiva medborgare kan vara en viktig faktor som kan främja arbetet med att implementera fysisk aktivitet i planeringen. Enheten för samhällsplanering har också mycket dialog med Trafikverket, men upplever att där kommer man med två olika perspektiv, vilket gör att det ibland kan ta längre tid att komma fram till lösningar. Planeringsingenjören i Tomelilla (personlig kommunikation, 20 mars 2026) menar att deras samarbete med andra organisationer, som exempelvis fotbollsklubbar, är utmanande och det finns utvecklingspotential att samarbeta bättre över sektorsgränserna. Däremot beskriver han att de har mycket medborgarinitiativ som de aktivt jobbar med.

I Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) arbetar även en folkhälsosamordnare som jobbar närmare brukaren som tjänstepersonerna försöker samarbeta med i vissa planer för att få mer konkreta önskemål från medborgare. Även i Tomelilla har det tidigare funnits en hälsostrateg som planeringsingenjören beskrev kunde fånga upp ett bredare perspektiv än vad planeringen klarar av, men att tjänsten inte finns kvar idag. Planeringsingenjören på Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) spekulerade kring vad som hade kunnat förbättra samarbetet och föreslog att en avdelning som berör alla samhällsbyggnadsfrågor hade kunnat underlätta arbetet.

5.4 Landsbygdens förutsättningar

5.4.1 En bilnorm i landsbygdskommunerna

Under samtliga intervjuer beskrevs att de geografiska förutsättningarna påverkar det rörelsefrämjande arbetet, både på ett positivt och ett negativt sätt. De tre kommunerna beskriver att avstånd är en utmaning som gör att medborgare i kommunerna blir beroende av bil. Planeringsingenjören på Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) berättar att det framför allt är de mindre tätorterna som drabbas när det gäller hur man förflyttar sig. Han berättar att det finns önskemål från medborgare att kunna cykla mellan tätorterna, men där utgör riksvägarna stora barriärer samt upplöjda vägar. Likaså beskrivs att byarna påverkas mest av långa avstånd i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026), då det är en inlandskommun i norra Sverige som har väldigt långa avstånd. Samhällsplaneraren nämner att det finns ett starkt bilberoende i kommunen där invånarna är vana att kunna köra bilen väldigt nära sin målpunkt och uttrycker "man vill gärna bara ha 3 meter till entren". Hon beskriver att i byarna går det att ta sig med cykel lokalt, men mellan byarna är det för långa avstånd för dagspendling. Planeringsingenjören i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) berättar även att vägtrafik tillsammans med järnvägsspår som ligger inne i tätorterna utgör hinder för att kunna jobba rörelsefrämjande. På grund av den höga trafikillgängligheten i kommunen kan det medföra att medborgare väljer att ta bilen även för kortare sträckor.

Tjänstepersonerna på Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) beskriver också att motorkulturen är väldigt stark i kommunen och att många medborgare är beroende av bil för att kunna ta sig till sitt arbete. Även skoter-åkandet och fyrhjuling betraktas som en friluftaktivitet, vilket till skillnad från exempelvis åka skidor ut i skogen inte främjar rörelse och gynnar folkhälsan. De förklarar även att motorperspektivet har rört sig ner till yngre generationer utifrån EPA och A-traktorer, och därför är cyklandet inte det självklara valet längre. På grund av motorkulturen i kommunen finns det därför ett stort önskemål och behov av parkeringsplatser. Tjänstepersonerna beskriver ett exempel gällande en plan för ett skolområde där det uppstått en målkonflikt på grund av behovet av parkeringsplatser. I DP lyftes behovet av att begränsa trafikflödet, för att säkerställa att det är säkert att röra sig till och från skolan, och minska behovet av att föräldrar behöver skjutsa barnen till skolan. Eftersom även elever är i behov av parkeringsplats var det därför inte tillräckligt med platser, vilket gjorde att det uppstod konflikt i vad medborgarna önskar och vad planens ambition var. Politiken vill uppfylla medborgarnas behov även om intentionen i planen var en annan, vilket därför kan resultera i ett annat genomförande så länge det inte strider mot DPs bestämmelser.

5.4.2 Närheten till natur

Både i Tomelilla kommun och i Ovanåkers kommun lyfts närheten till naturupplevelser och grönstruktur som positiva aspekter gällande att arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen. Planarkitekten i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) anser att landsbygdskommuner har bra förutsättningar och att det krävs relativt små medel för att lyckas med rörelsefrämjande åtgärder eftersom de redan har ytorna. Hon betonar att grönstruktur, både inne i tätorterna men även naturen utanför, utgör en positiv aspekt gällande en viss typ av rörelsefrämjande åtgärder. Hon beskriver att det finns en god tillgång till grönska i kommunen och uttrycker att "...det blir grönt vare sig vi vill det eller inte". Hon lyfter i samband med detta fram ett utbildningstillfälle som de har deltagit i, varav det fanns ett stort fokus på hur storstäderna ska planeras för och få tillgång till grönytor. Hon hävdar att förutsättningarna skiljer sig åt gällande tillgången till grönska.

Planeringsingenjören på Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) berättade att deras förra ekolog uttryckte att Tomelilla kan ha den närmsta tätortsnära naturen i Skåne, då naturen ligger väldigt nära kommunens centrum, vilket skapar bra förutsättningar för rörelsefrämjande planering. Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) upplevde dock att den fysiska strukturen med befintliga barriärer i landskapet, som exempelvis älven, kan upplevas som hinder med implementering av rörelsefrämjande åtgärder när det gäller att skapa tillgänglighet och framkomlighet för människor att röra sig i sin vardag. Kylan är ytterligare en aspekt samhällsplaneraren tog upp som påverkar människors fysiska aktivitet. Även om de jobbar mycket med snöröjning så är det ingen som vill vara ute när det är minus 20-25 grader ute, vilket därför kan skilja sig från kommuner längre söderut.

Fotografi 1 & 2: Fotografierna visar den tätortsnära naturen i Tomelilla kommun, den 20 mars 2026.
(Foto Brorsson)

6. Analys

I detta kapitel kopplas uppsatsen analytiska ramverk (kap 3) ihop med resultatet som framgick i det föregående kapitlet. Genom att tolka och jämföra resultaten med hjälp av teori, skapas en fördjupad förståelse för vilka faktorer som påverkar förutsättningarna för implementering av rörelsefrämjande åtgärder i fysisk planering. Dessutom möjliggör analysen en förståelse för vilka möjligheter och hinder som finns i den kommunala planeringsprocessen att arbeta rörelsefrämjande.

6.1 Rörelsefrämjande arbete på strategisk nivå

Dokumentstudien visar att Ovanåkers kommun, Tomelilla kommun och Lycksele kommun benämner rörelse och/eller fysisk aktivitet i deras aktuella ÖP. Vidare beskriver samtliga kommuner hur dessa aspekter har en positiv inverkan på människors hälsa och välbefinnande, vilket främjar folkhälsan. Kommunerna synliggör även i ÖP hur den fysiska planeringen har möjlighet att påverka människors levnadsvanor genom utformningen av människornas när- och utemiljöer, där natur, gång- och cykelvägar, friluftsområden samt tillgänglighet är viktiga aspekter i det rörelsefrämjande arbetet. Utifrån Hupe och Hills (2014) forskning kring implementering, kan de antagna översiktsplanerna betraktas som policyer, varav de rörelsefrämjande målen och visionerna som formulerats i dem är antagna beslut. Vedung (2016) menar att det inte behöver vara en policy inom offentlig förvaltning som ska implementeras, utan kan även vara ett generellt beslut som tagits vilket implementeras av antingen individer, grupper eller andra aktörer. De tre kommunerna som har undersökts i detta arbete, tillsammans med individerna som arbetar inom den kommunala fysiska planeringen, kan således betraktas implementera dessa rörelsefrämjande mål och visioner som antagits i ÖP.

Förutom att lyfta fram hur den fysiska planeringen kan vara rörelsefrämjande och dess effekter på folkhälsa, problematiserar samtliga kommuner även ohälsosamma levnadsvanor i sina ÖP. Både Ovanåkers kommun och Lycksele kommun lyfter fram stillasittandet som ett hot mot människors hälsa och som behöver tas i beaktning i den kommunala fysiska planeringen. Tomelilla kommun benämner inte stillasittande i sin ÖP, men lyfter fram hur minskad fysisk aktivitet bland barn och unga är ett växande problem med negativ inverkan på hälsan. Antagandet av denna policy med de rörelsefrämjande målen och visionerna visar därmed en vilja (Vedung, 2016) från kommunerna att åtgärda hälsoproblem och en önskan att arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen. Vidare synliggör de antagna översiktsplanerna att det finns en kunskap, samt en viss förståelse (Vedung, 2016) hos kommunen till att genomföra de rörelsefrämjande åtgärder som beslutats om i den strategiska nivån (Randrup & Persson, 2009). Utifrån ett top-down perspektiv (Pülz & Treib, 2007) kan de rörelsefrämjande målen och visionerna som benämns i ÖP betraktas ha beslutats på toppnivån,

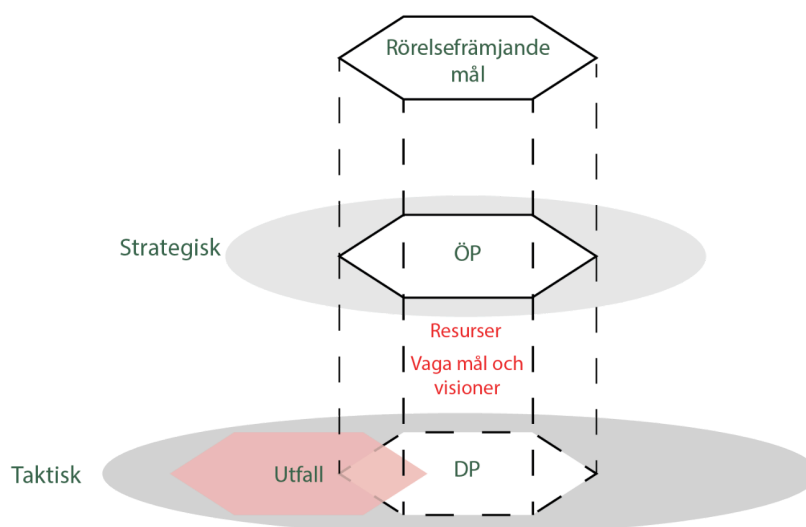
som aktörerna på de lägre hierarkiska nivåerna ska genomföra. Tjänstepersonerna som arbetar med den kommunala fysiska planeringen kan i detta sammanhang betraktas vara implementerare av dessa rörelsefrämjande visioner och mål som benämns i ÖP, och omvandla dessa visioner till genomförbara åtgärder med hjälp av exempelvis detaljplaneringen och områdesbestämmelser.

Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026), som arbetar med att ta fram ÖP, uttryckte att det kan vara svårt att hitta en bra balans kring hur tydliga och vägledande rörelsefrämjande mål bör vara eftersom dokumentet samtidigt ska vara generellt. Utvecklandet av översiktsplanen kan som tidigare nämnts betraktas som ett arbete som sker på den strategiska nivån i organisationsmodellen, eftersom det i den strategiska nivån fastställs långsiktiga visioner och mål som för vidare instruktioner till nivåerna under (Randrup & Persson, 2009). Även om kommunernas ÖP beskriver rörelsefrämjande mål och visioner, framgick det av samtliga intervjuer att de är bristfälliga. Exempelvis lyfte Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) fram att generella mål kan göra det svårare att nå fram till verkliga åtgärder. Resultatet indikerar därmed att implementeringen av rörelsefrämjande mål och visioner kan försvinna redan mellan den strategiska och den taktiska nivån, vilket pekar på ett glapp mellan övergripande mål och konkret planering (se figur 5. s.42).

Denna upplevda otydlighet bland de rörelsefrämjande målen i ÖP går emot det som beskrivs utgöra en viktig aspekt för en effektiv implementering från ett top-down perspektiv (Pülz & Treib, 2007). Beslutsfattarna, vilket i detta fall kan betraktas vara de som antagit policyn (ÖP) i diverse kommuner, har inte skapat tillräckligt tydliga mål som aktörerna på den lägre nivån ska uppfylla. Det är däremot av stor relevans att lyfta fram planerarnas roll i detta sammanhang. Intervjustudien visar att tjänstepersoner inom den fysiska planeringen kan vara med i framtagandet av ÖP på den strategiska nivån (Randrup & Persson, 2009). Med hänsyn till att de är med i framtagandet av ÖP går det att påstå att tjänstepersonerna inom den fysiska planeringen även innehar ett visst ansvar för den upplevda otydligheten bland målen som framställs i ÖP. Även fastän planerarna som arbetar inom den fysiska planeringen inte har det sista ordet och gör beslutet att anta policyn, gör tjänstepersonerna formuleringar i ÖP vilket har möjlighet att påverka det rörelsefrämjande arbetet.

Randrup & Persson (2009) beskriver också att fördelning av resurser sker på den strategiska nivån. Under intervjuerna framgick det att det fanns brist på resurser gällande att kunna arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen, vilket synliggör ett möjligt glapp mellan den strategiska och taktiska nivån (se figur 5. s.42). Både i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) och i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) framgick det att framför allt den politiska viljan och ekonomiska medel påverkar det rörelsefrämjande arbetet. Genom att

betrakta tjänstepersonerna som gräsrotsbyråkrater (Lipsky, 2010), går det att konstatera att Hupe och Buffat (2014) beskrivning av begreppet “det offentliga tjänstegapet” stämmer väl överens här. Eftersom tjänstepersonerna beskriver att det inte alltid finns tillräckligt med resurser att ta sig an alla utvecklingsprojekt, i och med att de är små kommuner, finns det ibland brist på ekonomiska medel, tid och personal. Med hänsyn till detta kan det bli svårt att implementera policys i det faktiska arbetet när tillgången till resurser är begränsad. Som samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) beskrev så hade det underlättat arbetet om det fanns mer konkreta målsättningar i det rörelsefrämjande arbetet från politiskt håll och specifikt avsatta medel för det. Hon lyfter att oftast prioriteras även andra mål framför fysisk aktivitet och rörelse. Detta pekar mot att ett mer aktivt arbete från politisk håll med specifika ekonomiska resurser dedikerade till att förbättra den fysiska aktiviteten i samhället hade kunnat underlätta planerarnas rörelsefrämjande arbete och således implementeringen. Utifrån top-down perspektivet (Pülz & Treib, 2007) har resurserna som tilldelas tjänstepersonerna vi intervjuat inte alltid varit tillräckliga, för att säkerställa att de rörelsefrämjande åtgärderna som de planerat kan genomföras på ett korrekt sätt.

Figur 5: Den rosa hexagonen illustrerar ett möjligt glapp mellan den strategiska och taktiska nivån som kan uppstå när resurstilldelningen samt formuleringen av de rörelsefrämjande målen i ÖP inte är tillräcklig. Detta glapp kan påverka utfallet i DP och hindra en effektiv implementering av rörelsefrämjande mål i den kommunala fysiska planeringen. Illustration: [Adlercreutz] (2026)

6.2 Rörelsefrämjande arbete på taktisk nivå

Den fysiska planeraren i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) beskriver att ÖP är ett omfattande material, vilket gör att vissa delar ibland missas då de främst fokuserar på det som är aktuellt för det pågående projektet. Tjänstepersonerna beskriver att de inte alltid har tiden att gå igenom alla övergripande dokument i detalj vid varje projekt, vilket därför kan bli ett hinder för implementeringen av de rörelsefrämjande målen och visionerna i den fysiska planeringen. Även i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) betraktades tid som en resurs som var mer begränsad än den ekonomiska. Planeringsingenjören beskriver att enheten han sitter i får investeringspengar utifrån ÖPs övergripande mål skapa möjligheterna för bland annat fysisk aktivitet. Detta illustrerar att deras handlingsutrymme (Hupe & Hill, 2007) utgår från de medel som tilldelas arbetet och utförandet sker baserat på vad som blir praktiskt möjligt med de tillgängliga resurserna som bestämts i toppen. Planeringsingenjören med sina kollegor på den tekniska enheten har därför ekonomiska resurser att kunna (Vedung, 2016) genomföra rörelsefrämjande åtgärder i den fysiska planeringen.

Ingen av de intervjuade tjänstepersonerna nämnde att de aktivt jobbar med andra dokument eller riktlinjer utöver ÖP i denna fråga, vilket skulle kunna innebära att potentiella verktyg för att effektivisera arbetet inte utnyttjas. I Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) framgick det dock att de inte ansåg att det fanns ett behov av så kallade "mellanstegen" eftersom det är en landsbygdskommun. I Ovanåkers konsekvensbedömning (Ovanåkers kommun, 2017a) framgick det å andra sidan att arbete med folkhälsa är utmanande när det ska bli konkreta projekt, där exempelvis handlingsplaner föreslås som ett verktyg för att förbättra arbetet. Om tydliga riktlinjer och specifika dokument för att förbättra den fysiska aktiviteten i kommunen hade funnits, hade det kunnat kunnat erbjuda en tydlig struktur för planering och prioritering. Det hade i sin tur kunnat leda till ett minskat behov av individuella tolkningar och även minska tidskrävande arbetsprocesser.

Detaljplaneringen kan anses vara ett arbete som sker på den taktiska nivån i organisationsmodellen, eftersom här översätts mål och visioner till strategier och planer (Sunding et al., 2025). Planarkitekten i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) beskriver att de jobbar med att omvandla visioner i deras ÖP till detaljplaneringen där åtgärder konkretiseras. De beskriver dock att trots att de planerar för en viss typ av utförande kan de inte säkerställa att realiserandet blir densamma. Detta visar att implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder kan finnas med i DP, men det är fortfarande ingen garanti att visionen inkluderas i själva genomförandet. Detta tyder på att det kan uppstå ett glapp mellan den taktiska och den operativa nivån, där vaga bestämmelser och olika tolkningar mellan nivåerna framstår som bidragande faktorer. Tjänstepersonerna i Ovanåkers kommun nämner att glappet uppstår i processen mellan dem och genomföraren, vilket kan bero på att

aktörerna gör olika tolkningar av uppdraget. Vidare kan detta nämnda glapp (se figur 5) i det rörelsefrämjande arbetet hos kommunen sättas i relation till den kritik som lyfts fram av Pressman och Wildavskys inom top-down perspektivet (Pülz & Treib, 2007). Genomförandet av policybeslutet kan hindras och bli ineffektivt när flera olika aktörer är involverade i implementeringsprocessen.

Den taktiska nivån är central för horisontell samverkan (Sunding et al., 2025), vilket är en typ av samverkan som synliggjordes i alla tre kommuners rörelsefrämjande arbete. Både i Ovanåkers kommun och i Lycksele kommun framgick det att mindre kommuner med få aktörer var till fördel i det rörelsefrämjande arbetet i fysisk planering. Det beskrevs att det blir kortare vägar och lättare att hitta varandra. I Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) poängterades det dock att det är upp till varje individ att hitta varandra, vilket tyder på att det behöver finnas en egen vilja (Vedung, 2016) hos tjänstepersonerna att samarbeta. Finns inte viljan hos den enskilda individen att samverka med tjänstepersoner på andra avdelningar sker alltså inget samarbete. Det skiljer sig åt i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) som har kontinuerliga möten med andra avdelningar kring ämnet, vilket därför kan medföra att tjänstepersonernas egna vilja inte är lika avgörande för ett aktivt sektoröverskridande samarbete. Även i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) sker ett kontinuerligt samarbete mellan olika avdelningar, men föreslår att en avdelning som berör alla samhällsbyggnadsfrågor hade kunnat underlätta samarbetet. Detta antyder att om kommunen inte aktivt har arbetssätt som inkluderar möten och samarbete mellan avdelningar kring rörelsefrämjande arbete, är det upp till den enskilda tjänstepersonen att se till att samverkan sker. En samstämmighet och så kallad önskan (Vedung, 2016) att arbeta rörelsefrämjande bland tjänstepersonerna inom de olika avdelningarna, bör underlätta implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder.

Tjänstepersonerna i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) berättar att sunt förnuft ska råda gällande hälsosamma och trivsamma livsmiljöer i den fysiska planeringen. Det är därför viktigt att tjänstepersonerna har en förståelse (Vedung, 2016) för hur de generella visionerna och målen i ÖP kan bli konkreta åtgärder som gynnar folkhälsan. På liknande sätt i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) nämns det att rörelsefrämjande arbetet är personberoende. Detta visar tydligt att implementeringen av rörelsefrämjande mål i den fysiska planeringen på den taktiska nivån är beroende av tjänstepersonernas egen vilja och förståelse, särskilt i en mindre organisation. Samhällsplaneraren i Lycksele upplever inte att rörelsefrämjande mål och visioner i ÖP påverkar faktiska planbeslut, men att det finns en stark vilja i kommunen att arbeta rörelsefrämjande. Precis som Hupe och Hill (2007) beskriver så är gräsrotsbyråkratens egna omdöme avgörande när riktlinjer är tvetydiga. Det finns med detta en tillit till tjänstepersonerna att leverera ett resultat som är i linje med kommunens mål och visioner baserat på deras egna sunda förnuft. Resultatet blir däremot

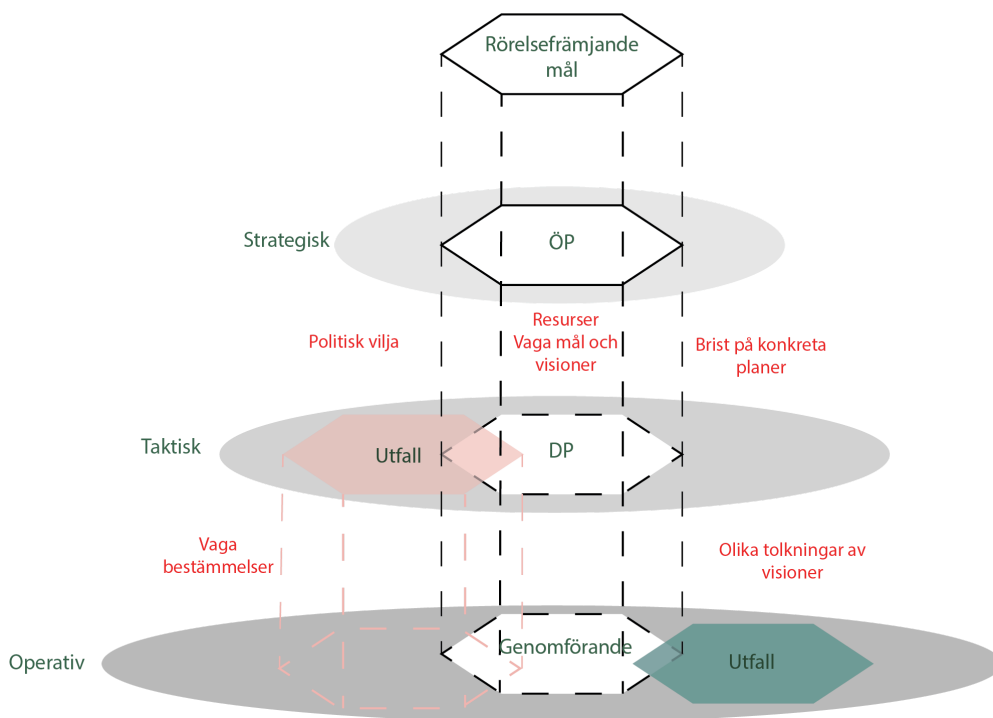
uniket baserat på vilken individ som fattar besluten. Exempelvis, trots att det är två individer i kommunen som har samma handlingsutrymme kan resultatet fortfarande variera eftersom det blir baserat på individernas egna omdöme. Dessutom problematiserar Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) att tjänstepersonerna behöver jobba med breda ansvarsområde, vilket kan tyda på att omdöme och kunskap gällande rörelsefrämjande åtgärder kan bli bristfällig.

Trots att ett sunt förnuft råder hos tjänstepersonerna som arbetar inom den fysiska planeringen, och att det både finns vilja, resurser och en förståelse (Vedung, 2016) för hur de kan arbeta rörelsefrämjande så påverkas deras arbete av den politiska viljan ovanifrån, samt från viljan från medborgarna underifrån. Detta synliggör ett möjligt glapp mellan arbetet på den taktiska och strategiska nivån (se figur 6). Ett tydligt exempel på detta var i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) där tjänstepersonerna lyfte fram i DP behovet av att begränsa trafikflödet för att skapa trygghet och uppmana till cykling, samtidigt som medborgarna hade behov av fler parkeringsplatser. I detta fall ville politiken uppfylla medborgarnas behov, och så länge det inte strider mot bestämmelser i DP blev därför utfallet ett annat än vad den ursprungliga visionen var. Likaså uppstår här en svårighet att implementera rörelsefrämjande åtgärder när kunskap, viljan och förståelsen (Vedung, 2016) för rörelsefrämjande åtgärder inte finns hos medborgarna eller i politiken. Det påverkar tjänstepersonernas handlingsutrymme (Lipsky, 2010; Hupe & Hill, 2007), där de blir tvingade att göra ändringar utifrån de ramar som de andra nivåerna sätter. Det blir ett tydligt exempel på när en vilja kommer bottom-up, men som kanske inte är det mest fördelaktiga ur ett samhällsperspektiv och med hänsyn till folkhälsan. Beroendet av bil var något som alla tre kommuner upplever som utmanande, vilket har att göra med deras förutsättningar som landsbygdskommun med långa avstånd. Därför blir medborgarnas behov som kommer bottom-up (Hupe & Buffat, 2014) något som kan hindra det rörelsefrämjande arbetet som sker på den taktiska nivån (Sunding et al., 2025).

Det sker även en samverkan med organisationer utanför kommunerna, exempelvis med föreningar, vilket planeringsingenjören i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) upplever som utmanande. Han nämner även att de har mycket medborgarinitiativ och dialog med medborgare, vilket kan tolkas som ett bottom-up perspektiv i implementeringsteori, eftersom att tjänstepersonerna har kontakt med medborgarna och tar hänsyn till deras behov i den fysiska planeringen. Samhällsplaneraren i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) nämner att ett aktivt föreningsliv och engagerade medborgare kan vara till fördel gällande rörelse och fysisk aktivitet. I kontrast till parkerings-exemplet i Ovanåkers kommun visar detta att engagerade medborgare kan främja implementering av rörelsefrämjande åtgärder. Däremot visar exemplet i Ovanåkers kommun att engagerade medborgare även kan utgöra ett hinder, eftersom det påverkar

tjänstepersonernas handlingsutrymme. Detta bekräftar att flera aktörer kan hindra effektiviteten vid implementeringen av policybeslut utifrån ett top-down-perspektiv (Pülz & Treib, 2007).

Naturen som finns tillgänglig i respektive kommun beskrivs även som en viktig resurs för implementeringen av de rörelsefrämjande åtgärderna. Naturen kan fungera som en materiell resurs som skapar förutsättningar för implementeraren att kunna (Vedung 2016) arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen.

Figur 6: Figuren synliggör glapp på olika nivåer som kan hindra en effektiv implementering av rörelsefrämjande mål. Flera faktorer kan påverka utfallet på taktisk nivå, exempelvis politisk vilja. Den gröna hexagonen illustrerar ett möjligt glapp mellan den taktiska och operativa nivån som kan uppstå för att bestämmelserna i DP kan vara för vaga och ett tolkningsutrymme ges till genomförarna på operativ nivå. Illustration: [Adlercreutz] (2026)

6.3 Rörelsefrämjande arbete på operativ nivå

På den operativa nivå sker de fysiska handlingarna inom de ramar som sätts på nivåerna över (Sunding et al., 2025). Tjänstepersonerna beskriver att genomförandet av att förverkliga bestämmelser i detaljplaneringen är ett arbete som kommunerna själva kan ansvara för, men att arbetet sker på andra avdelningar än vad planerarna själva sitter på. Planeringsingenjören i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) beskriver även att vid större projekt är det

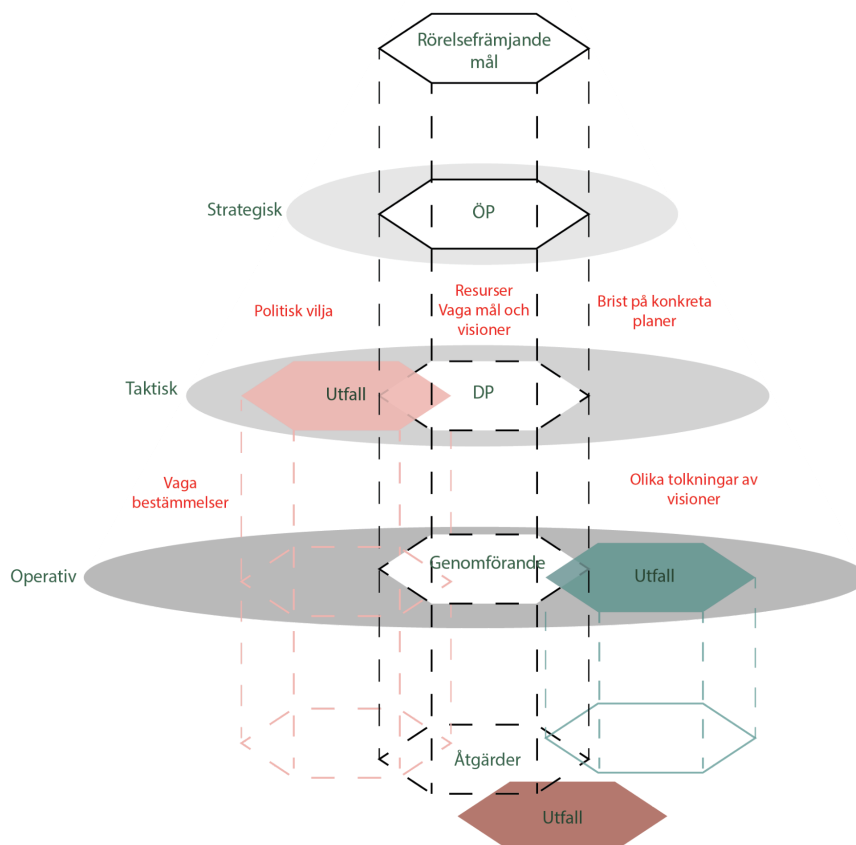
entreprenörer som sköter genomförandet. Det är i övergången mellan den taktiska och den operativa nivån som Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) upplever att rörelsefrämjande visioner i planer faller bort. Detta indikerar på ett glapp när det ska gå från planeringen till praktik (se figur 7), där planens intention inte konkretiseras tillräckligt tydligt för arbetet på den operativa nivån. Avsaknaden av tydliga riktlinjer, vertikal samverkan och uppföljning kan resultera i olika tolkningar av projektet, vilket i sin tur gör att själva genomförandet skiljer sig från planerarnas vision. Ett tydligt exempel på detta presenterades under intervjutillfället där själva genomförandet av att skapa en aktiv utemiljö i anslutning till en gymnasieskola inte blev som visionerna. Här blir det också en fråga om implementeraren på den operativa nivån har viljan, resurserna och förståelsen (Vedung, 2016) för att kunna förverkliga de rörelsefrämjande planerna som tagits fram på den taktiska nivån. Det blir tydligt att visioner och mål kan misstolkas när de är för vaga eller otydliga. I Ovanåkers kommun beskrevs även ett annat projekt där de har valt att lägga användningsbestämmelser i planen för att säkerställa att friluftslivet och bostadsområdet inte motverkar varandra och att planen är ganska hårt reglerad gällande det. I detta projekt hade exploateringen ännu inte påbörjats vilket gör att det inte går att dra slutsatser i hur själva genomförandet blir i relation till planerna. Ett antagande är dock att visionen kommer kunna återspeglas i genomförandet med tanke på att planen är "hårt reglerad" och därför bör utrymmet för misstolkningar reduceras.

Även i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) beskrevs ett projekt i Kronoskogen på rörelsefrämjande åtgärd där visionen inte blev som tänkt, men som främst berodde på en miss i kommunikation med medborgare. Genom uppföljning och utvärdering, kunde däremot tjänstepersonerna åtgärda den upplevda bristen som uppkommit i samband med implementeringen av de rörelsefrämjande åtgärderna som genomfördes på operativ nivå. Rättelsen av den åtgärd som genomfördes av personerna på den operativa nivån tyder på att det finns en vilja (Vedung, 2016) i att de rörelsefrämjande åtgärderna ska fungera.

Under intervjun med Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) framkom ett exempel på projekt där genomförarna behövde hitta nya lösningar på grund av förändrade markförhållanden. Projektet visar att den operativa nivån behöver ha en viss anpassningsförmåga genom att hantera situationer med nya lösningar när den ursprungliga planen inte blir genomförbar, vilket i exemplet från Lycksele kommun kompletterades med flytbryggor. Denna typ av anpassning kan förvisso leda till spänningar om det inte sker i dialog mellan de olika nivåerna och de berörda aktörerna, vilket gör att det kan både ses som en styrka men även något som kan öka glappet mellan den taktiska och den operativa nivån. Det tydliggör dock att en bottom-up approach (Buzogáni & Pülzl, 2024) är viktig i somliga projekt där den lägsta nivån behöver styra implementeringen för att

åtgärderna ska bli bra för slutmottagaren. Det kan därför ses som att en viss flexibilitet på den operativa nivån blir nödvändig även om det ibland leder till att genomförandet avviker från den ursprungliga planen.

Flera av projekten kopplade till rörelsefrämjande åtgärder relaterar till naturupplevelser där den fysiska planeringen skapar förutsättningar för friluftsliv och motion. Enligt Sunding et al. (2025) sker förvaltningen på den operativa nivån. Planeringsingengören i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026) nämner bland annat att underhåll är ett viktigt arbete gällande att bygga ut cykelvägar och göra dem till närr rekreationsområde. Även i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) nämndes att snöröjning var ett viktigt arbete på den operativa nivån. Trots att förutsättningar skapas för rörelse i människors närmiljö är det fortfarande ingen garanti att folk rör sig och är fysiskt aktiva. I Lycksele kommun var exempelvis väderförhållandena en bidragande faktor som medförde att medborgare väljer att inte vistas utomhus mer än nödvändigt.

Figur 7: Den röda hexagonen illustrerar hur de rörelsefrämjande åtgärderna som implementeras i den fysiska planeringen inte alltid blir som planerat. Åtgärderna på den operativa nivån kan påverkas av glapp som synliggörs på strategisk och taktisk nivå. Illustration: [Adlercreutz] (2026)

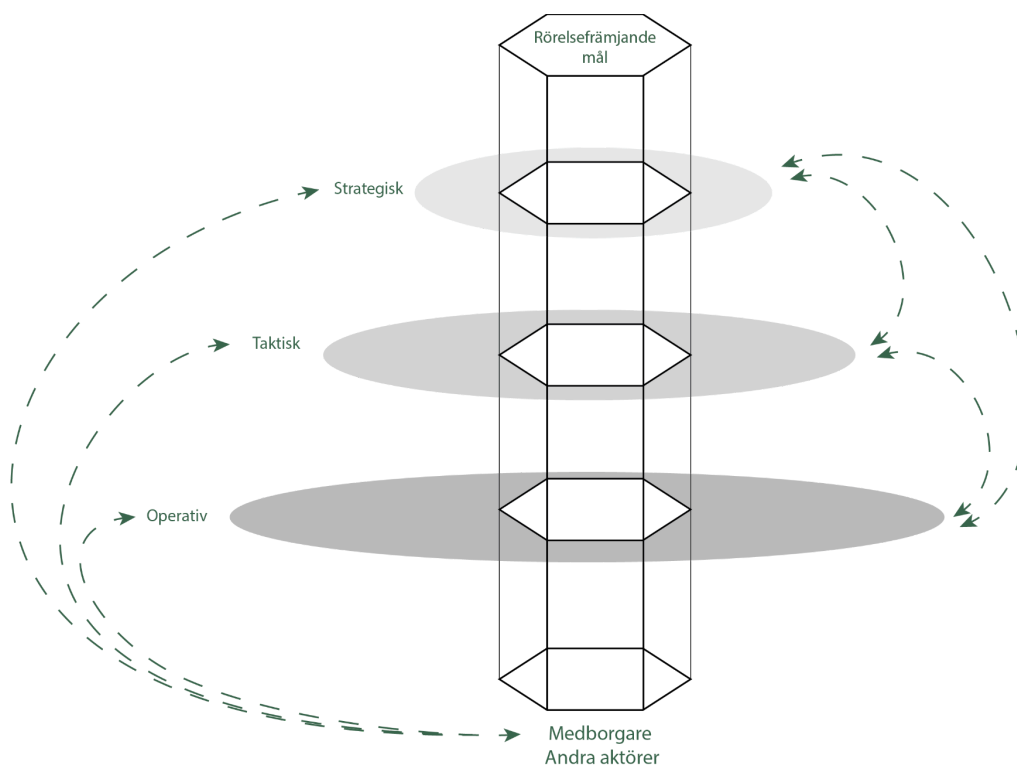
6.4 Implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder

Genomgången och analysen av det rörelsefrämjande arbetet hos samtliga kommuner i föregående avsnitt, synliggör att det finns olika faktorer som kan resultera i tänkbara glapp vilket påverkar implementeringen (se figur 7). Studien visar att trots vaga mål i ÖP samt vaga bestämmelser i DP, begränsad resurstilldelning, avsaknaden av konkreta planer och politisk stöd, så kan implementeringen av rörelsefrämjande mål lyckats, vilket synliggjorts med några av de nämnda projekt som respondenterna lyft fram.

Resultatet visar hur implementeringen av de rörelsefrämjande målen och åtgärderna inom den kommunala fysiska planeringen inte enbart sker likt det linjära och hierarkiska samband som är framträdande utifrån top-down perspektivet (Pülz & Treib, 2007) (se figur 8). Detta teoretiska perspektivet blir påtaglig när den direkt appliceras utefter den strategiska organisationsmodellens olika nivåer som även den innehar ett tydligt hierarkiskt samband fast i tre led (Randrup & Persson, 2009; Scheneeweiss, 1998; Sunding et al., 2025). Som tidigare nämnts, kan de rörelsefrämjande målen i ÖP hos landsbygdskommunerna betraktas som beslut i en formulerad policy vilket beslutsfattarna skapat på toppen av den hierarkiska nivån för andra aktörer på lägre hierarkisk nivå att genomföra (Pülz & Treib, 2007). Toppen på denna hierarkiska nivå inom den kommunala fysiska planeringen blir den strategiska nivån, där ÖP fastställs men även där resurstilldelningen inom verksamheten sker. Resurstilldelningen som sker på den strategiska nivån (Randrup & Persson, 2009) uttrycks inom implementeringen från ett top-down perspektiv, även vara avgörande för att garantera att målen genomförs på ett korrekt sätt av aktörerna på lägre hierarkisk nivå (Pülz & Treib, 2007).

Resultatet visar att implementeringen av de rörelsefrämjande målen i den fysiska planeringen inte är isolerad till någon enskild nivå utifrån den strategiska organisationsmodellen (Randrup & Persson, 2009; Scheneeweiss, 1998; Sunding et al., 2025). Arbetet som sker på de olika nivåerna inom organisationen har stor betydelse på de faktiska utfallen av de rörelsefrämjande åtgärderna. Närmare bestämt, de beslut som tas och det faktiska handlandet som genomförs av individer på diverse nivåer inom den kommunala fysiska planeringen har möjlighet att påverka effektiviteten i implementeringen av de rörelsefrämjande åtgärder som sker. Olika beslut som tas, men även de faktiska handlande som genomförs i det rörelsefrämjande arbetet hos samtliga kommuner kan beskrivas påverkas av individers vilja, resurser samt förståelse (Vedung, 2016). Även det handlingsutrymme (Hupe & Hill, 2007; Lipsky, 2010) som diverse tjänstepersoner i den fysiska planeringen har, kan påverka utfallet av rörelsefrämjande åtgärder som görs i kommunerna. Detta gäller inte bara tjänstepersonerna som arbetar på den taktiska nivån, utan även de personer som är engagerade på den strategiska och operativa nivån. Detta indikerar att implementeringen av de rörelsefrämjande åtgärderna även styrs av gräsrotsbyråkrater på en lägre hierarkisk nivå (Lipsky, 2010) (se figur 8).

Implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder i fysisk planering påverkas av olika beslut som tas på de olika strategiska nivåerna, men även av aktörer utanför organisationen vilket både Tomelilla kommun och Ovanåkers kommun lyfte fram. Att tjänstepersonerna som arbetar med fysisk planering tar hänsyn till andra aktörer samt medborgares behov och viljor i det rörelsefrämjande arbetet, visar hur tjänstepersonerna med sitt mänskliga omdöme gör prioriteringar och val i arbetet för att leverera önskvärda resultat (Hupe & Hill, 2007). Viljorna (Vedung, 2016) hos medborgare men även andra aktörer som är utanför den kommunala organisationen, kan därmed beskrivas påverka handlingsutrymmet hos tjänstepersonerna inom den fysiska planeringen och som vill implementera de rörelsefrämjande målen som satts på den strategiska nivån i ÖP.

Figur 8: Figuren visar att implementeringen av de rörelsefrämjande åtgärderna inte är isolerade till någon enskild nivå, varav de olika aktörerna, både inom och utanför organisationen, kan påverka implementeringen. Implementeringen sker både top-down och bottom-up. Illustration: [Adlercreutz] (2026)

7. Diskussion

I detta kapitel presenteras en diskussion av resultatet som framkommit i analysen med de teoretiska utgångspunkterna, vilket ställs mot den tidigare inledningen samt forskningsöversikten i arbetet. Diskussionen har som avsikt att vidga perspektivet i arbetet och försöka besvara uppsatsens två frågeställningar. I slutet på kapitlet presenteras en metoddiskussion som lyfter fram styrkor och svagheter med val av metod och de analytiska utgångspunkterna i uppsatsen.

7.1 Behovet av rörelsefrämjande fysisk planering

Syftet med denna uppsats har varit att fördjupa förståelsen för hur kommuner, med särskilt betoning på landsbygdskommuner i Sverige, kan främja rörelse bland invånare genom den kommunala fysiska planeringen. Vidare har uppsatsen haft som avsikt att förstå vilka faktorer som påverkar förutsättningarna för implementering av rörelsefrämjande åtgärder, samt undersöka både möjligheter och hinder som finns i den svenska planeringsprocessen att arbeta rörelsefrämjande. Som tidigare nämnts, utgår arbetet från problemformuleringen med den höga andelen stillasittande som råder i Sverige (Folkhälsomyndigheten, 2021), vilket medför negativa effekter både på folkhälsan samt samhällsekonomin (Folkhälsomyndigheten, 2022; Folkhälsomyndigheten 2025b). Trots de starka bevisen och förslag som finns tillgänglig idag till hur samhällsplaneringen med utformningen av när- och utemiljöer kan främja en starkt folkhälsa, försvinner de rörelsefrämjande livsmiljöerna och prioriteras bort när detaljplaneringen väl genomförs (Boverket, 2022b). Att utforska hur rörelsefrämjande mål och visioner faktiskt integreras i den fysiska planeringen, samt utforska hinder och möjligheter som påverkar implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder i kommunen har därför varit av stort intresse.

7.2 Hur integreras rörelsefrämjande mål i fysisk planering och hur översätts målen till genomförbara åtgärder i tre landsbygdskommuner?

Resultatet från dokumentstudien pekar på att rörelsefrämjande mål först och främst kan integreras i den kommunala fysiska planeringen genom översiktsplaneringen, vilket sker på den strategiska nivån enligt organisationsmodellen (Scheneeweiss, 1998). Gemensamt för alla översiktsplaner som har undersökts i detta arbete är att säkra och sammanhängande gång och cykelstråk, natur- och friluftsområden samt tillgänglighet utgör viktiga aspekter för en miljö som ska främja rörelse bland invånarna, med positiva effekter på både välmående och hälsan. Dessa faktorer skulle kunna vara det Stigell och Didriksson (2020) benämner vara faktorer på både detaljnivå men även makronivå som

påverkar en individs vilja att röra på sig. Att de rörelsefrämjande målen och visionerna står med i detta politiskt antagna dokumentet, visar utifrån både ett top-down och bottom-up perspektiv, att tjänstepersonerna som arbetar inom fysisk planering har möjligheten att kunna implementera beslutet som gjorts från högre hierarkisk nivå inom den kommunala organisationen. Tjänstepersonerna som arbetar med att förverkliga de rörelsefrämjande målen och visionerna i den fysiska planeringen kan därför betraktas som *gräsrotsbyråkrater* (Lipsky, 2010), så kallade implementerare av de rörelsefrämjande besluten som benämns i översiktsplanen.

Det går förvisso, både utifrån *implementeringsteori* och *Lundquists modell*, men även från tidigare forskningsöversikten att argumentera för att beslutet att arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen i dessa kommuner kan ha påverkats av beslut som gjorts inom en annan politisk administrativ nivå. I forskningsöversikten redovisas att översiktsplanen enligt PBL (2010) ska beskriva hur kommunen tar hänsyn till olika *nationella mål* och *planer för hållbar utveckling*. Det intressanta här är att samtliga kommuner i denna studie beskrivs ha ett folkhälsoperspektiv som ska genomsyra det kommunala arbetet, varav Tomelilla kommun även hänvisar till det tidigare folkhälsomålet i ÖP. Samtidigt uttrycker Boverket (2013) att även fastän folkhälsa eller främjandet av fysisk aktivitet inte benämns i PBL, skapar lagen förutsättningar för att kommuner i Sverige ska kunna arbeta rörelsefrämjande i fysisk planering. Utifrån ett top-down perspektiv på implementering (Pülz & Treib, 2007) kan således integreringen av de rörelsefrämjande målen i den kommunala översiktliga planeringen som genomförs på den strategiska nivån, påverkas av policybeslut som tagits på en ännu högre hierarkisk och administrativ nivå. Ett linjärt samband med en hierarkisk struktur synliggörs mellan olika nivåer.

Även om de rörelsefrämjande målen kan integreras i den kommunala fysiska planeringen genom ÖP på den strategiska nivån, synliggör intervjustudien en aspekt med stor inverkan på implementeringen av de rörelsefrämjande åtgärderna som sker på den taktiska nivån. Intervjuerna påvisar att målen och visionerna i planen inte är tillräckligt tydliga och upplevs som bristfällig, med potential att utvecklas för att kunna möjliggöra en effektivare implementering av rörelsefrämjande åtgärder i diverse kommuner. Denna upplevda vaghet kan ses ha uppstått som en följd av att översiktsplanen inte är ett juridiskt bindande dokument och att informationen i den enbart är vägledande för beslut som tas inom den fysiska planeringen (Boverket, 2022a; PBL, 2010). Denna vaghet hindrar en effektiv implementering av rörelsefrämjande åtgärder som aktörerna på en lägre hierarkisk nivå utför (Pülz & Treib, 2007). I detta fall blir det inte bara en fråga ifall de rörelsefrämjande målen, som benämns i ÖP och som antagits av kommunen är otillräckliga, utan det blir även en fråga kring ifall nationella mål och ramverk är tillräckliga för att stötta och möjliggöra en effektiv implementering av rörelsefrämjande åtgärder i den fysiska planeringsprocessen.

Som tidigare nämdes, finns det bestämmelser i PBL som kan beskrivas stödja att kommuner arbetar rörelsefrämjande i den fysiska planeringen med exempelvis argument som att samhällsutvecklingen ska bidra till både jämlika och goda sociala levnadsförhållanden. Även hållbar livsmiljö för människor kan anses uppmantra till att planera för fysisk aktivitet samt att planeringen behöver säkerställa att platser som är lämpliga för både motion och lek finns i närheten av sammanhållen bebyggelse (PBL, 2010). Det är här av central betydelse att återigen lyfta fram hur Boverket (2013) påpekar just att folkhälsa eller främjandet av fysisk aktivitet inte benämns direkt i PBL, vilket gör att Lowe et al. (2022) och Heuvelman et al. (2025) förslag på hårdare politiska verktyg med bindande regler kan ses som avgörande för att garantera att rörelsefrämjande mål och visioner faktiskt omsätts i praktiken. Detta överensstämmer med Klepac Pogrmilovic et al. (2020) och Heuvelman et al. (2025) argument att styrdokument som stödjer och skapar förutsättningar för fysisk aktivitet krävs för att uppnå en varaktig förändring för hela befolkningen.

Resultatet från intervjustudien synliggör att de rörelsefrämjande målen i ÖP kan integreras på den taktiska nivån genom att tjänstepersonerna översätter dem till konkreta genomförbara åtgärder i detaljplaneringen med hjälp av bestämmelser. Samtliga tjänstepersoner lyfte fram olika projekt där man planerat för rörelse, eller som tjänstepersonen i Lycksele benämner som projekt där rörelsefrämjande åtgärder har integrerats (personlig kommunikation, 27 mars 2026). Exemplena på projekt, planerade men även genomförda sådana, involverar både natur och grönområden, men även gång- och cykelstråk, vilket visar att målen som benämns i ÖP på den strategiska nivån, översätts till verkliga åtgärder i detaljplaneringen på den taktiska nivån.

Enligt PBL (2010) är DP, till skillnad från ÖP, ett juridiskt bindande dokument med avsatta bestämmelser för att reglera mark- och vattenanvändningen inom ett område. Den upplevda vagheten i ÖP kan därmed anses vara befogad då det inte är ett bindande dokument. Av detta skäl, går det att argumentera för att de rörelsefrämjande målen som översatts och lagts till i DP av gräsrotsbyråkraterna inom den fysiska planeringen, bör vara tillräckligt konkreta för att möjliggöra en effektiv implementering av de rörelsefrämjande åtgärderna i planeringen. Intervjun med tjänstepersonerna från Ovanåkers kommun visar däremot att det kan uppstå ett glapp mellan den taktiska nivån och den operativa nivån när de rörelsefrämjande målen översätts till genomförbara åtgärder genom denna planen. Enbart för att det står i DP betyder det inte att de rörelsefrämjande visioner inkluderas i genomförandet som sker på den operativa nivån. Exemplet i Ovanåker, påvisar därmed att visioner om rörelsefrämjande livsmiljöer för aktiv mobilitet inte behöver försvinna eller prioriteras bort när detaljplaneringen väl genomförs, vilket Boverket (2022b) istället antyder sker. Resultatet visar snarare att rörelsefrämjande mål kan prioriteras och aktivt integreras i DP, men att visionerna försvinner när åtgärderna ska realiseras av genomförarna på operativ nivå.

God dialog och samarbete med aktörerna som ansvarar för realiserandet av planen, blir därmed viktigt för att kunna garantera att implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder lyckas.

Med hänsyn till att ÖP endast är vägledande i beslut som tas i den fysiska planeringen (Boverket, 2022a), är det inte ett krav att tjänstepersonerna måste integrera rörelse i DP. Å andra sidan, går det att påstå att rörelsefrämjande mål inte behöver stå med i ÖP för att den fysiska planeringen ska vara rörelsefrämjande, då den just är vägledande (Boverket, 2022a). Ett sunt förnuft (Ovanåkers kommun, 2017) samt en vilja och förståelse (Vedung, 2016) bland tjänstepersonerna som arbetar med den fysiska planeringen på den taktiska nivån, kan bidra till att beslutet att arbeta rörelsefrämjande inte behöver fastställas på den strategiska nivån genom ÖP, utan först på den taktiska nivån genom exempelvis detaljplaneringen.

7.3: Vilka faktorer hindrar eller stödjer implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder i fysisk planering?

7.3.1 Vaghet i översiktsplan

Som tidigare nämnts pekar resultatet på att kommunernas ÖP är vaga gällande rörelsefrämjande planering, där tjänstepersonerna menar att det finns förbättringspotential genom att ÖP kan ge mer tydlig och konkret vägledning i arbetet. Flera forskares studier (Heuvelman et al., 2025; Lowe et al., 2022; Sunding et al., 2025; Whiting et al., 2025) synliggör att policys som enbart är vägledande och för övergripande inte är tillräckligt för att säkerställa att policys omsätts i praktiken. Det går därför att diskutera om kommunernas ÖP utgör ett hinder i det faktiska arbetet med rörelsefrämjande åtgärder. När visionerna och målen försvinner mellan den strategiska och den taktiska nivån uppstår ett glapp som gör att implementeringen riskerar att misslyckas. Som en följd av vaga visioner och mål blir det därför upp till tjänstepersonerna att använda sin vilja, kunskap och förståelse (Vedung, 2016) för att implementeringen ska bli effektiv. Med hänsyn till detta kan ÖP därför utgöra ett hinder eftersom det inte säkerställer att det blir en verklig åtgärd, utan enbart vägleder arbetet där det blir upp till varje tjänsteperson att omsätta till verklig åtgärd. Å andra sidan kan en vaghet och generella mål även ses som något som kan främja implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder, genom att ge utrymme till kreativitet och egna tolkningar.

Då resultatet visar att det finns en vilja, kunskap och förståelse i de undersökta kommunerna, och ett sunt förnuft som uttrycks i Ovanåkers kommun, kan det indikera på att ÖP ger tjänstepersonerna ett större handlingsutrymme. Det är dock avgörande i detta fall att tjänstepersonerna har tillräckligt med kunskap om hur man planerar för rörelse och en vilja att omsätta till verkliga åtgärder i den taktiska

nivån. Författarna (Heuvelman et al., 2025; Lowe et al., 2022) föreslår att bindande regler som kommunerna måste följa kan säkerställa att det sker en förändring. Genom bindande regler och tydliga ramar skulle det kunna resultera i att arbetet inte blir lika beroende av tjänstepersonernas egna vilja och kunskap och på så sätt främja implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder. Å andra sidan begränsar det tjänstepersonernas handlingsutrymme, vilket förvisso inte nödvändigtvis behöver utgöra ett hinder, men kan hämma kreativiteten i det rörelsefrämjande arbetet.

7.3.2. Resurser som hindrar och stödjer

Resurser är ytterligare en aspekt som både kan främja, men framför allt hindra implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder i den fysiska planeringen. Under samtliga intervjuer framgick det en upplevelse av att resurserna var begränsade i det rörelsefrämjande arbetet. Det framkom bland annat att den politiska viljan påverkade det rörelsefrämjande arbetet, vilket tidigare forskning konstaterat utgör ett hinder för att implementera strategier som syftar till att åtgärda minskad fysisk aktivitet (Allen et al., 2020; Wang et al., 2016). Eftersom denna uppsats betraktar tjänstepersonerna som gräsrotsbyråkrater, vilka blir påverkade av politiska beslut (Hupe & Buffat, 2014), går uppsatsens resultat i linje med vad tidigare forskning har konstaterat i ämnet; att tjänstepersonernas handlingsutrymme blir begränsat av den politiska viljan. Eftersom fördelningen av resurser sker på den strategiska nivån (Randrup & Persson, 2009), blir därför den politiska viljan att arbeta för en ökad rörelse och ett minskat stillasittande, samt kunskap om varför det är nödvändigt, avgörande för om det avsätts specifika medel till det rörelsefrämjande arbetet. Det "offentliga tjänstegapet" (Hupe och Buffat, 2014) kan identifieras i planeringsprocessen när kraven på vad tjänstepersonerna ska utföra överstiger mängden tilldelade resurser. Flera av kommunerna hade inte specifikt avsatta medel för att arbeta rörelsefrämjande, vilket kan tyda på att den politiska viljan inte är tillräckligt stark i frågan för att det ska prioriteras framför andra frågor och därmed utgör det ett hinder för implementeringen. I Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) poängterades det att det ofta är andra mål som prioriteras framför rörelse och fysisk aktivitet.

Socialstyrelsen (u.å.) skriver att kommuner med en pressad ekonomi kan ha svårt att motivera aktiviteter som inte är lagstadgade, vilket kan vara en anledning att det inte finns specifikt avsatta medel för rörelsefrämjande arbete i kommunerna. Detta i sin tur utgör ett stort hinder för rörelsefrämjande åtgärder, med anledning av att implementerarna på den taktiska och operativa nivån inte har möjlighet att genomföra åtgärder utan resurser. Enligt Allen et al. (2020) är bristen på implementering av åtgärder för fysisk aktivitet starkt kopplat till bristen på mänskliga och ekonomiska resurser, främst i låginkomstländer. Då Sverige inte klassas som ett låginkomstland, går det att ifrågasätta om Sverige verkligen har brist på materiella resurser gällande implementering av rörelsefrämjande åtgärder, eller om det istället beror på bristande vilja och kunskap (Vedung, 2016).

Eftersom Folkhälsomyndigheten (2021) skriver att stillasittandet utgör ett hot mot folkhälsan och att Kommittén för främjande av fysisk aktivitet (2023) beskriver att Sverige hör till ett av de länder som anses vara mest stillasittande, tyder det på att kunskap finns, samt att det nämns i kommunernas ÖP. Med tanke på de negativa effekter stillasittandet har på folkhälsan, och i sin tur på samhället borde det finnas en vilja bland olika beslutsfattare att avsätta medel specifikt för detta arbete, med syftet att stödja implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder.

Det är även intressant att spekulera kring hur den urbana normen påverkar tillgången till resurser gällande rörelsefrämjande åtgärder. I Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) beskrevs det att för landsbygden och byarna så är minskad service en utmaning, vilket gör att det satsas mer på tätorterna i kommunen. Trots att kommunen klassas som en landsbygdskommun demonstreras i detta fall den urbana normen tydligt där resurser satsas på kommunens mer urbana platser (Hela Sverige, u.å.). Enligt Wollin (2023) kan satsningar på städer ha att göra med att dagens politik präglas av en tillväxt, vilket kan skapa negativa konsekvenser för boende på landsbygden. Fjertorp (2013) skriver att minskad befolkning leder till att långsiktiga investeringar undviks, som i sin tur gör att olika service stängs ner. I kommunernas ÖP framgick det att det sker en förändrad demografi i samtliga kommuner och att det sker befolkningsminskning eller minimal tillväxt, vilket är en trend som syns i hela Sverige. Samtidigt sker även urbaniseringen där unga och högutbildade lockas att flytta bort från landsbygden, vilket resulterar i att äldre och lågutbildade blir kvar på landsbygden (Bock, 2019). Samhällsplaneraren i Lycksele kommun menar att minskad service beror mycket på invånarantalet, vilket i sin tur påverkar den ekonomiska aspekten. Det går därför att konstatera att rörelsefrämjande åtgärder kan bli svåra att motivera på landsbygden när det inte finns tillräckligt med ekonomiska resurser.

7.3.3 Samverkan

Resultatet från intervjustudien lyfter fram att samverkan, både den *horisontella* mellan avdelningar, men även *vertikala* inom och utanför den kommunala organisationen, har möjligheten att stödja implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder i fysisk planering. Det är däremot av stor relevans att belysa att kommuner har olika förutsättningar i den strukturella uppbyggnaden, där resultatet synliggjorde flera fördelar med att vara en liten kommun med få aktörer. Det är värt att belysa hur samtliga kommuner i detta arbete är mindre organisationer med färre tjänstepersoner i jämförelse med andra kommuner som har flera aktörer med ett smalare ansvarsområde i en större organisation. Att samarbete blir enklare med färre personer beskrivs av top down teorin, där implementeringen av policybeslut kan hindras av att vara allt för många aktörer (Pülz & Treib, 2007). Med hänsyn till detta bör därför implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder vara enklare i mindre organisationer

eftersom samverkan, enligt forskare (Sunding et al., 2025; Zhang & Warner, 2023) är en avgörande faktor när det kommer till hälsofrämjande arbete i kommuner.

Tidigare forskning lyfter att tvärsektorielt samarbete behövs för att skapa en komplett byggd miljö där samarbete med bland annat transport och rekreation m.m. blir viktigt (de Waal et al., 2019; Sunding et al., 2025; Zhang & Warner, 2023). Arbetes resultat visar att kontinuerligt samarbete sker i somliga kommuner, och mer spontant i andra där det blir upp till den enskilda tjänstepersonerna att ta initiativ till samverkan. Som en följd av att det blir individberoende kan det därför leda till att det inte sker en samverkan, trots att det är en liten kommun med goda förutsättningar för det. Det handlar om tjänstepersonens egna vilja (Vedung, 2016), där det behövs en positiv attityd mot att samverka med andra aktörer, även utanför sin egen avdelning. Dobson och Dempsey (2020) skriver å andra sidan att brist på specifikt avsatta resurser till samverkan kan hindra samarbete, även om målet att förbättra folkhälsa och öka den fysiska aktiviteten är samma. Det går därför att fundera kring tjänstepersonernas möjlighet att samarbeta, även om det är en liten kommun och det finns en vilja hos tjänstepersonerna, så kan det vara så att bristande resurser hindrar samarbetet och i sin tur det rörelsefrämjande arbetet.

Sunding et al. (2025) menar att samarbete mellan planerare och hälsoarbete sker oftast ad hoc, vilket synliggjordes i bland annat Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) där det ibland sker ett samarbete med folkhälsosamordnaren. Eftersom tjänstepersonerna i mindre kommuner ofta har ett bredare ansvarsområde kan det därför medföra att det kan finnas ett behov av att samverka kring frågor gällande rörelsefrämjande arbete. Som i Tomelilla kommun (personlig kommunikation, 20 mars 2026), där det tidigare fanns en hälsostrateg, hade en kontinuerlig samverkan mellan planerare och hälsoarbete kunnat säkerställa att frågan blir en central del i planeringen. För att kunna samarbeta blir det avgörande att lämna "silotänket" där planerare behöver fokusera på mer än sitt eget intresseområde (de Waal et al., 2019).

I Tomelilla kommun föreslogs en avdelning som berör alla samhällsbyggnadsfrågor för att potentiellt underlätta samarbetet gällande rörelsefrämjande arbete och på så sätt stödja rörelsefrämjande åtgärder i den fysiska planeringen. Forskningen föreslår likaså att ett systemövergripande angreppssätt och en helhetssyn över systemet hade kunnat medföra att kunskap delas och gynna sektorsöverskridande samarbete (Heuvelman et al., 2025; Klepac Pogrmilovic et al., 2020). Detta pekar mot att det kan behövas tydliga strategier i kommuner gällande samverkan för att förbättra rörelse och fysisk aktivitet med syftet att dela lärdomar och säkerställa att hälsa blir en central del av varje projekt. Även i problemformuleringen synliggjordes vikten av dialog mellan olika aktörer i frågor kopplade till folkhälsoarbete (Goyal & Rakhra, 2024; Kommittén för främjande av fysisk aktivitet, 2023).

Samverkan är alltså något som har positiva följder gällande rörelsefrämjande arbete, men själva samverkan kan hindras av begränsat med resurser och tjänstepersonernas vilja.

7.3.4 Naturliga förutsättningar och viljor

Resultatet av dokument och intervjustudien synliggör att landsbygdskommunerna har goda naturliga förutsättningar, med god tillgång till både natur och grönska. Med tanke på att det finns mycket av denna rörelsefrämjande tillgången hos kommunerna, går det att ställa sig frågan ifall landsbygdskommunerna har ett givet försprång i det rörelsefrämjande arbetet i jämförelse med exempelvis städerna. Medborgarna med den goda tillgången till natur och grönska kan utifrån detta perspektiv ha förutsättningarna för att vara mer fysiskt aktiva, eller röra sig i sin vardag. Resultatet pekar däremot på att det råder stillasittande och mindre fysisk aktivitet bland invånarna i samtliga kommuner, vilket tyder på att det finns andra faktorer som hindrar det rörelsefrämjande arbetet i kommunerna.

Resultatet visar tydligt att medborgare i kommunerna är beroende av bil på grund av de långa avstånden inom kommunerna. Enligt Wollin (2023) är möjligheten att kunna utnyttja bil på landsbygden avgörande för den sociala hållbarheten, eftersom det blir enda sättet för medborgare att kunna ta sig till andra orter när det saknas kollektivtrafik. Bilberoendet utgör därmed ett hinder i det rörelsefrämjande arbetet, eftersom fokuset ofta ligger på att planera för tillgängliga gång- och cykelvägar när det kommer till att främja rörelse i den fysiska planeringen. I Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026) framgick det att motorkulturen även berör yngre personer och därför är inte cykeln det självklara valet att ta sig till skolan längre.

Att planera för en aktiv mobilitet är ofta det som föreslås när det kommer till hur man bör främja ökad fysisk aktivitet bland medborgare i den fysiska planeringen (Zhang & Warner, 2023). Författarna menar dock att det är svårare att genomföra åtgärder för aktiv mobilitet på landsbygden eftersom där finns ett bilberoende, och lyfter att andra åtgärder på landsbygden bör tillämpas istället. Vidare beskriver Goyal och Rakhra (2024) att både urbaniseringen och beroendet av motordrivna färdmedel har gjort människor mer bekväma och stillasittande. Detta illustrerades i Lycksele kommun (personlig kommunikation, 27 mars 2026) där samhällsplaneraren uttryckte "man vill gärna bara ha 3 meter till entren", vilket syftade på att medborgare är vana att kunna köra väldigt nära sin målpunkt. Att vårt samhälle blir mer komfortabelt kan alltså betraktas som hinder för rörelsefrämjande arbete med anledning av att medborgare i stora drag tenderar att styras av bekvämlighet. Som exemplet i Ovanåkers kommun (personlig kommunikation, 10 mars 2026), där planens vision var att minska trafikflödet för att främja cykling till skolan, utgjorde medborgarna ett hinder eftersom deras vilja

gick emot planens rörelsefrämjande vision. Det kan ses som att medborgarna inte har tillräckligt med vilja och kunskap (Vedung, 2016) kring att vara mer fysiskt aktiva i sin vardag. Eftersom både Lycksele kommun och Tomelilla kommun uttryckte att den största utmaningen är att nå ut till medborgarna och få dem att vara mer fysiskt aktiva, väcker det funderingar kring vad som vidare behöver utvecklas i arbetet.

Trots att implementeringen fulländas effektivt hela vägen genom alla strategiska organisationsnivåer, leder det inte automatiskt till en förbättrad folkhälsa och ett minskat stillasittande. Det går att konstatera att den verkliga skillnaden för att uppfylla hälsomålen sker när medborgare väljer att använda den fysiska planeringen för fysisk aktivitet. Som tidigare nämnts krävs därför en samverkan med andra aktörer och organisationer även utanför kommunen för att aktivt sprida kunskapen till medborgare om vikten att vara fysiskt aktiv, samtidigt som den fysiska planeringen skapar förutsättningarna för det.

7.4 Metoddiskussion

Detta arbete har utgått från en kvalitativ ansats med en ontologisk utgångspunkt där fokuset har legat på att studera samspelet mellan individer och organisationer (Bryman et al., 2025). För att besvara uppsatsens syfte och två frågeställningar har därför en komparativ fallstudie genomförts med de två olika datainsamlingsmetoderna; *intervjustudier* och *dokumentstudier*. Eftersom forskaren själv fungerar som själva instrumentet i en kvalitativ studie har vi analyserat och observerat den insamlade datan med en tillit till vår egna förmåga att förstå tjänstepersonernas upplevelser och sociala sammanhang.

Valet att i denna uppsats utgå från tre fall grundar sig i tanken på att få fler insikter i det rörelsefrämjande arbetet som sker i landsbygdskommuners fysiska planering och öka generaliserbarheten, jämfört med om vi enbart utgått från en kommun. Det går å andra sidan att argumentera för att syftet och forskningsfrågorna i detta arbete hade kunnat besvarats med ett enda fall, vilket i sig skulle kunna möjliggjort ännu djupare och mer detaljerade insikter i det rörelsefrämjande arbetet hos en landsbygdskommun. Däremot, genom jämförelse av de olika fallen har olika mönster kunnat identifieras, vilket har bidragit med olika perspektiv av stort värde för studien. Vidare ansåg vi uppsatsskrivare att inte överstiga tre fall, med hänsyn till att vi ville analysera fallen på djupet och förhålla oss inom en rimlig tidsram. Ytterligare fler fall hade därför kunnat resultera i en för bred analys, med en risk att gå miste om viktiga insikter från resultatet.

Det är även av stor relevans att lyfta fram det kriteriumstyrda urvalet som gjordes i samband med valet av fall. Med hänsyn till att arbetet vill utmana den urbana normen genom att fokusera på landsbygdskommuner, var det betydande att tidigt i arbetsprocessen identifiera vilka kommuner som klassas som landsbygdskommuner. Det finns flera olika definitioner av vad en landsbygdskommun är och i detta arbete valdes det att utgå från SKR:s kommungruppsindelning eftersom de ansågs vara konkreta och tydliga utifrån våra egna omdöme. Urvalet vidgades till att inkludera en *pendlingskommun nära mindre stad/ tätort* enligt SKR kommungruppsindelning, vilket blev Tomelilla kommun i Skåne. Enligt SKR definition så är Tomelilla därmed inte en landsbygdskommun, vilket de två andra kommunerna i arbetet är. Däremot betraktar och beskriver Tomelilla kommun sig själva i både dokument och webbplats som en landsbygdskommun, vilket gjorde att vi ändå ansåg kommunen vara relevant för arbetet. Vi ansåg att Tomelilla kommun kunde vara betydelsefull för studien, delvis för att de lyfte fram mycket kring *fysisk aktivitet* i sin ÖP, samt att de har andra geografiska förutsättningar än övriga kommuner. Den geografiska spridningen ansåg vi därför vara relevant i urvalet för att öka generaliserbarheten i studien.

Kriteriet att kommuner skulle benämna *rörelse, rörelsefrämjande* och/ eller *fysisk aktivitet* i ÖP syftade till att skapa en ökad förståelse för hur de rörelsefrämjande målen integreras i den kommunala fysiska planeringen och hur dessa översätts till genomförbara åtgärder, och därmed besvara *frågeställning 1* i studien. Vid eftertanke, hade inte detta kriteriet behövt ställas som ett krav för att en kommun skulle vara ett möjligt och intressant fall för själva studien. Det är av stor relevans att belysa att en majoritet av landsbygdskommunerna, enligt SKRs kommungruppsindelning, inte nämnde dessa begrepp i ÖP. Frågan vi ställer oss själva senare under arbetets gång är *om en kommun arbetar rörelsefrämjande trots att det inte står skrivet i ÖP? Och vice versa, om det står skrivet i ÖP, gör kommunen faktiskt det?* Detta senare exemplet var något som påverkade vårt arbete under första urvalsprocessen. Inledningsvis, i *första urvalet*, kontaktades en landsbygdskommun i Sverige som vi ansåg ha skrivit *mest* om rörelsefrämjande i ÖP, bland de landsbygdskommuner som fanns skrivet på SKR:s kommungruppsindelninglista. Det intressanta var att tjänstepersonen inom denna kommun ansåg sig inte kunna bidra med information till studien eftersom de inte arbetade med det i den fysiska planeringen. Detta är något som vi uppsatsskrivare menar är ett resultat i sig för denna studien, varav vi önskar ha kunnat genomföra en intervju med kommunen för att kunna besvara *vår andra frågeställning* i studien, om faktorer som kan hindra implementering av rörelsefrämjande åtgärder i den fysiska planeringen.

De två datainsamlingsmetoderna som använts i denna studie, har bidragit med en fördjupad förståelse för vilka faktorer som påverkar förutsättningarna för implementering av rörelsefrämjande åtgärder i den fysiska planeringen, samt hinder och möjligheter i planeringsprocessen att arbeta

rörelsefrämjande. Intervjuerna med tjänstepersonerna bidrog med detaljerad information om kommunernas rörelsefrämjande arbete i den fysiska planeringen som inte går att utläsa från skriftliga dokument. Genom intervjustudierna kunde vi skapa en djupare förståelse för deras organisation, ta del av individuella erfarenheter och få en uppfattning om samspelet mellan de olika nivåerna. Däremot finns det vissa aspekter av värde att lyfta fram som kan ha påverkat resultatet från intervjustudien. Med hänsyn till den långa distansen till två av kommunerna i studien, genomfördes dessa intervjutillfällena på videolänk. I ett av tillfällena förekom det problem med internet, vilket gjorde att vi gick miste av information som respondenten sade under en kortare period. Respondenten var sen tvungen att återigen försöka besvara frågan på nytt, vilket innebär att svaret kan ha skiljt sig från det tidigare svaret. Vidare, en viktig lärdom som har varit av stor betydelse under de tre intervjutillfällena är *tystnad*. Att respondenten är tyst behöver inte betyda att de svarat klart på frågan som ställts. Med detta i beaktning har antalet tillfällen där man *råkade avbryta* personerna varit få, och man har fått flera utförliga svar efter stunder där respondenten varit såkallad *tyst*.

I arbetet genomfördes en intervju med vardera kommun. Den första som gjordes på distans, var även en gruppintervju. Detta var inte först planerat, respondenten ställde frågan dagen innan intervjutillfället om kollegan fick vara med och bidra med sitt perspektiv, för att komplettera med ytterligare information om det rörelsefrämjande ämnet. Detta var något vi tyckte var viktigt för studiens resultat. Tillägget av ytterligare en respondent i Ovanåker kommun, gav ett bredare perspektiv och ytterligare information om det rörelsefrämjande arbetet i kommunen från enheten de jobbade i. Att ha inkluderat fler personer i de resterande intervjuerna som genomfördes hade därmed kunnat ge ett bredare perspektiv och ytterligare information som hade kunnat vara av stor relevans för studien. Däremot menar vi att det resultat som framgick från samtliga kommuner har bidragit till att syftet och frågeställningarna kunnat besvarats. En risk med gruppintervjuer är att respondenterna kanske färgas av vad den andra personen har sagt i samtalet, vilket vi däremot inte upplevde. Det fanns tillfällen där respondenterna gav skilda svar samt kunde hjälpa till att utveckla vad den andra hade sagt.

I detta arbete ser vi det som en styrka att tjänstepersonerna som intervjuades hade olika yrkesbefattningar, men även olika roller inom den fysiska planeringen på de olika kommunerna. Detta med hänsyn till syftet med uppsatsen; att undersöka vilka möjligheter och hinder som finns i den kommunala planeringsprocessen att arbeta rörelsefrämjande. Betoningen läggs här på planeringsprocessen, där det kan finnas flera olika roller som är med och arbetar i denna. Respondenterna i Lycksele kommun och Ovanåkers kommun hade liknande roller, planeringsingenjören i Tomelilla gav på så vis ett annorlunda perspektiv i implementeringen av

rörelsefrämjande åtgärder, vilket är av stort värde för studien. Vid jämförelsen av de olika svaren från de tre olika kommunerna förekom både skillnader och likheter, vilket bidrog till en intressant analys.

Den insamlade datan analyserades sedan med hjälp av den valda teorin och fungerade som vår analytiska lins. Vi uppsatsskrivare upplevde att den valda teorin kompletterade varandra, samt forskningsöversikten på ett sätt som möjliggjorde analys av datan både på detaljnivå, men också ur ett större perspektiv. Då vi försökt tolka upplevelser och fenomen som framgick under intervjutillfällena har teorin varit en hjälp i att försöka se mönster och samband i hur implementeringen av det rörelsefrämjande arbetet fungerar i kommunerna. Arbetets valda teori har å andra sidan begränsats till att förstå implementeringsprocessen ur ett hierarkiskt perspektiv baserat på de tre nivåer som den strategiska modellen beskriver. Den strategiska organisationsmodellen användes för att försöka tolka och bryta ner den komplexa datan genom att dela upp planeringsprocessen gällande det rörelsefrämjande arbetet på de tre nivåerna. Modellen vilja, kunna och förstå tillsammans med de två perspektiven för implementering, hjälpte oss sedan att identifiera olika faktorer som påverkar implementeringen och arbetet. För att kunna göra en djupare analys hade det därmed kunnat krävas ett bredare teoretiskt angreppssätt som även inkluderar fler faser av policycykeln för att mer visa på dess komplexitet. Genom en iterativ process har empirin ständigt kombinerats med teorin för att kunna tolkas under processens gång. Det gör att teorin har anpassats och justerats baserat på ny data. Att arbetet därför fokuserade på själva implementeringen grundar sig i att vi såg en kunskapslucka i själva implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder och vi valde därför att anpassa implementeringsteorierna utefter arbetet som en hjälp att kunna tolka processen.

Arbetets resultat är baserat på vad vi uppsatsskrivare ansåg vara mest relevant att ta med från intervju- och dokumentstudierna för att kunna besvara arbetets frågeställningar, vilket gör att arbetet får ett visst subjektivt perspektiv. Ett subjektivt perspektiv är oundvikligt i en kvalitativ studie då den syftar till att forskaren ska förstå och tolka deltagarnas berättelser. Däremot fokuserar arbetet på den fysiska planeringen och processen vilket gör att vår akademiska bakgrund inom *hållbar stadsutveckling* medför att resultatet och uppsatsen färgas av ett sådant perspektiv, där våra kunskaper används för att kunna dra relevanta slutsatser. Även den insamlade datan består till största del av subjektiv data där intervjustudien syftade till att samla in tjänstepersonernas egna upplevelser och berättelser. Även dokumentstudien kan betraktas bestå till största del av subjektiv data där fokuset låg på kommunerna ÖP, där framför allt visioner/mål och prioritering analyserades. Med tanke på dess subjektivitet hade arbetet och resultatet varit annorlunda om det hade varit andra kommuner som utgjorde fallen.

8. Slutsatser

I detta kapitel presenteras slutsatserna som kan dras från den insamlade informationen vilket studien genererat. Förutom att redogöra viktiga insikter och ställningstaganden lyfts även förslag på vidare forskning fram.

Mot bakgrund av det höga stillasittande som råder i Sverige, med negativa effekter på både folkhälsan och samhällsekonomin, har denna uppsats haft som avsikt att fördjupa förståelsen för hur kommuner kan arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen. Genom att analysera hur tre landsbygdskommuner integrerar rörelsefrämjande mål och åtgärder i den fysiska planeringen har olika faktorer kunnat identifieras som påverkar förutsättningar för en effektiv implementering. Arbetet visar tydligt att implementeringsprocessen är komplex och kan påverkas av flera olika faktorer, som mål och visioners tydlighet, tjänstepersoners handlingsutrymme, samverkan samt geografiska förutsättningar.

Denna studien har visat att de rörelsefrämjande målen kan integreras i den kommunala fysiska planeringen genom översiktsplanering samt detaljplanering. En viktig insikt som studien givit är att rörelsefrämjande mål inte behöver stå med i den översiktliga planeringen för att den fysiska planeringen ska vara rörelsefrämjande. Däremot underlättar mer konkreta mål och avsatta medel från beslutsfattare översättningen samt implementeringen av de rörelsefrämjande åtgärderna, vilket tjänstepersonerna som planerar mark och vattenanvändningen i kommunen tagit fram. Studien visar att de rörelsefrämjande målen kan översättas till genomförbara åtgärder, genom att i DP ta hänsyn till exempelvis sammanhängande och trygga gång- och cykelvägar samt tillgången till natur och friluftsområden.

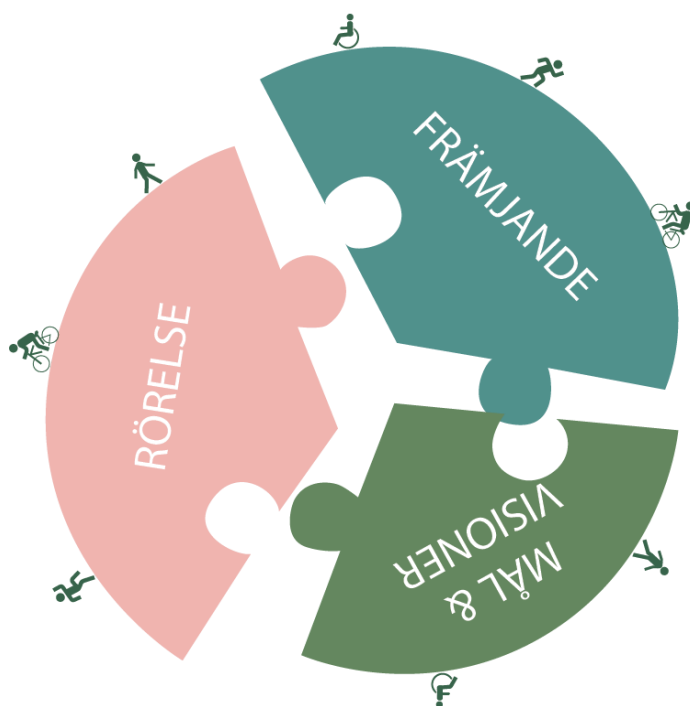
Studien har synliggjort att det kan uppstå olika glapp mellan den strategiska, taktiska och operativa nivån inom den kommunala fysiska planeringen, vilket kan utgöra hinder för implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder. Studien har visat att formuleringen av rörelsefrämjande visioner och mål i ÖP har stor inverkan på effektiviteten av implementeringen. De gällande ÖP hos landsbygdskommunerna beskrivs vara vaga och inte tillräckliga för att säkerställa att rörelsefrämjande åtgärder faktiskt sker. Utifrån studiens andra frågeställning utgör vagheten i ÖP därmed ett hinder i det rörelsefrämjande arbetet. För att säkerställa att mål och visioner faktiskt implementeras rekommenderas tydligare och mer konkreta riktlinjer, vilket kan underlätta det rörelsefrämjande arbetet. Studien visar att trots detta kan åtgärder som syftar till att förbättra den fysiska aktiviteten bland medborgare implementeras när det finns en vilja, kunskap och förståelse hos tjänstepersonerna på samtliga organisatoriska nivåer att arbeta rörelsefrämjande.

Studien visar att politiska beslut, medborgares behov samt fördelningen av resurser utgör en väsentlig faktor som påverkar tjänstepersonernas handlingsutrymme för att arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen. Det går att konstatera att om det inte finns en politisk vilja att arbeta rörelsefrämjande är det därför stor sannolikhet att det inte avsätts specifika medel till det, vilket kan utgöra ett hinder i implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder. Likaså kan medborgarnas vilja utgöra ett hinder för implementering av rörelsefrämjande åtgärder i planeringen när de prioriterar andra behov i sin närmiljö. Därmed blir det viktigt att öka kunskapen och förståelsen inom kommunens organisation och hos medborgare, varför det är viktigt att planera för ökad rörelse och fysisk aktivitet.

Denna uppsats har visat att dialog och samverkan är en viktig faktor som kan stödja implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder då det medför att kunskap delas och visioner realiseras mer effektivt. Trots att fallen i denna studie utgörs av mindre organisationer var en kontinuerlig samverkan inte en självklarhet överallt. När samverkan inte är en del av organisationens rutin blir det personberoende och därför upp till tjänstepersonernas egna vilja att samverka i det rörelsefrämjande arbetet. Mot denna bakgrund bör specifika resurser och rutiner för samverkan införas för att säkerställa att sektorsöverskridande samverkan sker, som i sin tur stödjer det rörelsefrämjande arbetet och på lång sikt förbättrar folkhälsan. En resurs som kan underlätta samordningen kan exempelvis vara en avsatt tjänsteperson med ansvar för hälsofrågor.

Trots att landsbygdskommunerna har god tillgång till natur och grönska, som anses vara viktiga faktorer för att främja rörelse, så är det ändå utmanande att jobba rörelsefrämjande i dessa kommuner. En tydlig utmaning utgörs av de långa avstånden inom kommunerna mellan byar och tätorter, vilket medför ett bilberoende. Det går därför att konstatera att det behövs åtgärder på landsbygden som främjar rörelse och som inte enbart utgörs av åtgärder för gång- och cykelvägar.

Avslutningsvis så har den fysiska planeringen goda förutsättningar för att skapa miljöer som främjar rörelse och bidrar till en bättre folkhälsa i samhället. Det går dock att konstatera utifrån studiens resultat att viljan, kunskan och förståelsen bland politiker, tjänstepersoner och medborgare inte alltid är tillräcklig för att kunna uppnå en förändring. En slutsats är att andra frågor väger tyngre i planeringen vilket gör att arbetet idag är begränsat, trots att hälsofördelarna med fysisk aktivitet är vedertagen, vilket gör att implementeringen riskerar att misslyckas. En gemensam kraftsamling, både inom kommunala organisationer men också med andra samhällsaktörer, kan bli nödvändigt för att vända den negativa trenden med stillasittandet och bidra till en förbättrad hälsa hos den enskilda individen, kommunen och nationellt.

Figur 9: Egen figur som illustrerar vikten av samverkan för att kunna implementera rörelsefrämjande mål och visioner. Illustration: [Adlercreutz] (2026), baserat på underlag från Partsrådet (2023).

8.1 Vidare forskning

För att fastställa hur implementeringen av rörelsefrämjande åtgärder sker i den fysiska planeringen rekommenderas framtida studier att studera kommuner som inte tvunget benämner rörelsefrämjande mål i sin ÖP, eftersom denna studie pekar på att det inte var en nödvändighet att det benämns. Vidare kan även kommuner med större organisationer vara intressanta att undersöka eftersom de består av fler aktörer, vilket gör att implementeringsprocessen samt möjligheten att samverka kan skilja sig åt från detta arbetes resultat. Med hänsyn till att även vissa regioner enligt PBL ansvarar för fysisk planering, hade det varit intressant att undersöka deras roll och möjligheter kring samverkan och utvecklingen av rörelsefrämjande miljöer för att minska stillasittandet. Avslutningsvist bör vidare forskning fokusera på att undersöka uppföljning samt utvärdering av de rörelsefrämjande åtgärder som implementerats och realiserats genom fysisk planering. Att förstå åtgärdernas effekt på levnadsvanorna blir väsentligt för att kunna avgöra hur det påverkar samhället på kort och lång sikt.

Referenslista

Ahrens, W., Brenner, H., Flechtner-Mors, M., Harrington, JM., Hebestreit, A., Kamphuis, CBM., Kelly, L., Laxy, M., Luszczynska, A., Mazzocchi, M., Murrin, C, Poelman, MP., Steenhuis, I., Roos, G., Steinacker, JM., van Lenthe, F., Zeeb, H., Zukowska, J., Lakerveld, J., & Woods, CB. (2022). Dietary behaviour and physical activity policies in Europe: Learnings from the Policy Evaluation Network (PEN), *European Journal of Public Health*, 32 (4), 114–125.

<https://doi.org/10.1093/eurpub/ckac148>

Allen, L. N., Nicholson, B. D., Yeung, B. Y. T., & Goiana-da-Silva, F. (2020). Implementation of non-communicable disease policies: a geopolitical analysis of 151 countries. *The Lancet Global Health*, 8(1), e50–e58. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(19\)30446-2](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(19)30446-2)

Ball, S. J. (1993). What is policy? Text, trajectories and toolboxes. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 13 (2), 10-17.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0159630930130203>

Bock, B. B. (2019). Rurality and multi-level governance: Marginal rural areas inciting community governance. I M. Scott, N. Gallent, & M. Gkartzios (Red.), *The Routledge Companion to Rural Planning* (1 uppl., s. 103–113). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315102375-11>

Boverket. (2022a). *Aktuella planeringsfrågor för Sverige 2022* (Rapportnummer 2022:10).

<https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publikationer/2022/aktuella-planeringsfragor-for-sverige-2022/>

Boverket. (28 februari 2025). *Detaljplaneinstrumentet*.

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/detaljplan/detaljplaneinstrumentet/>

(Hämtad 2026-05-11)

Boverket. (13 maj 2022b). *Mobilitet för ett aktivt vardagsliv*.

<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/halsa-forst/aktiv-mobilitet/>

(Hämtad 2026-01-22)

Boverket. (21 oktober 2020). *Områdesbestämmelser reglerar markanvändningen i kommunen*.
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/kommunal-planering/omradesbestamnelser/> (Hämtad 2026-01-22)

Boverket. (2013). *Planera för rörelse! – en vägledning om byggd miljö som stimulerar till fysisk aktivitet i vardagen*.
https://tekniskhandbok.goteborg.se/wp-content/uploads/1D_103_BOVERKET-planera-for-rorelse.pdf

Boverket. (28 januari 2021). *Så planeras Sverige*.
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/> (Hämtad 2026-02-20)

Brinkmann, S., & Kvale, S. (2018). *Doing interviews* (2 uppl.). SAGE Publications.

Bryman, A., Clark, T., Foster, L., & Sloan, L. (2025). *Brymans samhällsvetenskapliga forskningsmetoder* (4 uppl.). Liber.
<https://research.ebsco.com/linkprocessor/plink?id=49ff1cfd-c126-35c4-ab12-a24660d0311f>

Buzogany, A., & Pülzl, H. (2024). Top-down and bottom-up implementation. I F. Sager, C. Mavrot & K. R. Lael (Red.), *Handbook of Public Policy Implementation* (s. 116-126). Edward Elgar Publishing.
<https://doi.org/10.4337/9781800885905.00016>

Castrillon, C. I. M., Beckenkamp, P. R., Ferreira, M. L., Michell, J. A., de Aguiar Mendes, V. A., Luscombe, G. M., Stamatakis, E. & Ferreira, P. H. (2020). Are people in the bush really physically active? A systematic review and meta-analysis of physical activity and sedentary behaviour in rural Australian populations. *Journal of global health, 10* (1), 1-13.
<https://jogh.org/documents/issue202001/jogh-10-010410.pdf>

Chigbu, U. E. (2015). Ruralisation: a tool for rural transformation. *Development in Practice, 25* (7), 1067–1073. <https://www.jstor.org/stable/24565883>

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (4 uppl.). Studentlitteratur.

de Waal, A., Weaver, M., Day, T., & van der Heijden, B (2019). Silo-busting: overcoming the greatest threat to organizational performance. *Sustainability, 11*(23), 1-21. <https://doi.org/10.3390/su11236860>

Dobson, J., & Dempsey, N. (2020). Mind the Gap: Does What We Know About Greenspace and Wellbeing Change What We Do?. I J. Dobson & N. Dempsey (Red.), *Naturally Challenged: Contested Perceptions and Practices in Urban Green Spaces*. (1 uppl., s.143-165). Springer International Publishing AG. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-44480-8_7

Fjertorp, J. (2013). *Hur påverkas kommunernas ekonomi av befolkningsförändringar?* (Nationella kommunforskningsprogrammets rapportserie; Vol. 17). Kommunforskning i Väst. <https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/5563957/3364865.pdf>

Folkhälsomyndigheten. (2020). *På väg mot en god och jämlik hälsa : Stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet* (Artikelnummer 20121). <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/bd19f6bb308043ed9da8dffcb3a5e67/stodstruktur-god-jamlik-halsa.pdf>

Folkhälsomyndigheten. (2021). *Riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande* (Artikelnummer 21099).<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/r/riktlinjer-for-fysisk-aktivitet-och-stillasittande/>

Folkhälsomyndigheten. (2025a). *Fysisk aktivitet och stillasittande i befolkningen*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/vara-amnesomraden/fysisk-aktivitet-och-stillasittande/om-fysisk-aktivitet-och-stillasittande/fysisk-aktivitet-och-stillasittande-i-befolkningen/> (Hämtad 2026-01-20)

Folkhälsomyndigheten. (2025b). *Samhällsekonomiska kostnader kopplat till stillasittande och otillräcklig fysisk aktivitet* (Artikelnummer 25017). <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/s/samhallsekonomiska-kostnader-kopplat-till-stillasittande-och-otillracklig-fysisk-aktivitet/>

Folkhälsomyndigheten. (26 mars 2026). *Samhällsplanering- så här kan rörelse främjas*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/vara-amnesomraden/fysisk-aktivitet-och-stillasittande/samhallsplanering-sa-har-kan-rorelse-framjas/> (Hämtad 2026-02-12)

Goyal, J., & Rakhra, G. (2024). Sedentarism and Chronic Health Problems. *Korean journal of family medicine*, 45 (5), 239–257. <https://doi.org/10.4082/kjfm.24.0099>

Hela Sverige. (u.å.). *Urban norm*. <https://www.helasverige.se/varasakfragor/urban-norm/> (Hämtad 2026-01-28)

Heuvelman, F., Lakerveld, J., Volf, K., Woods, C., van Mourik-Boelema, S., van den Berg, S., & den Braver, N. (2025). The implementation of physical activity policies in the Netherlands: a study applying the Physical Activity Environment Policy Index (PA-EPI). *Health Research Policy and Systems*, 23 (59), 1-17. <https://doi.org/10.1186/s12961-025-01340-w>

Hill, M. J., & Hupe, P. L. (2014). *Implementing public policy: an introduction to the study of operational governance* (3 uppl.). SAGE.

Hupe, P., & Buffat, A. (2014). A Public Service Gap: Capturing contexts in a comparative approach of street-level bureaucracy. *Public Management Review*, 16 (4), 548–569. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14719037.2013.854401>

Hupe, P. (2025). Implementing crisis decisions beyond instructions: Lessons from implementation theory. *International review of public policy*, 7 (2). <https://journals.openedition.org/irpp/5129>

Hupe, P., & Hill, M. (2007). Street-level bureaucracy and public accountability. *Public Administration*, 85 (2), 279–299. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.2007.00650.x>

Hupe, P. (2023). The concept and study of implementation. I E. Hannah (Red.), *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. <https://oxfordre.com/politics/display/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-125>

Höög, E., & Westerlund, A. (2020). *Besluts-och genomförandeprocesser för hälsofrämjande samhällsplanering*. Institutionen för epidemiologi och global hälsa, Umeå Universitet. <https://www.healthycities.se/wp-content/uploads/2021/05/Slutrapport-HC-Utva%CC%88rdering-2020.pdf>

Jansson, M. Vogel, N., Fors, H., Dempsey, N., Buijs, A., & Randrup, T. (2020). Defining urban open space governance and management. I T.B. Randrup & M. Jansson (Red.), *Urban Open Space Governance and Management* (1 uppl., s. 11-29). Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9780429056109-3>

Johansson, R. (2007). On Case Study methodology. *Open house International*, 32 (3), 48-54. <https://www.emerald.com/ohi/article/32/3/48/304492/On-Case-Study-Methodology>

Klepac Pogrmilovic, B., Ramirez Varela, A., Pratt, M., Milton, K., Bauman, A., Biddle, S., & Pedisic, Z. (2020). National physical activity and sedentary behaviour policies in 76 countries: availability, comprehensiveness, implementation, and effectiveness. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 17 (116), 1-13.

<https://doi.org/10.1186/s12966-020-01022-6>

Kommittén för främjande av ökad fysisk aktivitet. (2023). *Varje rörelse räknas- hur skapar vi ett samhälle som främjar fysisk aktivitet?*. Slutbetänkande (SOU 2023:29). Regeringen.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/varje-rorelse-raknas-hur-skapar-vi-ett-samhalle_hbb329/

Lantmäteriet. (u.å.). *Översiktsplan*.

<https://www.lantmateriet.se/sv/nationella-geodataplattformen/datamangder/oversiktsplan/#anchor-7>

(Hämtad 2026-05-11)

Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy : dilemmas of the individual in public services*. (30th anniversary expanded ed.). Russell Sage Foundation.

Lowe, M., Adlakha, D., Sallis, J.F., Salvo, D., Cerin, E., Moudon, A.V., Higgs, C., Hinckson, E., Arundel, J., Boeing, G., Liu, S., Mansour, P., Gebel, K., Puig-Ribera, A., Mishra, P.B., Bozovic, T., Carson, J., Dygrýn, J., Florindo, A.A., Ho, T.P., Hook, H., Hunter, R.F., Lai, P.-C., Molina-García, J., Nitvimol, K., Oyeyemi, A.L., Ramos, C.D.G., Resendiz, E., Troelsen, J., Witlox, F., & Giles-Corti, B. (2022). City planning policies to support health and sustainability: an international comparison of policy indicators for 25 cities. *The Lancet global health*, 10 (6), e882–e894.

[https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(22\)00069-9](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(22)00069-9)

Lycksele kommun. (2019). *Folkhälsopolitiskt program för Lycksele kommun*.

<https://www.lycksele.se/kommun/kommun-och-politik/folkhalsa/>

Lycksele kommun. (28 augusti 2025). *Befolkningsökning i Lycksele*.

<https://www.lycksele.se/kommun/innehall/nyheter/befolkningsokning-i-lycksele/>

(Hämtad 2026-03-25)

Lycksele kommun. (2022). *Översiktsplan 2040*. <https://www.lycksele.se/digitaloversiktsplan2040/>

Mattsson, M., Lundberg, T., Jansson, E., & Hagströmer, M. (2016). *Fysisk aktivitet – begrepp och definitioner*. Yrkesföreningar för Fysisk Aktivitet.

https://www.fyss.se/wp-content/uploads/2017/09/FA_Begrepp-och-definitioner_FINAL_2016-12.pdf

Ovanåkers kommun. (2026). *Folkhälsa & Trygghet*.

<https://www.ovanaker.se/omkommunen/folkhalsatrygghet.64.html> (Hämtad 2026-02-27)

Ovanåkers kommun. (2024). *Planeringsförutsättningar 2024- 2040, underlag för långsiktig ekonomisk planering av den kommunala verksamheten*.

<https://www.ovanaker.se/download/18.7b3815c319a7bc9c7f37b1/1763047731441/Planeringsforutsattningar%202024-2040.%20underlag.pdf>

Ovanåkers kommun. (2017a). *Konsekvensbedömning med miljökonsekvensbeskrivning Översiktsplan 2030 Ovanåkers kommun*.

<https://www.ovanaker.se/download/18.444dfa2615f283ba9a68fca7/1508838203857/%C3%96P%202030%20-%20Bilaga%20%20Konsekvensbed%C3%B6mning%20o%20MKB.pdf>

Ovanåkers kommun. (2017b). *ÖP 2030 översiktsplan Ovanåker*.

https://www.ovanaker.se/download/18.444dfa2615f283ba9a68d86f/1508828711398/%C3%96P%202030_plandokument_lagakrafthandling_mini.pdf

Parlamentariska landsbygdskommittén. (2017). *För Sveriges landsbygder - en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd. Slutbetänkande (SOU 2017:1)*. Wolters Kluwers.

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2017/01/sou-20171/>

Plan- och bygglag. (SFS 2010:900). Landsbygds- och infrastrukturdepartementet SPN BB.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan-och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/

Parsons, L., & Lawreniuk, S. (2022). Geographies of ruralisation or ruralities? The death and life of a category. *Dialogues in Human Geography*, 12 (2), 204–207.

<https://doi.org/10.1177/20438206221102937>

Pülz, H. & Treib, O. (2007). Implementing public Policy. I Fischer, F., Miller, J. G. & Sidney, S. M . (Red.), *Handbook of Public Policy Analysis: Theory, Politics, and Methods* (1 uppl., 89-107). Taylor & Francis.

Randrup, T.B., & Persson, B. (2009). Public green spaces in the Nordic countries: Development of a new strategic management regime. *Urban Forestry & Urban Greening*, 8 (1), 31–40.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S161886670800040X>

Regeringskansliet. (4 september 2024). *Den svenska förvaltningsmodellen*.

<https://www.regeringen.se/lattlast-information-om-regeringen-och-regeringskansliet/den-svenska-samhallsmodellen/den-svenska-forvaltningsmodellen---tre-nivaer/> (Hämtad 2026-02-12)

Regeringskansliet. (u.å.). *Mål för folkhälsopolitiken*.

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/folkhalsa/mal-for-folkhalsa/> (Hämtad 2026-02-23)

Region Skåne. (2018). *Fokus Landsbygd: Samspelet mellan stad och land i det flerkärniga Skåne*.

https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer/stad-landsbygd_digital.pdf

Rütten, A., Schow, D., Breda, J., Galea, G., Kahlmeier, S., Oppert, J. M., van der Ploeg, H., & van Mechelen, W. (2016). Three types of scientific evidence to inform physical activity policy: results from a comparative scoping review. *International journal of public health*, 61(5), 553–563.

<https://doi.org/10.1007/s00038-016-0807-y>

Rådet för främjande av kommunala analyser. (u.å.). *Fri sökning: invånare totalt, antal. Lycksele kommun, Ovanåker kommun, Tomelilla kommun, År 2025* [Dataset]. Hämtad 2026, 8 april från

<https://www.kolada.se/verktyg/fri-sokning/?kpis=22954&years=30202&municipals=16644,16773,16809&rows=municipal.kpi&visualization=>

Schneeweiss, C. (1998). Hierarchical planning in organizations: Elements of a general theory.

International Journal of Production Economics, 56 (1), 547–556.

[https://doi.org/10.1016/S0925-5273\(96\)00109-0](https://doi.org/10.1016/S0925-5273(96)00109-0)

Singh, G.G., Cottrel, R.S., Tyler, D.E., & Cisneros-Montemayo, A.M. (2021). Governing the Land-Sea Interface to Achieve Sustainable Coastal Development. *Frontiers in Marine Science*, 8,

Artikel 709947. <https://doi.org/10.3389/fmars.2021.709947>

Statistiska centralbyrån. (11 april 2025). *Knappt 90 000 fler i Sverige år 2030*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning-och-levnadsforhallanden/befolkning-ens-sammansattning-och-utveckling/befolkningsframskrivningar/pong/statistiknyhet/sveriges-framtida-befolkning-2025-2070/> (Hämtad 2026-02-24)

Sveriges Kommuner och Regioner. (27 januari 2026). *Kommungruppsindelning*.
<https://skr.se/kommunerochregioner/kommungruppsindelning.8281.html> (Hämtad 2026-01-27)

Sveriges Kommuner och Regioner. (2022). *Kommungruppsindelning*.
<https://extra.skr.se/skr/tjanster/rapporterochskrifter/publikationer/kommungruppsindelning2023.67834.html> (Hämtad 2026-01-27)

Socialstyrelsen. (u.å.). *Kommuners förutsättningar att arbeta hälsofrämjande och förebyggande i samverkan*.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/kommuners-forutsattningar-halsoframjande-och-forebyggande.pdf>

Stigell, E., & Didriksson, L. (2020). *Planeringsverktyg - stödjande fysiska livsmiljöer Rörelserikt vardagsliv genom hållbar stadsplanering*
<https://trivectormobility.se/wp-content/uploads/2020/05/planeringsverktyg-stodjande-fysiska-livsmiljoeer-trivector-white1.pdf>

Sunding, A., Ode Sang, Å. Nilsson, K., & Randrup, T. (2025). Planning and managing urban green infrastructure for human health: perspectives on collaboration and implementation from four Nordic cities. *Socio-Ecological Practice Research*, 7 (2), 233–252.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s42532-025-00214-3>

Svenska Akademien. (2026). Policyer. *I Svensk Ordbok*. Svenska Akademien. Hämtad 23 februari 2026 från <https://svenska.se/?q=policyer&exactMatch=true&activeTab=so>

Tomelilla kommun. (28 februari 2025). *Befolkning 2024*.
<https://tomelilla.se/omwebbplatsen/nyheter/kommunochpolitik/kommunochpolitik/befolkning2024.7844.html> (Hämtad 2026-03-25)

Tomelilla kommun. (2018). *Översiktsplan 2025 med utblick mot 2040*.
<https://tomelilla.se/download/18.113c8d5d18b5cf299b63f47/1698152602968/%C3%96versiktsplan%202025%20med%20utblick%20mot%202040.pdf>

Tomelilla kommun. (u.å.). *Livskvalitetsprogram Tomelilla 2030 -Det goda livet*.
<https://osterlenhem.se/download/18.398b0c521900fce4d576262b/1719486642778/Livskvalitetsprogram%20Tomelilla%202030.pdf>

- Tracy, S. J. (2025). *Qualitative Research Methods: Collecting Evidence, Crafting Analysis, Communicating Impact* (3 uppl.). John Wiley & Sons, Incorporated.
- Vallström, M., & Svensson, L. (2022). Introduktion - den urbana normen. *Kulturella Perspektiv – Svensk etnologisk tidskrift*, 30 (1), 1-5. <https://doi.org/10.54807/kp.v30.1753>
- Vedung, E. (2016). *Implementering i politik och förvaltning* (1 uppl.) Studentlitteratur.
- Världshälsoorganisationen. (2018). *Global action plan on physical activity 2018–2030: more active people for a healthier world*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241514187>
- Världshälsoorganisationen. (u.å.). *The global action plan on physical activity 2018 - 2030*. <https://www.who.int/initiatives/gappa/action-plan> (Hämtad 2026-02-19)
- Wang, M. L., Goins, K. V., Anatchkova, M., Brownson, R. C., Evenson, K., Maddock, J., Clausen, K. E., & Lemon, S. C. (2016). Priorities of Municipal Policy Makers in Relation to Physical Activity and the Built Environment : A Latent Class Analysis. *Journal of Public Health Management and Practice*, 22(3), 221–230. <https://www.jstor.org/stable/48517213>
- Ward, S., Bagley, C., Lumby, J., Hamilton, T., Woods, P., & Roberts, A. (2016). What is ‘policy’ and what is ‘policy response’? An illustrative study of the implementation of the Leadership Standards for Social Justice in Scotland. *Educational Management, Administration & Leadership*, 44 (1), 43–56. <https://doi.org/10.1177/1741143214558580>
- Whiting, S., Abu-Omar, K., Gelius, P., Firmino-Machado, J., Rakovac, I., & Mendes, R. (2025). Physical activity policy implementation and physical activity levels in the European Union: Are we on track to close the gap between policy and practice? *Health Policy*, 151, Artikel 105200. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2024.105200>
- Wollin, E. (2023). Rural mobilities and urban norms. *Suomen antropologi : Journal of the Finnish Anthropological Society*, 47 (1), 52–63. <https://doi.org/10.30676/jfas.87775>
- Yin, R. K. (2018). *Case Study Research and Applications* (6 uppl.). SAGE Publications.
- Zhang, X., & Warner, M.E. (2023). Linking Urban Planning, Community Environment, and Physical Activity: A Socio-Ecological Approach. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20 (4), 1-15. <https://doi.org/10.3390/ijerph20042944>

Figurförteckning

Tabell 1: *Plan- och bygglag* (2010:900). Landsbygds- och infrastrukturdepartementet SPN BB.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan-och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/ (Hämtad 2026-01-20)

Figur 1: Partsrådet (2023). Hur påverkar samverkan en organisation?.[Bild].

<https://partsradet.se/arbetsomraden/tidigare-området-samverkan/artiklar/hur-paverkar-samverkan-en-organisation/> (Hämtad 2026-05-06)

Figur 3: Lantmäteriet. (2026). *Min karta* [Karta].

<https://www.lantmateriet.se/sv/kartor/vara-karttjanster/min-karta/> (Hämtad 2026-04-20).

Figur 9: Partsrådet (2023). Hur påverkar samverkan en organisation?.[Bild].

<https://partsradet.se/arbetsomraden/tidigare-området-samverkan/artiklar/hur-paverkar-samverkan-en-organisation/> (Hämtad 2026-05-06)

Bilagor

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för landskapsarkitektur,
planering och förvaltning SLU, Alnarp

SAMTYCKE OCH INFORMATION

2026-03-09

Samtycke och information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbetet *Rörelsefrämjande planering- en jämförande fallstudie av två landsbygdskommuner* innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men utan behandlingen av dina personuppgifter kan studentarbetet inte genomföras. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsbud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Jacquelin Brorsson, jacquelinbrorsson@gmail.com och student Josefine Adlercreutz, josefineadlercreutz@gmail.com.

Vi samlar in följande uppgifter om dig: namn, e-post, yrkesroll och andra uppgifter som framkommer i intervjun. För att underlätta bearbetning av resultatet från genomförd intervju kommer ljudinspelning att ske. Det inspelade materialet kommer endast hanteras av studenterna och raderas direkt efter att studentarbetet har godkänts. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s studenter ska kunna genomföra sitt studentarbete *Rörelsefrämjande planering- en jämförande fallstudie av två landsbygdskommuner* med god vetenskaplig kvalitet. Dina personuppgifter kommer inte att överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU.

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att gallras. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsbudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

Underskrift   Datum

Namnförtydligande

Bilaga A- Intervjuguide: Ovanåker kommun

Roll & bakgrund

Kan du kort beskriva din roll i kommunens fysiska planering?

Hur länge har du jobbat på kommunen?

I vilka skeden av planeringsprocessen är du vanligast involverad i?

Implementering av rörelse främjande mål i fysisk planering

- I kommunens ÖP står det att Ovanåker ska "planera för rörelse", vad innebär detta enligt dig?
- Hur tydliga och vägledande upplever du/ni att dessa rörelsefrämjande mål/visioner är i ert arbete?
- Hur upplever du/ni att lagarna, som PBL, uppmanar till fysisk aktivitet i planeringen?
- Anser du/ni att det finns tillräckligt med kunskap i kommunen för att kunna arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen?
- Är det fler än ni som arbetar med främjandet av rörelse i fysiska planeringen? Följdfråga: Upplever du/ni det som en fördel/ nackdel i Ovanåker?
- Finns det några speciella riktlinjer, planer eller arbetsätt som visar konkret hur rörelsefrämjande visioner och mål ska tas hänsyn till i planeringen?
- Sker rörelsefrämjande arbete systematiskt? *om ja, vill du/ni förklara hur?*
- Hur beaktats rörelse och fysisk aktivitet i detaljplaneringen?
Och områdesbestämmelser?
- Exempel på projekt där man planerar för rörelse/ fysisk aktivitet?
- Upplever du/ni att rörelsefrämjande visioner och mål påverkar faktiska planbeslut?
(Folkhälsomålet?)

Samverkan

- På vilket sätt förs diskussioner om rörelse mellan tjänstepersoner inom kommunen?
- Sker det något samarbete mellan andra förvaltningar, sektorer eller organisationer kring frågor om fysisk aktivitet i planeringen?

Landsbygdens förutsättningar

- *Upplever du att Ovanåker har tillräckligt med resurser för att uppfylla satta mål gällande rörelse i den fysiska planeringen? (tid, budget, personal, kunskaper)*
- Påverkar de geografiska förutsättningarna det rörelsefrämjande arbetet?

Möjligheter & utmaningar

- Finns det några speciella faktorer som **hindrar** arbetet med att implementera fysisk aktivitet/ rörelse i den fysiska planeringen?
- Finns det något som **främjar** arbetet med att implementera fysisk aktivitet/ rörelse i den fysiska planeringen?

Avslutningsfrågor

- Finns det något du anser behöver ändras organisatoriskt för att kunna stärka arbetet kring att främja rörelse i den fysiska planeringen?
- Finns det något vi inte frågat om som du/ni skulle vilja berätta?

Bilaga B- Intervjuguide: Tomelilla Kommun

Roll & bakgrund

Kan du kort beskriva din roll i kommunens fysiska planering?

Hur länge har du jobbat på kommunen?

I vilka skeden av planeringsprocessen är du vanligast involverad i?

Implementering av rörelse främjande mål i fysisk planering

- I kommunens ÖP finns det fokus på att skapa förutsättning för fysisk aktivitet , vad innebär detta enligt dig?
- Hur tydliga och vägledande upplever du att dessa rörelsefrämjande mål/visioner är i ert arbete?
- Hur upplever du att lagarna, som PBL, uppmanar till fysisk aktivitet i planeringen?
- Anser du att det finns tillräckligt med kunskap i kommunen för att kunna arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen?
- Är det fler än ni som arbetar med främjandet av rörelse i fysiska planeringen?
Följdfråga: Upplever du/ni det som en fördel/ nackdel i Tomelilla?
- Finns det några speciella riktlinjer, planer eller arbetssätt som visar konkret hur rörelsefrämjande visioner och mål ska tas hänsyn till i planeringen?
- Sker rörelsefrämjande arbete i fysisk planering systematiskt? *om ja, vill du/ni förklara hur?*
- Hur beaktats rörelse och fysisk aktivitet i detaljplaneringen?
- Exempel på projekt där man planerar för rörelse/ fysisk aktivitet?
(exempel bra eller mindre bra exempel)
- Upplever du/ni att rörelsefrämjande visioner och mål påverkar faktiska planbeslut?
(Folkhälsomålet?)

Samverkan

- På vilket sätt förs diskussioner om rörelse mellan tjänstepersoner inom kommunen?
- Sker det något samarbete mellan andra förvaltningar, sektorer eller organisationer kring frågor om fysisk aktivitet i planeringen?

Landsbygdens förutsättningar

- Upplever du att Tomelilla har tillräckligt med resurser för att uppfylla satta mål gällande rörelse i den fysiska planeringen? (tid, budget, personal, kunskaper)
- Påverkar de geografiska förutsättningarna det rörelsefrämjande arbetet?

Möjligheter & utmaningar

- Finns det några speciella faktorer som **hindrar** arbetet med att implementera fysisk aktivitet/ rörelse i den fysiska planeringen?
- Finns det något som **främjar** arbetet med att implementera fysisk aktivitet/ rörelse i den fysiska planeringen?

Avslutningsfrågor

- Finns det något du anser behöver ändras organisatoriskt för att kunna stärka arbetet kring att främja rörelse i den fysiska planeringen?
- Finns det något vi inte frågat om som du/ni skulle vilja berätta?

Bilaga C- Intervjuguide: Lycksele Kommun

Roll & bakgrund

Kan du kort beskriva din roll i kommunens fysiska planering?

Hur länge har du jobbat på kommunen?

I vilka skeden av planeringsprocessen är du vanligast involverad i?

Implementering av rörelse främjande mål i fysisk planering

- I kommunens ÖP finns det fokus på att skapa förutsättningar för rörelse och fysisk aktivitet, vad innebär detta enligt dig?
- Hur tydliga och vägledande upplever du att dessa rörelsefrämjande mål/visioner är i ert arbete?
- Hur upplever du att lagarna, som PBL, uppmanar till fysisk aktivitet i planeringen?
- Anser du att det finns tillräckligt med kunskap i kommunen för att kunna arbeta rörelsefrämjande i den fysiska planeringen?
- Är det fler än ni som arbetar med främjandet av rörelse i fysiska planeringen?
Följdfråga: Upplever du/ni det som en fördel/ nackdel i Lycksele?
- Finns det några speciella riktlinjer, planer eller arbetssätt som visar konkret hur rörelsefrämjande visioner och mål ska tas hänsyn till i planeringen?
- Sker rörelsefrämjande arbete i fysisk planering systematiskt? *om ja, vill du/ni förklara hur?*
- Hur beaktats rörelse och fysisk aktivitet i detaljplaneringen?
- Exempel på projekt där man planerar för rörelse/ fysisk aktivitet?
(exempel bra eller mindre bra exempel)
- Upplever du/ni att rörelsefrämjande visioner och mål påverkar faktiska planbeslut?
(Folkhälsomålet?)

Samverkan

- På vilket sätt förs diskussioner om rörelse mellan tjänstepersoner inom kommunen?
- Sker det något samarbete mellan andra förvaltningar, sektorer eller organisationer kring frågor om fysisk aktivitet i planeringen?

Landsbygdens förutsättningar

- Upplever du att Lycksele har tillräckligt med resurser för att uppfylla satta mål gällande rörelse i den fysiska planeringen? (tid, budget, personal, kunskaper)
- Påverkar de geografiska förutsättningarna det rörelsefrämjande arbetet?

Möjligheter & utmaningar

- Finns det några speciella faktorer som **hindrar** arbetet med att implementera fysisk aktivitet/ rörelse i den fysiska planeringen?
- Finns det något som **främjar** arbetet med att implementera fysisk aktivitet/ rörelse i den fysiska planeringen?

Avslutningsfrågor

- Finns det något du anser behöver ändras organisatoriskt för att kunna stärka arbetet kring att främja rörelse i den fysiska planeringen?
- Finns det något vi inte frågat om som du/ni skulle vilja berätta?